Serie nouă
FEBRUARIE 2020
2
(CCXXIII)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

- ✓Interviu cu Adrian Iorgulescu, preşedintele UCMR
- ✓Ziua Culturii Naționale
- ✓Musicalul “Parcul de distracții”
- ✓Fuego după 25 de ani
- ✓Povestea şlagărului românesc
- ✓Sanremo - Istoria unui festival (XII)

În imagine:
Paul Surugiu-Fuego
foto: Ana Maria Halalai

Despre liberalismul în artă

Pentru că tot s-a vorbit recent de Grammy-uri, de Oscar-uri şi de International Opera Awards (unde se pune în joc ideea de emulaţie, de ”cel mai bun”), pentru că avem un guvern liberal (fie el şi demis), îmi pun întrebarea cum se face că la noi nu există concurenţă reală, piaţă liberă şi competiţie în zona instituţională, când vine vorba despre artişti? Toate instituţiile publice de spectacol au în schemă artişti angajaţi, mulţi dintre ei pe termen nedeterminat (adică pe viaţă). Scheme de personal blocate cu mulţi, foarte mulţi, prea mulţi angajaţi. Aproape toţi plătiţi prin Ministerul Culturii, via ordonatorii de credite respectivi, dacă vorbim despre operă şi operetă (sute de persoane). De câte ori pe lună/pe an/pe deceniu apar aceştia în rolurile principale (căci unii nu uită să se auto-intituleze ”prim-solist”)? Şi când apar, şi-au câştigat ei rolurile prin confruntare/comparaţie directă? Sunt ei cei mai buni pentru acele roluri? I-au ales regizorii, în urma unui casting (inter)naţional, care să ţină cont de personajul pe care urmează să-l interpreteze, şi de viziunea creatorului spectacolului? NU. Ei sunt numiţi în mod subiectiv (să nu intrăm în discuţia ”pe ce criterii”) de către directori, dirijori, secretari muzicali etc. Nu numai ”acasă”, în instituţia unde au contractul de muncă, dar şi ”în vizită”, la celelalte teatre de operă din ţară. În timp ce leafa merge la Bucureşti (dau doar un exemplu), ei de fapt sunt pe la Iaşi, Cluj, Timişoara, Constanţa etc. etc., unde cântă ca invitaţi, pe spezele aceloraşi fonduri publice cerute de la Ministerului Culturii. Orice premieră se face cu alcătuirea unor liste, ca la partidele politice: ”pe cine să punem pe primele poziţii”... Desigur, cu avizul hotărâtor al şefului, care ştie cel mai bine ”cine merită”.

Ne-am sucit de la social-democraţi la liberali. Se va schimba ceva? Se va implementa şi la noi ideea că artistul exercită o profesie liberală? Şi că trebuie să îşi câştige singur locul, pe merit, în piaţa liberă, în condiţii de înaltă performanţă? Când vine vorba de impozitare, suntem de acord: artiştii au o profesie liberală şi de aceea merită contracte cu taxare minimă. Dar dacă s-ar pune problema liberalizării rolurilor? Să câştige cine este cel mai bun? În condiţii concurenţiale, prin casting? Pe responsabilitatea creatorului spectacolului, în condiţiile în care ”vedeta” trebuie să convingă publicul să cumpere biletele, să susţină încasările prin excelenţa de care dă dovadă pe scenă? Există şi spectacole construite astfel. La privat, desigur, nu vă gândiţi că undeva la ”naţional”/”naţională”, cândva unice şi care acum au împânzit ţara... Producătorul privat alege cu grijă, dintre sute de candidaţi, pe cel mai bun artist, pentru că nu îşi poate permite să se joace cu imaginea spectacolului şi nu riscă să observe publicul că se putea şi mai bine, că protagoniştii nu se ridică la aşteptările unui spectator informat şi pretenţios, care a plătit o sumă consistentă la intrare. Dar la stat... ce contează? Încasările nu interesează pe nimeni, succesul este asigurat de aplaudaci sau de cronicari molatici, lipsa de informare/comparaţie sau deznădejdea că oricum nu vom ajunge să-i avem aici, pe scenele noastre, pe cei mai buni, conduc la complacerea în lipsa nevoii de performanţă reală.

La discutarea premiilor mai sus amintite se măsoară, se compară, se premiază izbânda, capabilităţile, excelenţa, alegându-se, prin comparaţie directă şi într-o manieră concurenţială implacabilă, ”cel mai bun...”, ”cea mai bună...”, analizându-se prestaţiile scenice ale tuturor artiştilor care au avut roluri semnificative; care ajung apoi pe lista scurtă a nominalizaţilor; câte unul singur fiind, în cele din urmă, premiantul, care îşi consolidează astfel prestigiul. Doar pentru un an, pentru că la ediţia următoare mai mult ca sigur că altcineva va primi laurii. Pe merit. Pe răspunderea şi prin

competenţa unui număr imens de membri ai juriului, care asigură o largă informare şi obiectivitate.

Iată că în 2020, în fine (de când avem şi noi, pentru al doilea an consecutiv, un membru în juriul de la ”Oscar”-urile operei), au apărut ca nominalizaţi şi artişti români, sau chiar Festivalul ”Enescu”. Sunt însă artişti care evoluează pe piaţa liberă, europeană şi mondială, plus un festival independent, ne-aparţinător unei instituţii de spectacole cu schemă de personal fixă... În rest, ”marile nume” din Opere, solişti care nu ezită să se auto-descrie ca fiind ”printre cei mai buni din lume”, care ”au cântat pe cele mai mari scene”, pentru care nu sunt suficiente superlative, nu ajung nici măcar să fie luaţi în discuţie. Nu mai vorbesc de categoria ”Cel mai bun teatru de operă”, în care regăsim instituţii care au printre cele mai mici subvenţii, dar care (poate tocmai de aceea!) ştiu să caute şi să aleagă, de la manager şi până la protagoniştii rolurilor, pe cei mai buni. Devenind astfel, ele însele, cele mai bune.

Mihai COSMA

DIN SUMAR

Convorbirile AM - Adrian Iorgulescu.........2-3
Simfonicele Filarmonicii..............................4-8
Ziua Culturii Naţionale................................9-10
Concursul “Paul Constantinescu”........11-12
Peste hotare...12-13
Despărţiri...16-19
Premieră - Parcul de distracţii............20-21
Aniversări - A. Arşinel, S. Dumitrescu.....22-24
Paul Surugiu-Fuego - după 25 de ani.....32-34
Sanremo - Istoria unui festival (XII)..36-37
Lansări discografice.........................38-41

Interviu cu Adrian Iorgulescu, Preşedinte UCMR

Norela-Liviana Costea: *Iată că ne aflăm în pragul unei frumoase aniversări a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România care în urmă cu 100 de ani făcea primii paşi către împlinirea dezideratului muzicienilor de atunci, de a fi recunoscuți ca entitate culturală. Care este, din punctul dumneavoastră de vedere, cea mai importantă realizare a acestei instituții de-a lungul celor 100 de ani, mai ales în istoria recentă a acestei instituții?*

Adrian Iorgulescu: Prima şi cea mai însemnată realizare a Societății Compozitorilor, succesiv a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România este continuitatea. 100 de ani de existență au însemnat multiple schimbări de priorități, perspective, structuri administrative şi echipe de conducere. Fie că vorbim despre perioada interbelică, fie de perioada comunistă sau post-comunistă, cu prețul unor mari eforturi, într-o formă sau alta, instituția a supraviețuit, chiar s-a dezvoltat, în ciuda piedicilor de tot felul. De la început, ea s-a constituit într-un corpus profesional de elită. Drept consecință, de un secol încoace, întreaga avere sonoră a țării se leagă indisolubil de ființarea UCMR. Mă refer nu numai la creația vocală, simfonică sau camerală, ci şi la pop-jazz, la fanfară sau la muzicologie. Dezideratele principale ale fondatorilor, în frunte cu George Enescu, s-au menținut, rămânând valabile şi actualmente. Ele înseamnă susținerea şi promovarea producției naționale, sprijinul constant, în varii modalități, acordat autorilor din toate generațiile, grija pentru condiția lor profesională, materială şi morală.

N.L.C.: *Ce (alte) momente-cheie din istoria UCMR merită amintite cu această ocazie?*

A.I.: Repede după debut, mai exact în 1924, s-a creat un departament în cadrul societății pentru colectarea şi repartizarea drepturilor de autor. Inițial, statutul acestui organism funcțional s-a raportat la cel al Societății franceze de profil (SACEM). Abia din 1996, odată cu modificarea legii drepturilor de autor şi a drepturilor conexe, a apărut o entitate nouă, de sine stătătoare, respectiv UCMR-ADA.

Un impact extrem de grav s-a întâmplat în 1949, când Societatea Compozitorilor a fost dizolvată, urmarea unei decizii samavolnice, impusă de autoritățile timpului. Cu acel prilej au fost eliminați câțiva membri marcanți, care nu erau pe placul camarilei vremii. Printre ei s-a numărat şi Enescu, Preşedintele societății de la naşterea acesteia până în 1948. Ulterior, în 1950, s-a înființat Uniunea Compozitorilor, cu acelaşi patrimoniu, aproximativ cu aceiaşi membri, dar cu funcții modificate, instituție care până în momentul de față, în varii conjuncturi, şi-a continuat activitatea neîntreruptă. Desigur, după evenimentele din 1990, ea a fost restructurată, modernizată, în acord cu noile cerințe, tendințe şi provocări, deopotrivă organizatorice şi explicit creatoare. S-au reaşezat şi configurat multe lucruri de atunci, de la eliminarea cenzurii, până la modificarea unor modalități de gândire şi abordare asupra fenomenului muzical şi muzicologic.

Adaug aici selectiv şi reprofilarea revistei „Muzica" (datând din 1952), lansarea revistei „Actualitatea Muzicală" în 1990, înscrierea Uniunii în SIMC şi în ECA, formarea ANUC în 1994, instituirea festivalului „Săptămâna Internațională a Muzicii Noi" în 1990 şi a festivalului „Meridian" în 2005 şi opresc aici enumerarea, desigur incompletă.

În arealul legislativ am obținut, după îndelungi insistențe şi diligențe, acte normative extrem de favorabile, precum timbrul cultural (1993), pensiile suplimentare (2006), indemnizațiile de merit (2003). Să nu omitem recuperarea Magazinului "Muzica" şi a spațiilor din strada Câmpineanu, după o suită de procese împotriva Primăriei Capitalei.

N.L.C.: *Care sunt cele mai importante proiecte actuale pe care UCMR le derulează?*

A.I.: Prioritatea numărul unu este susținerea creației originale în toate sferele. Un demers important s-a soldat cu implementarea acum 10 ani a sistemului de comenzi de creații. În paralel, facem în fiecare an două sesiuni de achiziții, acordăm premii pe fiecare secție şi subsecție în parte, organizăm concerte de muzică românească în micro-stagiunea Uniunii sau în cadrul Festivalului „George Enescu". Contribuim financiar la desfăşurarea unor manifestări prestigioase internaționale la Cluj („Cluj Modern"), la Iaşi („Festivalul Muzicii Româneşti"), la Timişoara („Intrada") ş.a.m.d.. Amintesc şi programul multianual "Antologia muzicii româneşti", ce a debutat în 2000 şi a produs cca. 100 de CD-uri acoperind toate categoriile de piese şi diferitele direcții artistice.

Foto: Tribuna.ro

În planul suportului social, oferim membrilor pensii suplimentare, indemnizații de merit, alte tipuri de ajutoare şi beneficii.

N.L.C.: *Sunt compozitori care par să nu fi fost afectați de perioada de constrângeri ideologice, considerând că îngrădirea le stimula creativitatea. Credeți că vocea compozitorului este sufocată de strigătul libertății?*

A.I.: Deşi minoritari, nostalgicii nu au lipsit niciodată din "corul" revendicativ. Am trăit personal în "iepoca de aur" constrângerile şi efectele cenzurii. Dar şi presiunea constant exercitată pe autor să scrie opusuri dedicate sistemului, „conducătorilor iubiți", „mărețelor realizări",

etc.. De acest balast politico-ideologic ne-am debarasat din fericire după 1990. Sper definitiv.

La modul general, libertatea este greu nu numai de obținut, ci și de susținut... Consider că cel mai puternic atribut al valorii individuale derivă tocmai din libertatea de expresie, de opțiune: fie ea conceptuală, stilistică, tehnică, etc.

N.L.C.: *Ce evenimente importante vor marca anul acesta centenarul UCMR și unde vor avea ele loc?*

A.I.: Voi spicui numai câteva, care până în acest moment par deja configurate. Altele se vor clarifica și probabil finaliza pe parcursul anului.

Întreținem contacte pozitive cu filarmonicile din țară. Unele au inclus în stagiunile lor creații românești din toate etapele, de la precursori până la lucrări de ultimă oră. Suplimentar, avem stabilite o serie de colaborări cu Filarmonica din București, cu SRR, cu Academia Română, care va patrona anumite manifestări dedicate centenarului, cu ICR, cu Muzeul „George Enescu", dar și cu alte instituții de profil. Am demarat totodată discuții cu două orchestre profesioniste: Orchestra Română de Tineret și Orchestra Simfonică București, care doresc în principiu să efectueze unul sau două programe itinerante, cu piese exclusiv din creația autohtonă.

Subliniez iarăși că peste 20 de lucrări muzicale și muzicologice din toate domeniile au fost propuse pentru comenzi, dedicate evenimentului evocat.

Nu pot acum decât să adaug că vom colabora cu formații corale, camerale, cu ansambluri variate, încercând să conturăm astfel o cât mai bună și mai largă perspectivă a traseului parcurs în ultima sută de ani. Avem determinarea, capacitatea și parțial fondurile necesare să concretizăm majoritatea lor.

Aș indica și câteva proiecte muzicologice. Cel mai important este legat de apariția a două cărți cu participări colective prestigioase, sub coordonarea doamnei Valentina Sandu-Dediu și a domnului Nicolae Gheorghiță, dedicate „Istoriei muzicii românești". Primul volum este terminat, iar al doilea în lucru. Vor reprezenta, cu siguranță, o redefinire a spațiului muzical nu numai post-enescian, dar și ante-. Bănuiesc că ani buni de acum înainte nu numai muzicologii, profesorii de specialitate, dar și studenții și masteranzii, doctoranzii, vor avea la dispoziție o sursă informativă sintetică și documentată, deosebit de utilă.

De asemenea, am pregătit pentru tipar două tomuri din șase, aferente unei inițiative la care țin mult, și anume publicarea Proceselor-verbale ale comisiilor de specialitate din 1950 până în prezent. De observat dinamica părerilor, opiniilor derulate în interiorul birourilor de secții, cu deosebire în sfera creației simfonice și camerale. Aceste documente ipostaziază o istorie vie asupra perspectivei compozitorilor cu privire la actul demiurgic, la evoluția sa, la abordările estetico-tehnice.

În fine, un alt obiectiv semnificativ constă în reeditarea într-o formă grafică îmbunătățită a primei lucrări dedicate UCMR, semnată de academicianul Octavian Lazăr Cosma, sub titlul „Universul muzicii românești".

N.L.C.: *Ce planuri are UCMR pentru următoarea decadă de existență?*

A.I.: Voi menționa doar două, care mă preocupă cu precădere: primul se referă la transcrierea în format electronic a întregului patrimoniu sonor deținut de noi. Sunt zeci de mii de partituri și știme de orchestră depozitate în biblioteca instituției, manuscrise și alte opusuri ce înseamnă, în fapt, cam toată creația românească referențială. Unele piese au fost scanate și tipărite prin noile tehnologii. Rămân în continuare încă multe, foarte multe de actualizat.

Al doilea vizează modul cum vom putea perpetua activitatea în Palatul Cantacuzino, întrucât contractul de închiriere cu Ministerul Culturii expiră în 2021. Și tot legat de sediu, dorim să pornim în sfârșit lucrările de reabilitare, căci clădirea se află într-o stare relativ precară. Banii necesari (8 mil. €) s-au alocat încă din 2007. Din păcate, din motive obstrucționist-birocratice pe care nu doresc să le mai evoc, nu s-a putut demara efectiv munca de execuție. Doresc din toată inima ca ea să se realizeze într-un timp convenabil și la un standard înalt de calitate.

Palatul Cantacuzino, sediul UCMR

N.L.C.: *Credeți că activitățile pregătite pentru centenarul UCMR vor atrage atenția într-un sens pozitiv Ministerului Culturii, pentru a se realiza aceste planuri cât mai curând?*

A.I.: Concret, este vorba despre un singur departament al Ministerului, pe care chiar eu l-am înființat – Unitatea de Implementare a Proiectelor – ce se confruntă cu serioase probleme, de la normativele în vigoare, proiectare, licitații, aprobări pentru proceduri (care sunt greoaie din cauza legislației), până la a găsi firmele de construcții capabile să presteze la nivelul scontat de detaliu și acuratețe. Nu mă aștept suport din partea altora. Consider că trebuie permanent să ne găsim resursele prin capacitățile proprii.

N.L.C.: *Vă felicit pentru munca depusă până acum și vă urez succes în împlinirea acestor deziderate.*

A.I.:Va fi succesul tuturor, al breslei per ansamblu, nu unul personal.

Interviu de **Norela-Liviana COSTEA**

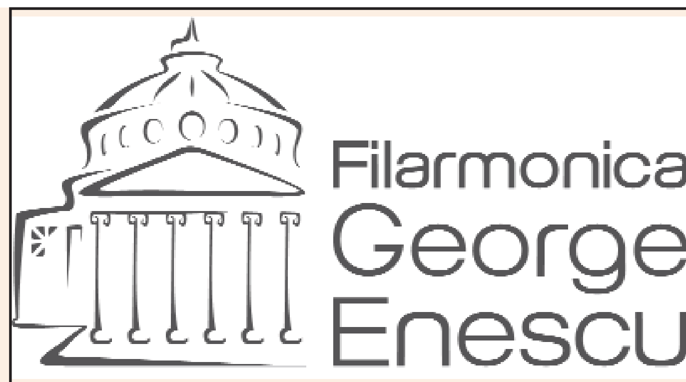
Corul Filarmonicii, vedeta Concertului de la Ateneu

Cu o nerăbdare greu de stăpânit am aşteptat concertul simfonic de debut al Noului An de la Ateneul Român. Nerăbdare datorată atât tandrei mele rutine, de a-i ura acestui templu al artei La mulți ani, ca oricui foarte drag sufletului meu, cât mai ales pentru a asculta programul anunțat, aproape unic prin complexitatea tuturor elementelor din compoziția lui: o multitudine de forme, stiluri, genuri, tehnici, ritmuri, nuanțe, culori, game de trăiri, toate la un loc încadrate perfect în perceptul antic „frumusețea e adevăr şi adevărul e frumusețe". Se prevedea un regal. Mai ales că la interpretarea lui era angrenat întregul aparat sonor al instituției. Dar, pe măsură ce se desfăşura prima parte a concertului, mi-am dat seama cu profundă tristețe că atâta frumusețe şi bogăție a fost irosită, pentru simplul fapt că dirijorul Daisuke Soga nu a avut nicio chimie cu primele lucrări, probabil neînțelegându-le, sau urmând trendul foarte la modă acum – fotografic, indiferent, tare – dându-le astfel interpretări asemănătoare, mult mai aproape de stilul fanfaric decât de cel simfonic. Şi asta cu toate că orchestra a fost foarte bună, instrumentiştii solişti de asemenea. S-a înțeles însă bine cu pianistul Alexander Krichel care în discursul său a mers cam pe aceeaşi linie: curat, corect, tehnic, dar eliptic de emoții, sentimente, romantism. În fine! Dar ce am ascultat în această primă parte? *Fantezie simfonică în ritm de jazz, op. 41* de Dumitru Bughici – o temă cu variațiuni elegant îmbrăcate în forme clasice de lied, sonată, passacaglie, cu o orchestrație originală în care tradiționalul simfonic s-a împletit armonic cu cel specific jazzului. O lucrare plină de nerv şi atmosferă, cu intonații de blues, slow şi fox modern, o lucrare spumoasă şi ofertantă pentru intervențiile solistice: clarinet, trompetă, trombon, baterie. Deşi cuceritoare prin prospețime, acum în viziunea dirijorului mi-a părut cam ternă şi lipsită de strălucire. Păcat! A urmat Rahmaninov cu *Rapsodia pe o temă de Paganini pentru pian şi orchestră, op. 43* compusă din: un cumul de forme – lied, duet, concert, baladă, rapsodie, temă cu variațiuni, sonată, cantilenă – toate subjugate crezului său artistic, Melodia; din împletirea aproape Faustiană a măiestriei şi spiritului năvalnicului virtuoz italian Paganini cu el şi trăirile-i largi, adânci, pline de hohotele suferinței

Corul Filarmonicii "George Enescu", dirijor Iosif Ion Prunner

existențiale şi evadări în senine resemnări; din obsedantul Dies irae; din măiestritele orchestrații care abundă în jocuri de nuanțe, emanând pe rând şi simultan o profundă vibrație emoțională pe care din nefericire nu am simțit-o în totalitate, deoarece ea, rapsodia, a fost cântată cam la fel ca Bughici.

Chiar mă gândeam că dacă printre ascultători se află şi unii mai nefamiliarizați cu aceste lucrări, puteau lejer să

creadă că au fost scrise de acelaşi compozitor, mai ales că spre Rahmaninov au migrat şi câteva aluzii jazzistice de la Bughici. Cât îl priveşte pe pianistul Alexander Krichel, care a asigurat partea solistică din concert, pot spune că i-am perceput „tălmăcirea" ca un simplu exercițiu de memorare, desfăşurat printr-o dexteritate a degetelor. Nu am auzit subtilitățile dialogului cu orchestra, nu am tresărit la nici o

Daisuke Soga

schimbare de tempo, nu m-a emoționat deloc melodia, lipsită de duioşie şi minunatul glissando al nuanțelor (şlagăr al muzicii simfonice neegalat până astăzi), hobby-ul său, matematica, primând prin exactitate, detaşare, distanță, distanță chiar față de poezia ei, a matematicii. De altfel concluzia primei părți a serii i-a aparținut chiar lui, prin bisul oferit, un cântec de leagăn (compoziție proprie): blând, simplu şi calm, cam 9 secunde, ca apoi să se învolbureze neliniştit în preferatul forte-fortissimo, care nu numai că nu ar fi adormit pe nimeni, dar ar fi trezit şi un surd. In fine!

Noroc, mare noroc, cu partea a doua a concertului care a spălat aproape toate păcatele începutului, parte în care s-a mai încălzit şi dirijorul, dar mai ales în care, CORUL – acest personaj colectiv, aş zice principal, a preluat frâiele, imprimând prin profesionalismul, talentul, experiența, şi riguroasa lui disciplină, tonul şi esența simfoniei corale *Clopotele, op. 35, pentru solişti, cor şi orchestră mare* de acelaşi Serghei Rahmaninov. E drept că şi partitura i-a permis asta. Aşa că, aproape imediat după debutul primei mişcări a simfoniei, odată cu momentul intonării cu gura închisă, el, corul, şi-a obligat partenerii să participe cu tot arsenalul emoțional, la povestea sonoră a celor patru clopote mari care au urmărit destinul compozitorului, „patru sunete care plângeau cu sunete de argint" şi care de fapt însoțesc omul de la naştere până la moarte. Bulversanta *Simfonie* scrisă pe textul poemului cu acelaşi nume de Edgar Allan Poe, beneficiind astfel în fine, de interpretarea întregii game de

sentimente şi trăiri; întregii game de nuanţe şi timbre; de monumentalul cald copleşitor, dar şi de sunetele de fină senzualitate existente în travaiul orchestral şi relevate atât de expresiv de cor, solişti, orchestră. Răvăşitor a fost Dies irae din cea mai dramatică mişcare a simfoniei în care corul în toată plenitudinea lui artistică a răscolit. Este o fascinantă lucrare plină de dragoste şi dor, dor de ţara natală, adiată de „un îndepărtat cânt de clopote în amurg", după cum însuşi Rahmaninov defineşte MUZICA. Şi dacă nu-l pot felicita pe dirijor care a avut la dispoziţie o mană cerească, din toate punctele de vedere, ratând-o, şi nici pe pianist, prea distant pentru tălmăcirea ultimului mare romantic modern al literaturii muzicale universale, pot în schimb să aduc tone de aplauze la scenă deschisă CORULUI, dotat pe lângă talent şi omogenitate cu personalitate, forţă şi iniţiativă; Dirijorului lui, Iosif Ion Prunner, care l-a modelat cu migală şi riguroasă disciplină muzicală, cu dragoste de artă, perfecţionându-i finisajele nuanţelor tuturor liniilor melodice; Orchestrei aflate într-o formă bună şi Soliştilor vocali Sorina Munteanu, Adrian Dumitru, Ionuţ Pascu, foarte în rol şi stil. Astfel, datorită lor, am putut pătrunde, măcar în partea a doua a concertului, în universul atât de grandios melodic şi special al compozitorului.

Doina MOGA

Deschiderea Anului Beethoven

Filarmonica George Enescu are planuri mari pentru 2020! Ea şi-a propus să-l celebreze pe Ludwig van Beethoven pe tot cuprinsul anului, la cei 250 de ani de la naştere. Nici nu se putea altfel cred, pentru că Filarmonica bucureşteană are de păstrat prestigiul de excelenţă, dobândit cu truda multor ani de activitate.

Acest ambiţios proiect a început pe 16 şi 17 ianuarie cu un concert în care dirijorul Jin Wang a ales un repertoriu

Jin Wang

variat, dar foarte bine echilibrat. S-au cântat Uvertura *Creaturile lui Prometeu, op.43*, *Concertul în Re major pentru vioară şi orchestră, op.61* (solist Alexandru Tomescu) şi suita scenică *Ruinele Atenei, op.113* (solişti Ana Stănescu, Mihai Raicea şi Marius Boloş).

Dinamica şi jucăuşa uvertură coregrafică *Creaturile lui Promoteu* a făcut exact ce trebuia să facă, adică să pună o lumină de fond şi să creeze o ambianţă generală pe care să se aştearnă întregul concert. Încă de la începutul serii s-a observat că orchestra filarmonicii are o dispoziţie de graţie, că e în formă şi că maestrul Wang are în mâna sa un instrument cizelat pe care l-a preparat foarte riguros, dându-i prilejul să fie relaxat şi să dirijeze *con brio*.

A urmat momentul cel mai aşteptat al serii, întâlnirea cu violonistul Alexandru Tomescu şi cu faimosul concert în Re. Vă mărturisesc că nu l-am mai ascultat de mult pe acest artist. Tot ce ştiam despre el era că are multe proiecte prin ţară, că este mediatizat excesiv de către Radio România şi că deţine o vioară foarte valoroasă. Aşa că, uşor sceptic dar fără prejudecăţi, am aşteptat cuminte să văd ce impresie îmi va produce. Chiar de la apariţia sa pe scenă, publicul Ateneului (altminteri sobru şi mai rezervat) a izbucnit în furtunoase aplauze, trădând plăcerea de a-l revedea pe celebrul artist dar şi anticiparea unui moment muzical de mare calitate. Şi da, aşa a fost. Alexandru Tomescu este un mare violonist, fără nicio tăgadă. A dovedit control, precizie, o tehnică perfecţionată îmbinată cu afect de mult bun gust, acurateţe maximă prin negocierea perfectă a notelor supraacute din

Ludwig van Beethoven

poziţiile superioare. De asemenea, i-am admirat sunetul strălucitor şi imperativ, apoi tandru şi dulce-melancolic. I-am mai admirat minunatul simţ al dozajului, măiestria cu care îmbină sunetul produs de trăsătura de arcuş de lângă căluş cu cea de lângă limba viorii, creând efecte şi lumini foarte variate şi dovedind o mână dreaptă amintind de David Oistrah. Alexandru Tomescu e de asemenea un *entertainer*. Probabil că numeroasele sale concerte prin toate colţurile ţării precum şi eforturile sale de a promova muzica clasică celor neiniţiaţi au făcut ca interpretarea să aibă o discretă (dar totuşi vizibilă) mişcare scenică elaborată. Bun, nu ţine de tradiţia interpretărilor clasice dar eu personal nu văd nimic rău în asta. Dacă un artist de o asemenea croială superioară găseşte potrivit să condimenteze evoluţia sa cu mici gesturi teatrale, evident, ştie el de ce. Oricum, nu a deranjat deloc interpretarea magistrală a binecunoscutului concert, iar asta s-a văzut în entuziasmul cu care mulţi spectatori (drept e, mai mult spectatoare) au sărit direct în picioare după acordul final, aplaudând frenetic şi ovaţionând generos. Aceleaşi au procedat la fel şi după cele două bisuri oferite graţios de interpret: partea întâi dintr-o sonată interesantă de Eugene Ysaÿe, care începe cu un citat din *Partita a treia* de J.S. Bach, apoi însăşi lucrarea citată, interpretată realmente impecabil.

Din păcate, aceşti *aficionados* ai lui Alexandru Tomescu nu au mai stat la partea a doua. Şi rău au făcut pentru că au pierdut ceva de mare calitate.

Ruinele Atenei e de fapt o piesă de teatru de August von Kotzebue, la care Beethoven a scris muzica de scenă. A avut premiera în 1812, la inaugurarea teatrului din Pesta (viitoare parte a Budapestei de azi) şi a fost comandată de împăratul Francisc I al Austriei. Sunt 11 numere pentru cor şi solişti, foarte diferite şi foarte variate. La această lucrare am avut şansa rară să mă aflu în ambele „tabere", adică cântând în cor în prima seară, iar la a doua reprezentaţie, asistând în

sală. Nu credeam să fie o asemenea diferență. Dacă prima dată am fost marcat de sonoritatea alămurilor, de gestica frumos ornamentată a dirijorului şi de sunetul robust, bine calibrat şi precis al colegilor din cor, nimic din toate astea nu au fost atât de evidente din public. De acolo, din sală, nu poți savura mimica unui dirijor, nu poți simți bucuria de a face parte dintr-un aparat sonor foarte bine asamblat şi nici nu simți emoția unui interpret, chiar fiind doar o piesă dintr-un mecanism armonic. Dar din sală ai toată imaginea sonoră, ai sunetul complet şi calibrat, ai o mai mare bucurie să savurezi plenar toată munca, inspirația şi creativitatea artiştilor ce se prezintă în fața ta, începând cu compozitorul şi terminând cu oricare dintre interpreți. Din sală m-au impresionat sunetul omogen al coardelor, evoluțiile sigure şi atent dozate ale foarte tinerilor solişti, soprana Ana Stănescu şi tenorul Mihai Raicea, prestația „imperială" a minunatului şi experimentatului bas Marius Boloş şi, în fine, toată producția sonoră receptată atât de diferit. Spre a nu fi acuzat de subiectivism, nu aş vrea sa fac aprecieri de valoare pentru

Gabriel Bebeşelea

colegii mei filarmonişti dar pot spune liniştit că orchestra, corul, dirijorul şi soliştii au oferit momente foarte frumoase, înălțătoare pe alocuri. Tot concertul s-a terminat într-o ambianță nobilă, entuziastă şi intimă, cum doar la Ateneu se poate naşte.

Dar ce va urma pentru continuarea „Anul Beethoven la Filarmonica George Enescu"? Directorul muzical al instituției, maestrul Iosif Ioan Prunner, mi-a dezvăluit intențiile conducerii în a crea un proiect cât mai atractiv şi mai valoros pentru fidelii, dar şi pretențioşii săi spectatori:

„Ne-am gândit să aducem pe scenă toate simfoniile, creațiile vocal-simfonice şi toate concertele instrumentale ale Titanului. Avem în vedere nume importante din țară, dar şi din lume, cum ar fi Claus Peter Fluor, un fantastic dirijor, cel care acum trei ani a ridicat sala Ateneului în picioare cu interpretarea Requiemului german *de Brahms, alături de orchestra şi corul Filarmonicii. Revine apoi la noi Marc Tardue, dirijor principal al orchestrei simfonice din Dubrovnic, cel cu care noi am avut o rodnică colaborare. Fireşte că nu vor lipsi maeştrii români, Christian Badea, Horia Andreescu şi alții, dar şi solişti foarte importanți, tineri sau deja faimoşi. Avem confirmări de la Elisabeth Leonskaja, Daniel Petrică Ciobanu, Andrei Baranov, Ştefan Cazacu, Alexandra Silocea, pentru a numi doar câtiva. În altă ordine de idei, sper ca în curând să putem anunța nişte veşti grozave în legătură cu alți mari artişti şi cu viitorul filarmonicii George Enescu. Aşteptăm doar nişte confirmări. Pot dezvălui acum doar că închiderea stagiunii 2019-2020 va fi dirijată de maestrul britanic Leo Hussain".*

Concluzia e simplă: la Filarmonica bucureşteană se întâmplă lucruri minunate!

Răzvan GEORGESCU

Ceaikovski/ Liszt/ Gabriel Bebeşelea/ Ioana Cristina Goicea

Iarna aceasta, cu accente de primăvară timpurie, a generat un aflux important de iubitori ai muzicii bune la minunata sală a Ateneului Român. Oricum semnalele începerii festivităților dedicate zilei de 24 Ianuarie, cu parfum de vacanță, au avut un efect benefic, efect care, coroborat cu prezența a doi artişti români care au deja o carieră internațională bine închegată, dirijorul Gabriel Bebeşelea şi violonista Ioana Cristina Goicea, au produs acea relaxare necesară pentru a audia un concert care a purtat calificativul de „totul la superlativ". Programul a fost alcătuit din două opusuri romantice majore: *Concertul pentru vioară şi orchestră în Re op. 35* de Ceaikovski şi mai rar interpretata *Simfonia Dante*, S. 109 de Liszt. Despre semnificația concertului de Ceaikovski în literatura de specialitate este puțin de spus dată fiind celebritatea lui, iar interpretarea Ioanei Goicea a fost excelentă din toate punctele de vedere, violonista fiind într-o formă „de zile mari" cum se spune. Credem că deja acest termen a fost cu mult depăşit socotind maturitatea şi siguranța cu care a abordat acest concert care se înscrie în piesele de rezistență ale artei interpretative violonistice. O execuție tehnică impecabilă, tempo-urile foarte judicios alese, trecerile de la un episod la altul, atât de greu de echilibrat mai ales în partea a III-a – unde execuția tinde câteodată să treneze din cauza unui lirism excesiv – extrem de gândite, pentru ca mişcarea să aibă alura unui final, dublate de un ton cald şi colorat, frazele elegante, toate au dat valoarea maximă acestei interpretări. Cu toate că lucrarea are o dimensiune considerabilă, prestația violonistei s-a încheiat parcă într-un

Ioana Cristina Goicea

fel prea repede, „regretele" publicului manifestându-se în ovații şi aplauze prelungite. Bisul oferit a fost selectat din *Sei Solo – Adagio* din *Sonata I-a în sol minor* de J.S. Bach. Orchestra s-a constituit într-un partener egal, foarte atent, care, sub îndrumarea foarte strictă a dirijorului Gabriel Bebeşelea a însoțit solista cu maximă atenție, cu intervenții reliefate, evitându-se orice nesincronizare, frecvent întâlnită în acompaniamentele concertelor de virtuozitate.

Partea a doua a cuprins o simfonie de mare întindere, cca. 44 de minute, de Franz Liszt, inspirată de *Divina Commedia,* capodopera lui Dante Alighieri, scriere pe care i-a făcut-o cunoscută contesa Marie d'Agoult în 1830. Foarte interesant apare faptul că Berlioz termină *Symphonie fantastique* tot în 1830, dar vor trece 27 de ani până când Liszt

va finaliza o parte din multitudinea proiectelor care au înconjurat acest subiect şi va ajunge la nişte concluzii. Pentru a-şi urmări mesajul în planul expresiei sonore, Liszt dedică episoadelor inserate pe traseul unor forme „clasice” un număr însemnat de idei care, în cele din urmă, se constituie în teme înrudite şi care dau coerenţă muzicală acestei construcţii gigantice. Dirijorul Gabriel Bebeşelea a realizat un superb mozaic, o frescă de calitatea şi coloristica unui Cimabue (1240-1302, fiind considerat de către pictorul şi istoricul Georgio Vasari ca fiind maestrul-îndrumător al Giotto!), unificând toate aceste elemente într-un flux care s-a desfăşurat foarte cursiv, natural, într-o logică fantastică, pentru a şterge eventualele marcaje generate de tranziţii. Frumuseţea muzicii a fost pusă în valoare tocmai prin rafinamentul şi subtilele dozaje agogice şi de tempo cu care au fost susţinute numeroasele puncte culminante ale discursului muzical, rod al unui studiu laborios, de fin detaliu. Orchestra Filarmonicii a realizat o versiune de mare acurateţe, dată fiind scriitura bogată şi diversificată a partiturii. Compartimentul suflătorilor de alamă a evoluat sincronizat şi foarte curat pe suprafeţele choralelor cu care este presărată simfonia, dar mai ales prima temă la unison, care deschide opusul şi care a fost intonată şi susţinută de mai multe ori pe parcurs. Ca şi alţi mari compozitori romantici, Liszt a fost fascinat de temele care fac referire la Iad, la Francesca da Rimini, la Faust şi la entităţi demonice şi s-a simţit confortabil în portretizarea zonelor infernale, unde oricum cu toţii au stat şi stau cu *urechile atente* la Berlioz, folosind anumite procedee cu mare forţă de sugestie împrumutate de la acesta. Acelaşi fenomen s-a produs şi în cazul „portretizării” bucuriilor Paradisului, unde sursele şi referirile sunt mult mai puţine – poate cele de extracţie gregoriană – Raiul fiind conform surselor noutestamentare: *ceva* ce *ochii nu au văzut şi urechile nu au auzit*. Pentru acest moment Liszt a folosit un cor de femei, foarte bine instruit de dirijorul Iosif Ion Prunner, cu voci pure şi un moment solistic pe textul *Magnificat*, care din punct de vedere teologic are sens – să nu uităm că la sfârşitul vieţii Liszt a devenit abate! Foarte frumos realizate liniile melodice la unison de la coarde, precizia cu care s-a construit acea fugă cu cinci intrări din secţiunea celor *Şapte cornişe ale Purgatoriului*, şi multele intervenţii ale unor instrumente soliste: clarinet-bass, corn englez, violoncel, vioară ş.a., toate într-o ţesătură elaborată până în cele mai mici detalii. Pretenţioasa *Simfonie Dante* figurează, aşa cum am spus, mai rar pe afişele concertelor şi iarăşi amintim pe Dante în *Cântul XI* din *Purgatoriul* care spune: *Credette Cimabue ne la pittura/ tener lo campo, e ora ha Giotto il grido,/ sì che la fama di colui è scura.*

Corina BURA

Concert simfonic la Ateneul Român

Sub bagheta dirijorului american **Marc Tardue,** în 30 şi 31 ianuarie 2020, **Filarmonica *George Enescu*** a fost gazda unor manifestări muzicale prestigioase; în compania orchestrei instituţiei s-au aflat soliştii **Andrei Baranov** – vioară, **Ştefan Cazacu** – violoncel şi **Daniel Ciobanu** – pian. Repertoriul a fost alcătuit din creaţii reprezentative ale muzicii româneşti şi universale din secolele al XIX-lea şi al XX-lea. În deschiderea programului am ascultat ***Uvertura burlescă*** de **Aurel Stroe**, creaţie complexă şi originală, elaborată în anul 1961. Sub conducerea atentă a dirijorului, orchestra a reliefat cu măiestrie conţinutul lucrării, caracterizat prin prezenţa unor inedite formule matematice, prin coerenţă, prin alternanţa unor motive cromatice ori ritmice pline de energie şi insolit, prin varietatea timbrală. Interpretarea a reuşit să valorifice creator trăsăturile limbajului artistic specific compozitorului, imaginile contrastante, umorul, verva sau grotescul pe care muzica le degajă pe parcursul desfăşurării acţiunii. Artiştii au realizat o versiune cuceritoare a creaţiei, în care am admirat claritatea exprimării, bogăţia expresivă, diversitatea paletei dinamice, accentele şi culminaţiile fulminante, derularea rapidă a evenimentelor.

Programul a continuat cu ***Concertul în Do major pentru vioară, violoncel, pian şi orchestră, op. 56*** de **Ludwig van Beethoven** (1803), lucrare de succes în repertoriul interpreţilor de pretutindeni, prezentă în cadrul manifestărilor artistice dedicate aniversării a 250 de ani de la naşterea *Titanului de la Bonn.* Cei trei solişti invitaţi: **Andrei Baranov** – *vioară,* **Ştefan Cazacu** – *violoncel* şi **Daniel Ciobanu** – *pian,* sunt bine cunoscuţi publicului românesc şi din străinătate pentru calităţile individuale de excepţie şi nivelul înalt al performanţelor artistice. Ei au abordat *Triplul concert* de Beethoven cu un plus de vervă şi entuziasm, oferind publicului o versiune plină de fantezie, de dăruire şi strălucire. Violonistul rus **Andrei Baranov** a făcut dovada calităţilor sale dezvăluite în competiţii internaţionale

Marc Tardue

prestigioase (dintre care amintim concursul *Regina Elisabeta* din 2012), precum şi a experienţei artistice în cadrul cvartetului *David Oistrah*. Violoncelistul **Ştefan Cazacu**, apreciat unanim pentru talentul şi prestaţiile excelente în calitate de solist şi membru al unor formaţii camerale de succes, a abordat partitura cu profesionalism şi a transmis un original caleidoscop de imagini muzicale şi de stări sufleteşti; am remarcat maturitatea interpretării sale, varietatea expresivă şi vibrato-ul incandescent. **Daniel Ciobanu,** pe care publicul românesc l-a admirat ca solist al *Concertului nr. 3* de Prokofiev în cadrul ultimei ediţii a Festivalului Internaţional *G. Enescu*, a confirmat aprecierile de care se bucură la nivel mondial. Pe parcursul celor trei mişcări ale concertului, interpreţii s-au aflat într-o colaborare de zile mari, realizând împreună cu dirijorul şi orchestra o variantă cuceritoare a lucrării. *Triplul concert op. 56* dezvăluie o nouă abordare a compozitorului în domeniul simfonic-concertant. În prima mişcare *Alegro,* am admirat entuziasmul, strălucirea şi bravura instrumentală, frumuseţea pasajelor de virtuozitate pe care soliştii le-au redat cu măiestrie şi dezinvoltură. Dacă în mişcarea a doua, *Largo*, publicul a fost captivat de atmosfera de contemplare meditativă a temelor cu conţinut poetic, îngemănate original cu tablourile pline de elan sentimental, finalul *Rondo alla polacca* a impresionat prin energia debordantă, prin eleganţa, verva şi frenezia pe care

le-a transmis. La cererea publicului, cei trei soliști au interpretat cu multă sensibilitate și dăruire ***Elegie*** de **Anton Arenski** (pe care au dedicat-o memoriei tinerei violiste Laura Zecheru, plecată prematur la cele veșnice).

În partea a doua a concertului am ascultat celebra lucrare ***Tricornul, Suitele I și II*** de **Manuel de Falla** (1919). Prezența maestrului **Marc Tardue** la pupitrul Filarmonicii bucureștene a impresionat profund spectatorii; cu gesturi precise, sugestive și eficiente, dirijorul a reușit să evidențieze calitățile sonore ale partidelor orchestrale, să redea dinamismul fără egal al originalei creații simfonice, să-i evidențieze paleta coloristică sclipitoare, să modeleze original și să însuflețească discursul muzical. Menționăm că printre profesorii care l-au îndrumat în perioada studiilor s-a aflat și maestrul Constantin Bugeanu, reprezentant strălucit al școlii dirijorale românești. Prestația artistică de înalt nivel a evidențiat inspirația generoasă a compozitorului, precum și colaborarea excelentă dintre dirijor și orchestră, capacitatea muzicienilor de a se exprima spontan și sincer, departe de emfază și de dorința de a epata. Lucrarea lui **Manuel de Falla** evocă sugestiv timbrul specific al muzicii spaniole, cu bucuriile, pasiunile, tristețile și iluminările ce alcătuiesc un caleidoscop unic, cu melodicitatea generoasă și ritmurile diverse, cu înlănțuirile armonice neașteptate. Autorul evocă o poveste plină de haz și dinamism, cu numeroase evenimente neprevăzute, cu răsturnări de situație și cu final fericit, în care binele învinge răul. Păstrând fondul andaluz, compozitorul creează dansuri caracteristice pentru fiecare personaj (*Fandango, Ferruca, Jota*), apelează la leitmotive individualizate prin timbrul instrumentelor, valorifică original sonoritățile orchestrale. Remarcabilă prin fantezie, vigoare, eleganță, strălucire și exuberanță, interpretarea de pe scena Ateneului a cucerit spectatorii, care i-au aplaudat cu entuziasm minute în șir pe valoroșii muzicieni.

Concertele de pe scena Ateneului s-au desfășurat sub semnul profesionalismului, al colaborării fructuoase dintre dirijor, soliști și orchestră, al dăruirii și performanței artistice.

Carmen MANEA

Un impresionant spectacol belgian de dans contemporan

În toate artele apar deseori creații care oferă spectatorilor sentimentul de a fi fost favorizați de o experiență artistică salutară și magnifică deopotrivă.

Un asemenea spectacol a avut loc în Sala Mare a Teatrului Național din București, în seara zilei de 9 ianuarie 2020, când în program a figurat sub siglele Europalia România și a Institutului Cultural Român, Compania coregrafică belgiană de dans contemporan: **Ultima vez**. Acest ansamblu a fost fondat în 1986 de coregraful, regizorul de scenă și cineastul Wim Vandekeybus. Compania și-a dezvoltat activitățile în calitate de colectiv artistic de dans contemporan, cu sediul la Bruxelles și în Flandra. **Ultima vez** este cunoscută pe plan internațional grație valorii și performanțelor creațiilor scenice care se numără printre cele mai extraordinare care există în prezent.

Spectacolul Companiei **Ultima vez** s-a denumit *Traces*, respectiv *Urme*, și a fost realizat de Win Vandekeybus cu sprijinul Andreei Căpitănescu, șeful Europalia România la premiera mondială din 2019 a acestei creații la sala Concertgebouw din Bruges.

Prezența acestui spectacol în fața publicului de la Teatrul Național din București a fost posibilă prin meritele de superioară condiție ale Președintelui Institutului Cultural Român de la Bruxelles, doamna Liliana Țuroiu, o artistă plastică redutabilă și ale domnului Marcel Taloș, Președintele Institutului Cultural Român, scriitor de puternică vocație. Volumul său „Undeva în Transilvania" se bucură de o primire entuziastă din partea cititorilor. El este și muzician cu o pregătire pianistică profesională, fapt care îi conferă viziunea corectă de apărător al creațiilor componistice și interpretative românești contemporane, cât și din celelalte generații de maeștri.

Actuala conducere a Institutului Cultural Român este formată din personalități capabile să promoveze cu vigoare și inteligență creațiile artistice de toate genurile și formele, nominalizându-le în circuitul național și internațional de spectacole recitaluri, expoziții, prezentări de carte și film în contextul de excelență în această materie de culminare a gândirii europene și a condiției sale esențiale de a fi.

Un astfel de moment a fulgerat cu mare forță expresivă pe scena mare a Teatrului Național din București când a fost invitată în spectacol Compania de dans contemporan **Ultima vez**, cu partitura coregrafică semnată de Wim Vandekeybus, acest artist de prestigiu neobișnuit. Sigur, spațiul tipografic al unei cronici este practic restrictiv, când ne referim la o creație scenică de o astfel de amploare. Astfel, voi creiona impresiile mele desprinse din profuzia de episoade, pe care le evoc fugitiv și într-o ordine aleatoare. Cele în focus sunt revoluția agricolă, revoluția industrială, adorația divinităților sau sacrificarea oamenlior de mare performanță, care nu este menită tuturor.

Cât privește corpul de balet, acesta abundă de o vitalitate uimitoare, dublată de capacitatea de a fi și actori și triplată de sentimentul permanent prezent că participă la un ritual al speciei Homo Sapiens și al timpurilor. În programul de sală citim că acțiunea în *Traces* este plasată de Wim Vandekeybus în natura impresionantă a României, cu ultimele păduri virgine ale Europei. Dar mai este ceva în acest spectacol de dans contemporan în care există și strigăte nearticulate, și cuvinte, în treacăt fie spus. Aceste cuvinte sunt în limba bulgară – există dansuri de grup și de mare actualitate și semnificație, există și o realitate de natura filmului mut, în care imaginea este tot și exprimă totul. Coloana sonoră este realizată de câțiva colaboratori, specializați în muzica electroacustică aici întrețesută episodic de o chitară pe care am înțeles-o ca pe o victorie a spiritului. Artiștii oaspeți au fost aplaudați cu entuziasm și omagiați cu gesturi și expresii de voluntară apreciere de bravissimo pentru această magnifică narațiune și spectaculozitate scenică.

Mircea ȘTEFĂNESCU

...în Aula Palatului Cantacuzino

Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România în colaborare cu Muzeul Naţional George Enescu şi în parteneriat cu Asociaţia Heart Core, au celebrat miercuri 15 ianuarie 2020, la Aula Palatului Cantacuzino, Ziua Culturii Naţionale, sub titulatura de Eminesciana.

Un public fervent şi numeros a avut marea satisfacţie de a asculta lucrări componistice care se impun atenţiei ascultătorilor de fiecare dată când sunt audiate.

Din poezia eminesciană a recitat cu talent şi cu o notabilă capacitate evocatoare actriţa Irina Movilă, o personalitate de vârf a lumii teatrale româneşti actuale.

Lucrările muzicale au fost încununate de succes, prin contribuţia de excelenţă a violonistei Diana Jipa şi a pianistului Ştefan Doniga. Diana Jipa şi Ştefan Doniga formează un duo care s-a impus de mai multă vreme în aprecierile publicului meloman şi ale specialiştilor din ţară şi de peste hotare. Activitatea lor concertistică în recitaluri şi în alte modalităţi de întâlnire cu publicul s-a soldat numai în ultimii doi ani cu peste 100 de prezenţe, în 10 ţări de pe 3 continente.

Diana Jipa, Ştefan Doniga
foto: www.facebook.com/DianaJipaViolinist/photos

Prima lucrare audiată a fost *Impromptu pentru vioară şi pian* de George Enescu, o pagină de vigoare expresivă şi de o tensiune elocventă şi impresionantă.

În derularea acestui recital în care titlurile de lucrări muzicale şi versurile care s-au recitat din opera eminesciană s-au constituit ca pledoarie *pro domo* ca bunuri ale culturii naţionale, am audiat *Elegia pentru violoncel şi pian* de Alfonso Castaldi, în transcripţia pentru vioară de Diana Jipa, o piesă impresionantă prin elansarea quasi vocală a sonorităţilor.

Trei dansuri româneşti din Suita pe motive culese de Bela Bartok, pentru vioară şi pian de Hilda Jerea este o piesă pe care eu personal nu am mai auzit-o de mai bine de 50 de ani, şi am văzut în această reluare un act de justiţie post mortem, datorat unei compozitoare al cărei patrimoniu de creaţii mai are încă multe de spus generaţiei prezente şi celor viitoare.

Sonatina pentru vioară şi pian de Walter Mihai Klepper este o lucrare degajată, vioaie, cu un ton minunat într-o lume a tinereţii imperative şi atotstăpânitoare.

Sonorităţi şi Nu-mă-uita pentru vioară şi pian de Ulpiu Vlad mi l-a arătat o dată mai mult pe acest maestru cu admirabila sa forţă de a se exterioriza în poetic şi poezis cu străluciri de amieze însorite şi cu traspunerea acestora în muzica pe care o scrie şi care astfel cântă, şi aici nu este vorba de nicio tautologie.

Toccata din Suita a doua pentru pian de Remus Georgescu este o lucrare care solicită interpretului agilitate, mare virtuozitate şi o susţinere într-o acţiune completă. Interpretul trebuie să fie aici prodigios, ceea ce Ştefan Doniga a realizat pe deplin.

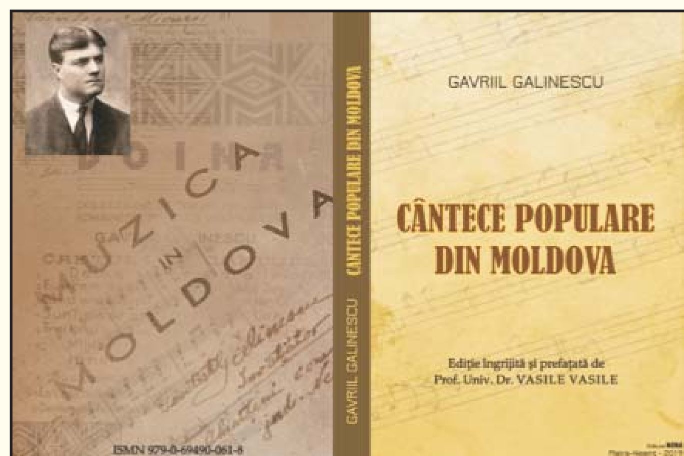
Prinţesa X pentru vioară solo de Roman Vlad creează ambianţa muzicală în care Diana Jipa a oficiat o superbă identificare cu autenticul acestei originalităţi de stil şi de lume sonoră, inspirată din creaţia lui Constantin Brâncuşi. Această lume pe care ne-o dezvăluie Roman Vlad este cât se poate de frumoasă şi interesantă.

Scherzo pentru vioară şi pian de Vlad-Răzvan Baciu este o partitură pentru violino concertissima şi grand piano, într-o revărsare de energii şi de spectaculară elansare. Aici Diana Jipa şi Ştefan Doniga şi-au dezvoltat talentele lor de instrumentişti într-o revărsare de sensibilitate inspirată, de vitalitate debordantă şi de impresionanta lor măiestrie.

Mircea ŞTEFĂNESCU

... la Neamţ

Ziua Culturii Naţionale a fost sărbătorită în judeţul Neamţ prin patru manifestări, organizate în zilele de 15 şi 16 Ianuarie, constituind un argument pentru folosirea pe viitor a pluralului: ***Zilele Culturii Naţionale***. Cele patru manifestări culturale desfăşurate la Bicaz – Biblioteca *Mihai Eminescu*, Tg. Neamţ – Casa de Cultură, Piatra Neamţ – Sala de festivităţi a liceului *Calistrat Hogaş* şi Sala *Calistrat Hogaş* – Consiliul Judeţean Neamţ au adus deopotrivă omagiul cuvenit Poetului Nepereche, culturii naţionale şi unui reprezentant local al acesteia – Gavriil Galinescu: profesor universitar, compozitor, bizantinolog, muzicolog şi etnomuzicolog. Prezentatorul cărţii lansate cu aceste prilejuri, muzicologul Vasile Vasile, a făcut trimitere la toate aceste momente importante pentru cultura noastră, promiţând să ofere forurilor culturale nemţene una sau două lucrări consacrate muzicienilor nemţeni şi romaşcani, ctitori de cultură românească: lui Gavriil Galinescu alăturându-se Bazil Anastasescu, Dimitrie Vulpian, Alexandru Podoleanu, Emanuel Elenescu, Alexandru Zirra, Mihail Burada, Sergiu Celibidache, D. D. Botez, Liviu Dănceanu etc., cărora li se adaugă proeminentele figuri de protopsalţi de la Mănăstirea Neamţ, descendenţi din

şcoala Sfântului Paisie Velicicovschi, Iosif, Visarion şi Dorothei Iordachiu, propunere aşteptată cu interes din partea forurilor culturale nemţene.

Elementul de legătură al manifestărilor l-a constituit formaţia corală din Tg. Neamţ *Bazil Anastasescu*, condusă de inimoasa profesoară Eugenia Tiugea, care a ilustrat creaţia corală a lui Galinescu şi cea inspirată din versurile nemuritorului POET.

Au oficiat: directoarea Centrului pentru Cultură „Carmen Saeculare", Carmen Năstase şi Valentin Andreei, organizatorul manifestărilor, îngrijitorul antologiei de *Cântece populare din Moldova* de Gavriil Galinescu, muzicologul Vasile Vasile, strănepoata muzicianului, profesoara Felicia German, lor adăugându-se la ultima manifestare nepoţii direcţi ai muzicianului ce-şi doarme somnul de veci în vecinătatea schitului Durău şi nu departe de locul de muncă al fiului său, doctorul Galinescu. Este vorba despre Alin şi Alina Galinescu, veniţi din America special pentru omagierea bunicului lor. Participanţii la manifestare au avut prima dată în faţă fizionomia muzicianului foarte apropiată de cea a nepotului său.

Prezentatorul antologiei, realizată în condiţii excepţionale, cu participarea lui Florin Podariu, a marcat toate trei evenimentele, insistând asupra importanţei lui Eminescu pentru cultura noastră, făcând referiri şi la rolul muzicii în viaţa şi în creaţia nemuritorului Poet, căruia i-a dedicat lucrarea *De la muzica firii şi a sufletului la muzica sferelor – Muzica în viaţa şi în creaţia lui Eminescu*, cartea prefaţată de academicianul Zoe-Benedicta Dumitrescu-Buşulenga – şi la activitatea folcloristică a lui Gavriil Galinescu, ale cărui creaţii de muzică bisericească îşi aşteaptă de aproape un secol descoperitorii şi valorificatorii în arhivele nemţene.

Cartea lansată a aşteptat o jumătate de secol, după ce a fost propusă spre tipărire Comitetului de Cultură şi Educaţie Socialistă, propunătorului răspunzându-i însă organele de securitate locale, care i-au sechestrat documentele. A fost motivul pentru care a ţinut să adreseze cele mai sincere mulţumiri celor care au contribuit la scoaterea la lumină a unui valoros patrimoniu de spiritualitate românească. (A. B.)

... la Ploieşti

Joi, 16 ianuarie 2020, la Filarmonica „Paul Constantinescu" din Ploieşti a avut loc un concert dedicat Zilei Culturii Naţionale. Acest eveniment a încheiat seria manifestărilor care au început în 15 ianuarie şi au inclus şi două concerte educative: al Orchestrei populare „Flacăra Prahovei" şi al celei mai noi iniţiative a managementului instituţiei, Corul filarmonicii, condus de dirijorul Eduard Dinu.

Eduard Dinu

Pentru prima parte a concertului simfonic s-au selectat două lucrări româneşti – *„Preludiul la unison" din Suita nr.1* de G.Enescu şi *Concertul pentru orchestră de coarde* de P.Constantinescu. Două alegeri fireşti, având în vedere momentul de celebrare a culturii naţionale şi, bineînţeles, legătura atât de strânsă pe care filarmonica o are cu cel de-al doilea compozitor, căruia îi poartă numele. Cele două piese au fost conduse de la pupitrul concert-maestrului, astfel creându-se o atmosferă mai degrabă camerală. Sigur, ambele partituri au o construcţie instrumentală redusă, astfel încât această opţiune s-a putut motiva. Fiind însă o ipostază în care instrumentiştii se află destul de rar, pe alocuri s-a simţit o oarecare timiditate, la atacuri sau către nuanţele extreme, astfel încât, la pauză, publicul a rămas cu dorinţa de mai mult.

Răzvan Stoica

„Capriciul" celor prezenţi a fost satisfăcut cu prisosinţă în a doua parte când, alături de orchestra ploieşteană violonistul Răzvan Stoica a urcat pe scenă (ca şi în câteva ocazii anterioare) în dublă ipostază, de solist şi dirijor.

De data aceasta însă demersul artistului a fost cu atât mai dificil cu cât în program s-a aflat bine-cunoscutul *Concert nr.1, op.6* de N.Paganini. Publicul aşteaptă cu drag prezenţa acestui violonist care oferă de fiecare dată interpretări aproape perfect executate, dar care şi-a făcut o prioritate din comunicarea cu cei prezenţi în sala de concert. În această ocazie, de pildă, cadenţa propusă (cu succes) a fost cea de E.Sauret, considerată cea mai solicitantă din punct de vedere intonaţional şi tehnic. Însă concertul nu a rămas doar o succesiune de elemente de virtuozitate bine executate. Violonistul a adus alături de el orchestra, care i-a devenit un al doilea instrument, întregind nesilit partitura.

Tânărul solist are de mai mulţi ani în folosinţă vioara Stradivarius exErnst (1729), un instrument cu sunet puternic şi strălucitor în toate registrele. Fără îndoială auditoriul percepe calitatea sunetului, care altminteri ar rămâne fără însemnătate, dacă nu ar fi întregită de povestea pe care artistul mărturiseşte că o creează în jurul fiecărei lucrări pe care o abordează.

Aplauzele furtunoase nu s-au lăsat aşteptate, cerând cu insistenţe bisul, care a încheiat seara în spiritul festiv pretins de sărbătoarea Culturii Naţionale, tot alături de orchestra pe care violonistul a angrenat-o *ad hoc* în acompaniamentul *Carnavalului la Veneţia*.

Norela-Liviana COSTEA

Concursului „Paul Constantinescu”

Continuând - şi în acest an - o frumoasă şi importantă tradiție, în zilele de 6-9 decembrie, în Municipiul Ploieşti a avut **loc cea de-a XXV-a ediție, jubiliară, a Concursului Național de Interpretare şi Creație Muzicală „Paul Constantinescu”,** prestigioasă manifestare muzicală organizată de către Muzeul memorial „Paul Constantinescu”- Secție a Muzeului Județean de Istorie şi Arheologie Prahova, împreună cu Filarmonica „Paul Constantinescu”, sub auspiciile Consiliului Județean Prahova şi Primăriei Municipiului Ploieşti.

Parteneri principali: Centrul de Excelență al UNMB şi Colegiul de Artă „Carmen Sylva” Ploieşti. Astfel, Municipiul Ploieşti a devenit timp de patru zile, **o capitală a muzicii româneşti.**

Deschiderea concursului a avut loc vineri, 6 decembrie, ora 10.30, în sala de concerte a Filarmonicii „Paul Constantinescu”. Au rostit alocuțiuni: Mihai Dumitrache, manager interimar al Muzeului Județean de Istorie şi Arheologie Prahova, prof.dr. Al.I.Bădulescu, directorul concursului, şi dr. Ilinca Dumitrescu pianist concertist, preşedinta juriului - secția pian.

După cum se ştie, Concursul Național de Interpretare şi Creație Muzicală „Paul Constantinescu”, încă de la primele ediții este deschis celor mai talentați elevi şi studenți de la şcolile gimnaziale, liceele colegiile şi facultățile de muzică din țară şi Republica Moldova, care studiază pianul, vioara, violoncelul, canto clasic şi compoziția muzicală (secție organizată împreună cu UCMR şi UNMB).

Repertoriul abordat a cuprins opusuri de referință din marile epoci, şcoli şi stiluri muzicale ale creației clasice universale şi contemporane – în raport şi cu programa analitică ce se studiază în învățământul românesc de specialitate – preuniversitar şi universitar.

La actuala ediție creația muzicală românească clasică şi contemporană a ocupat un loc primordial. Din acest punct de vedere, Concursul Național „Paul Constantinescu” nu este numai o rampă de lansare în viața muzicală din țară şi de peste hotare a celor mai talentați tineri interpreți dar şi o tribună de promovare constantă a operei compozitorilor români din toate generațiile.

Juriile de specialitate din cadrul fiecărei secții a concursului au fost alcătuite din personalități marcante ale artei interpretative şi creației muzicale româneşti: **pianista Ilinca Dumitrescu (preşedinte-Secția pian), prof.univ.dr. Gabriel Croitoru (preşedinte - Secția vioară), prof.dr. Silvia Voinea, (preşedinte Secția canto), prof.univ.dr. Marin Cazacu (preşedinte - Secția violoncel), prof.univ.dr. Dan Buciu (preşedinte - Secția compoziție). Din jurii au făcut**

CONSILIUL JUDEȚEAN PRAHOVA
MUZEUL JUDEȚEAN DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE PRAHOVA
MUZEUL „PAUL CONSTANTINESCU” PLOIEȘTI
PRIMĂRIA MUNICIPIULUI PLOIEȘTI
FILARMONICA „PAUL CONSTANTINESCU”
COLEGIUL DE ARTĂ „CARMEN SYLVA” PLOIEȘTI
CENTRUL DE EXCELENȚĂ U.N.M.B.

CONCURS NAȚIONAL DE INTERPRETARE ȘI CREAȚIE MUZICALĂ „PAUL CONSTANTINESCU”. EDIȚIA A XXV-A. PLOIEȘTI, 6-9 DECEMBRIE 2019

Vineri, 6 decembrie 2019
Filarmonica „Paul Constantinescu” Ploiești
- 10.30 - Deschiderea concursului
- 11.30 - Concurs, Secția vioară, etapa I

Muzeul Memorial „Paul Constantinescu” Ploiești
- 12.00 - Concurs, Secția pian, etapele I și a II-a

Colegiul de Artă „Carmen Sylva” Ploiești
- 12.00 - Concurs, Secția canto, etapa I

Sâmbătă, 7 decembrie 2019
Universitatea Națională de Muzică București
Sala „Dinu Lipatti”
- 9.30 - Concurs, Secția violoncel, etapele I și a II-a

Filarmonica „Paul Constantinescu” Ploiești
- 10.00 - Concurs, Secția vioară, etapa a II-a

Colegiul de Artă „Carmen Sylva” Ploiești
- 11.00 - Concurs, Secția canto, etapa a II-a

Duminică, 8 decembrie 2019
Filarmonica „Paul Constantinescu” Ploiești
- 11.30 - Festivitatea de premiere și Gala Laureaților pentru secțiile: pian, vioară, violoncel și canto clasic

Luni, 9 decembrie 2019
Universitatea Națională de Muzică București
- Concurs, Secția compoziție muzicală
- Festivitatea de premiere

SPONSORI: CONPET, Ziarul de Ploiești, Rotary

parte: prof.univ.dr. Ioana Croitoru, dr.Radu Postăvaru - dirijor şi prof. Adrian Ceapă (Secția vioară), conf.univ.dr. Carmen Manea şi prof.univ.dr. Sanda Hîrlav-Maistorovici (Secția pian), prof.univ.dr. Mihai Cosma şi conf.univ.dr. Cristina Soreanu (Secția canto), prof.dr. Răzvan Suma şi prof.dr. Octavian Lup (Secția violoncel), prof.univ.dr. Dan Dediu şi prof.univ.dr. Doina Rotaru (Secția compoziție).

Ca şi la edițiile precedente, Preşedintele de Onoare al concursului a fost prof.univ.dr. **Dan Buciu**-rectorul onorific al Universității Naționale de Muzică Bucureşti, secretar al UCMR.

În urma unei atente jurizări, cei mai buni dintre cei buni au fost răsplătiți cu premiile enumerate mai jos.

Secția vioară:

Marele Premiu: LĂPUŞTE DORA- studentă anul II; Premiul I: POESCU DARIA MARIA, cls. I şi PUŞCĂLĂU NECTARIE- cls. a II-a, Bacău, **CRISTEA ŞTEFAN RAREŞ - cls. a-IV-a,** Ploieşti, **KOLESKI CHRISTIANA BEATRICE - cls. a III-a, AMIHĂLĂCHIOAIE ROBERT- a VII-a, MANGÎR MIHAI - cls. a VII-a, DRUȚAC DOMINIC - cls. a VIII-a,** Chişinău, **HARTAC GABRIELA - cls. a IX-a, ȚANEA ALIN CONSTANTIN - cls. A X-a şi RISTEA GABRIEL ŞTEFAN - cls. a XII-a,** Bucureşti, **TORGE SALOME - studentă anul IV; Premiul II: ROMAN ANDREEA - cls. I,** Bucureşti, **VASILE MIHAI MARCO - cls. a VI-a,** Bucureşti, **GHEORGHE CARLO MARIAN - cls. a IX-a,** Ploieşti **şi COJOCARU CĂTĂLINA - cls. a-X-a,** Chişinău; **Premiul III: IVANCIUC ALEXANDRU GABRIEL, cls. I,** Braşov, **DRAPAC GHEORGHE-cls. a-VII-a,** Chişinău, **IORGU CORNEL NICUŞOR - cls. a VIII-a,** Ploieşti; **Premiul ziarului „Ploieştii”: KOLESKI CHRISTIANA BEATRICE şi DRUȚAC DOMINIC.**

Secția violoncel:

Marele Premiu: ZIRBO CORNELIUS - student anul II; Premiul I: ACHIM CARLA ŞTEFANIA - cls. a II-a şi COTEANU ANA IULIA- cls. a V-a, Bucureşti, **GHEBOIANU RALUCA IOANA- cls. a VII-a,** Bucureşti, **BIŞOC MIHAI ANDREI- cls. a XI-a,** Iaşi, **SIMION**

VALENTIN- cls. a XII-a, București, **MOMCHIL PANDEV - Bulgaria** și **SANDU VICTOR- masterand anul I; Premiul I ex-aequo: SUCIU PAUL CRISTIAN - cls. a VIII-a,** București, **TUDOR IOAN- cls. a VIII-a,** București; **Premiul II: DAVID KOCSA SOMA- student anul I; Premiul pentru cea mai bună interpretare a unei lucrări de Paul Constantinescu: TUDOR IOAN; Premiul special al juriului pentru cea mai bună interpretare a** *Sonatei pentru violoncel solo* **de Doina Rotaru: ZIRBO CORNELIUS.**

Secția Pian:

Premiul I : POPESCU THEODOR- cls. a VIII-a, București; **Premiul II: POPA NECTARIE- cls. I,** București, **ANDRADA SCAUN- cls. a IX-a,** Chișinău; **Premiul II ex-aequo: ANDREESCU CRISTINA IOANA- cls. a V-a,** Ploiești, **CĂLIN NICOLE ISABELA- cls. a V-a,** Tulcea; **Premiul III: DOROȘENCU COJMAN CRISTINA-cls. a IV-a, DUMITRACHE ANDREEA-cls. a V-a,** Tulcea.

Secția Canto – elevi:

Marele Premiu: CIBOTARU GHEORGHE- cls. a XII-a, Chișinău; **Premiul II: MANEA IULIA- cls. a IX-a,** Ploiești; **Premiul III: ILIESCU BOGDANA- cls. a IX-a,** București.

Secția Canto – studenți:

Marele Premiu: MIHAI RAICEA- student anul III; Premiul I ex-aequo: MĂRGINEAN DAVID ADRIAN- student anul I, STĂNESCU ANA DIANA- student anul III, SPATARIS ANAMARIA studentă anul IV, Bulgaria; **Premiul II ex-aequo: DASCĂLU MIRUNA MARIA- studentă anul II, DUMITRU MARIA GEORGIANA- studentă anul IV, MARINACHE FLORINEL ANDREI- masterand anul I; Premiul III: LICĂ IOANA CARMEN- studentă anul III; Premiul pentru cea mai bună interpretare a unei lucrări de Paul Constantinescu: CIBOTARU GHEORGHE și MĂRGINEAN DAVID ADRIAN; Premiul Revistei „Actualitatea Muzicală”: CIBOTARU GHEORGHE.**

Secția Compoziție muzicală:

Premiul I: ANDREI PETRACHE – student anul III; Premiul II: ȘANDRU GABRIEL – student anul II

Felicităm din toată inima pe toți candidații la concurs și profesorii îndrumători - cu deosebire pe tinerii laureați ai actualei ediții precum și conducerile instituțiilor din învățământul muzical de specialitate din România, Bulgaria și Republica Moldova care au răspuns invitației noastre – pregătind pe cei mai buni dintre cei buni.

Sincere sentimente de gratitudine pentru toți membri juriilor de specialitate pentru modul exemplar în care au examinat și evaluat potențialul de creativitate al fiecărui candidat, mulțumiri sponsorilor, profesorilor acompaniatori și tuturor celor care au dovedit receptivitate și sprijin, astfel încât concursul ce poartă numele unui muzician de geniu - Paul Constantinescu, să se afirme ca o manifestare muzicală de excepție.

Al. I. BĂDULESCU

Peste hotare

Globul de sticlă al muzicii vestice

În ultimele decenii s-a vorbit tot mai mult despre incluziunea socială a minorităților de orice fel, cu precădere aplecată spre potențialul aproape deloc exploatat al femeilor. Acest fenomen nu este deloc străin în cultura muzicală clasică europeană și nici, mai târziu, de pe continentul american.

Mult timp s-a recurs la metode ce acum par de-a dreptul ridicole pentru a ocoli participarea femeilor la actul artistic. Mai târziu, peste Ocean, problemele se înmulțeau exponențial. Nativii americani au avut de înfruntat prejudecata și respingerea imigranților pentru mult timp. Femeile au avut acolo încă și mai mult de suferit, iar repercusiunile se văd și astăzi, pe alocuri.

Muzica clasică vestică s-a aflat secole de-a rândul într-un nevăzut glob de sticlă sub care publicul se năștea și murea, abia observându-l.

În ultimele săptămâni, însă, lumea muzicală a primit două vești ce confirmă schimbarea perspectivele muzicii culte: Opera de Stat din Viena montează, pentru prima dată în istoria sa de un secol și jumătate, o operă compusă de o femeie: opera *Orlando*, ce are la bază romanul Virginiei Wolf cu același titlu, compusă de Olga Neuwirth (51 de ani).

Olga Neuwirth

Într-adevăr în spațiul teatrului liric lucrurile se schimbă destul de lent în ce privește deschiderea către femeile-compozitor. De altfel muzica clasică nouă este rareori înțeleasă de publicul larg, iar lucrările aparținând unor femei sunt cu precădere compuse în ultimele decenii și de aceea poate nu atât de ușor de consumat. Însă fiecare epocă s-a bucurat de creatori poate mai puțin înțeleși de contemporani, dar care au imaginat drumul artei sunetelor către diversitatea sonoră care ne însoțește în prezent.

Este de asemenea lesne de înțeles că muzica clasică vestică are nevoie să își extindă și orizonturile geografice, așa cum a făcut-o în fiecare etapă istorică. Astfel, în Africa de Sud, prima femeie dirijor, Ofentse Pitse (27 de ani), a pus de curând bazele primei orchestre formată exclusiv din instrumentiști sud-africani. Scopul principal al tinerei dirijoare și a orchestrei „Anchored Sound” este de a scoate din umbră compozitori de aceeași naționalitate, dar și de a crea un mediu propice dezvoltării muzicale a membrilor orchestrei sale, iar răspunsul primit față de acest demers o încurajează pe tânăra Ofentse Pitse să continue activitatea începută.

Cu siguranță nu putem nega efortul ante-mergătoarelor acestor două vizionare, fie ele artiste sau compozitoare; nici nu putem neglija contribuția importantă pe care o au și au avut-o în istoria muzicii recente femei dirijor sau compozitoare, cercetătoare sau cântărețe. Aceste două demersuri reprezintă însă pași importanți către schimbarea paradigmelor, necesară până la urmă fiecărei civilizații care își dorește să reziste trecerii timpului.

Norela-Liviana COSTEA

Cecilia Bartoli – manager general

Cunoscuta mezzosoprană italiană Cecilia Bartoli, faimoasă în întreaga lume pentru rolurile, concertele şi discurile sale, îşi va redirecţiona energiile spre management, primind funcţia de director general al Operei din Monte Carlo. Cu una dintre cele mai frumoase clădiri şi cu un buget generos, Opera din Principatul de Monaco a ajuns o instituţie respectată în Europa pe timpul directoratului românului Raoul Gounsbourg, care a ocupat scaunul directorial aproape 60 de ani (!), record neegalat în lume. Cecilia Bartoli va fi prima femeie din istoria acestui teatru care a obţinut conducerea instituţiei, funcţie pe care o va prelua din 2023. Legătura cu Opera din principat nu este întâmplătoare, artista fondând împreună cu actualul

director, Jean-Louis Grinda, ansamblul Les Musiciens du Prince-Monaco, cu care a concertat în numeroase turnee, începând din 2016. De asemenea, în ultimii ani s-a ocupat şi de impresariat, după ce, din 2012, deţinea funcţia de director artistic al Salzburg Withsun Festival.

Noua sa postură nu îi va determina retragerea de pe scenă, artista declarând că va continua să apară în public, în proiecte deja acceptate, ca şi în altele noi.

În imagine Cecilia Bartoli, prinţesa Caroline de Monaco şi Jean-Louis Grinda (www.m-festival.biz). (**M.C.**)

Colaborări internaţionale de succes – Trio Flumen

Georgiana Pletea, tânăra pianistă româncă stabilită în Elveţia, a pus bazele unui trio de succes, „Trio Flamen", alături de violonistul Nathan Kirzon şi de violoncelistul Giulio Sanna. Cei trei muzicieni au anunţat de curând câştigarea Premiului I la „Brussels Grand Prize Virtuoso" International Music Competition.

Interpretările trio-ului prezentate în online sunt delicate, cu sunet bine proporţionat şi cu o căldură a sunetului mai rar întâlnită la muzicienii tineri.

Tânăra pianistă Georgiana Pletea s-a născut la Bucureşti. A început să studieze pianul la 7 ani cu Gabriela Enăşescu şi şi-a continuat studiile cu Elisa Barzescu. Din 2012 este studentă la clasa lui Adrian Oetiker la Academia de Muzică din Basel, iar în 2015 i-a fost acordată Diploma de licenţă, precum şi diploma de Master în Pedagogie în 2017 cu punctaj maxim. În prezent studiază masterul în Solistică Interpretativă. Georgiana Pletea este susţinută de fundaţiile Henri Coandă şi Remember Enescu şi a obţinut locul întâi în numeroase competiţii, printre care Olimpiada Naţională Română de Muzică, Concursul Internaţional de pian „CARL CZERNY" Piatra-Neamţ, Concursul internaţional „Pro Piano" Bucureşti, Concorso Argento – Gioia del Colle Italia şi multe altele. A câştigat o experienţă concertistică importantă, fiind prezentă pe scene precum Festivalul Naţional „Remember Enescu" – Braşov, Ateneul Român – Bucureşti, Festivalul Internaţional Chopin 200 sau Concertul „World Music" organizat de Primăria Brisbane Australia şi multe altele. În 2015 a fost solistă în concertele de final de stagiune ale Academiei de Muzică Basel alături de Orchestra Simfonică Basel.

Violonistul Nathan Kirzon s-a născut în Hamburg, într-o familie de muzicieni. În 2005 a participat la masterclass-ul pentru vioară condus de Olga Parkhomenko. În 2015 şi-a îmbogăţit experienţa în muzica de cameră şi orchestrală cu Junge Deutsche Philharmonie, Bundesjugendorchester, NDR Youth Symphony Orchestra, Basler Sinfonietta, Hamburger Camerata şi altele asemenea. În iulie 2016, Kirzon a fost admis la Musikhochschule Lübeck şi şi-a început studiile la clasa prof. Carlos Johnson (primul concert-maestru al Orchestrei Filarmonice din Lübeck).

Giulio Sanna este proaspăt bursier al institutului De Sono, cu vechime în activitatea de susţinere a tinerilor muzicieni. Violoncelistul a avut şansa de a cânta în săli importante, inclusiv în Elb Philharmonie din Hamburg, şi alături de mari dirijori de orchestră precum Giovanni Antonini şi Heinz Holliger şi cu solişti precum Isabelle

Faust. A făcut parte din numeroase formule camerale, diversitatea repertoriului abordat anterior rezultând într-o maturitate interpretativă ce îi întrece vârsta.

Iată încă o colaborare de succes care aduce laolaltă multiple şcoli interpretative, experienţe artistice din cele mai diverse, demonstrând de altfel inutilitatea barierelor create de contexte sociale, politice şi alte variabile care nu vor distruge nicicând mesajele transmise de muzică.

Norela-Liviana COSTEA

OPERA APERTA

Toamna aceasta am fost martorii împlinirii unei idei originale, provocatoare pentru învățământul muzical universitar din România: publicarea unei selecții semnificative de compoziții studențești lansate în cinci ediții anuale ale proiectului *OPERA APERTA. Atelier de muzică contemporană.* Conceptul și realizarea nu putea veni decât de la o personalitate de altitudinea muzicianului **Gheorghe Duțică,** ale cărui semnificative capacități artistice și intelectuale sunt canalizate, în egală măsură, spre creația/ muzicologia de autor și în manifestarea vocației de profesor-mentor.

Caracterul temerar al înfăptuirii a bulversat audiența de la prima manifestare publică, iunie 2015 – concert-examen al unui grup de discipline din programele de licență și master (*Teoria muzicii*, *Limbaje muzicale contemporane*, *Creația muzicală românească – stil și limbaj*) – prin avansarea studenților interpreți la rang de compozitori, favorizând etalarea asociată a inspirației muzicale, a gândirii constructiv-dramaturgice, a capacităților improvizatorice, a virtuozității performative. Uimirea a fost amplificată de arealul stilistic al producțiilor muzicale – încadrabil în *sound*-ul contemporan, mai precis în direcția de preluare/ extrapolare a unor tehnici sau atitudini creatoare ale avangardei: intonația modală, efectele timbrale, inserția improvizației și a indeterminării, teatrul instrumental sau spectacolul multimedia – reprezentate prin noua semiografie și tehnologie muzicală.

Oricât ar părea de surprinzătoare, împlinirea etapei de formare a muzicienilor prin creație are la bază o lege clasică a procesului de învățare a artei, marginalizată de specializarea restrânsă practicată în epoca modernă. Analiza partiturilor semnificative, sistematizările teoretice, practica interpretativă „informată" cuceresc un plus de conștientizare și o adâncire a intuiției artistice prin experimentarea compoziției. Susținând acest proces, profesorul Gheorghe Duțică îl alătură fenomenului sonor contemporan, valorificând libertatea controlată a improvizației lansată de aleatorism, prin care ierarhia compozitor-interpret a fost destabilizată. Interpretul devine co-autor, răspunzând de materializarea sonoră detaliată a conceptului componistic fixat sintetic în partitură.

Pentru realizarea celor cinci ediții ale concertului *OPERA APERTA*, știința, talentul și energia desfășurate de prof.univ.dr. Gheorghe Duțică, susținute prin activitatea intensă a echipei proiectului (prof.univ.dr. Luminița Duțică, conf.univ.dr. Diana Beatrice Andron, conf.univ.dr. Ciprian Chițu) a condus la îndrumarea a sute de exerciții componistice, la evaluarea și promovarea publică a zeci de încercări creatoare. Cinci promoții de studenți muzicieni ai *Universității Naționale de Arte„George Enescu"* – unii revenind în concert și după absolvirea cursurilor - au trăit experiența unică a descoperirii propriei creativități.

Selectarea unui număr semnificativ de lucrări (64!) și cuprinderea lor în volumul „Scene contemporane cu interpreți compozitori. Proiectul *Opera aperta*, edițiile I-V" – reprezintă un nou stadiu de performanță profesională (muzicală și editorială), unică în domeniul artei sunetelor. Scrierea partiturilor în programe electronice, după *draft*-urile inițiale, identificarea, clarificarea și explicarea în secțiuni LEGENDĂ a noilor semne de notație, organizarea compozițiilor pe genuri și grade de complexitate, de la lucrări solo la cele dedicate ansamblurilor instrumentale/ vocal-instrumentale, sunt componente de înaltă specialitate, împlinite cu acuratețe, cu rigoare exemplară. Rigoare datorată studentului compozitor Alin-Teodor Catană, realizatorul tehnoredactării, d-nei director al Editurii ARTES, Diana Beatrice Andron, îngrijitorul ediției și, mai ales, inegalabilului muzician și profesor Gheorghe Duțică, coordonator și „călăuză" a interpreților-compozitori în aventura artei contemporane.

Forma tipărită a plăsmuirilor sonore, a intențiilor constructive ale tinerilor creatori are o dublă semnificație. În primul rând, **încurajează actul creației**, promovând pe cei mai talentați studenți (absolvenți) interpreți ai Iașului. (Dat fiind numărul mare, sunt în imposibilitatea de a da exemple, invitând cititorul să realizeze propria sa selecție!) În al doilea rând, volumul este un adevărat **ghid pentru inițierea în scriitura modernă** specifică diferitelor instrumente/ ansambluri, de interes pentru tinerii compozitori de meserie, pentru muzicienii de diferite categorii. Chiar și o simplă enumerare a speciilor componistice antologate poate fi semnificativă: 1. partituri pentru voce/ instrument solo (vioară, violoncel, chitară și mediu electronic, flaut, nai, oboi, clarinet, saxofon, fagot, pian, percuție); 2. duo-uri (două viori, două viole, flaut și vioară, flaut și violă, vioară și pian, flaut și pian, trombon și pian, chitară electrică și pian, cu sintetizator); 3. trio-uri (oboi și două viole, flaut, vioară și pian, trio de coarde, voce, marimbafon și pian, trio de jazz); 4. ansambluri vocale, instrumentale și vocal-instrumentale (sextet de voci egale, trei voci egale și pian, ansamblu vocal-instrumental, trombon și ansamblu de jazz, cvintet de jazz, cor pe voci egale, percuție, contrabas și pian).

Substanța muzicală propriu-zisă reflectă în mic (înțelegând, la nivelul compoziției studențești) imaginarul muzical românesc de ieri și de azi. Sursele folclorice și cele jazz-istice (uneori mixate) sunt pe primul loc, generând stări opuse de incantație și de vitalism. În lucrări mai stilizate, recunoaștem anxietatea/ agresivitatea limbajului post-expresionist sau delicatețea reveriilor suspendate post-impresioniste. Nu lipsesc nici deschideri spre zone culturale exotice și variate asocieri dintre aceste lumi sonore. Culoarea și intensitatea expresiei este intenționată, compozițiile având titluri poetice direcționate semantic. Construcția are în vedere dramaturgia contemporană, discontinuitatea, ruptura, interpolarea, intensificarea progresivă a improvizației (scrise) fiind „piesele de joc" ale gradației formale. Utilizarea tuturor acestor surse și strategii componistice asociate cu notarea lor cât mai „realistă" dezvăluie procesul temeinic de învățare, conduita clasică maestru- discipol impusă de profesorul Gheorghe Duțică, adevărată conștiință a creației românești contemporane. Reflectă crezul coordonatorului: „*OPERA APERTA* înseamnă poarta de acces spre **descoperirea de sine**, spre **cunoașterea de sine** – adică șansa de a explora dimensiunile nebănuite ale propriei **creativități**. [...] *OPERA APERTA* înseamnă posibilitatea descoperirii unui **nou crez** legat de destinul artei, al muzicii – adică **șansa de a avea un viitor.**" (p.13)

Laura Otilia VASILIU

O nouă integrală discografică a Cvartetelor de Béla Bartók în interpretarea Cvartetului Arcadia

Cu ceva vreme în urmă, casa de discuri *Chandos* a lansat o nouă integrală a Cvartetelor de Béla Bartók, în interpretarea **Cvartetului Arcadia**. Este cea de a treia realizare discografică a acestei excelente formații camerale din România, cunoscută și apreciată mai ales în afara granițelor țării.

Format în 2006 din studenți ai Academiei de Muzică „Gheorghe Dima" în vederea participării la Concursul Mozart (pe care l-au și câștigat în acel an), Cvartetul Arcadia este alcătuit din Ana Török și Răsvan Dumitru – vioară, Traian Boală – violă și Zsolt Török – violoncel. După câștigarea premiului I la concursurile internaționale de la Hamburg, Wigmore Hall și Osaka, li s-au deschis porțile marilor scene de concert din Europa și Asia, precum și cele ale unor case de discuri, ca *Orchid Classics* sau *Chandos*. Le-am urmărit evoluția și m-am bucurat de-a lungul anilor pentru fiecare succes pe care l-au avut; îi admir pentru modul exemplar în care își pregătesc concertele, pentru perseverența, autoexigența și pasiunea cu care au continuat să studieze și după terminarea studiilor universitare, participând ani de-a rândul la cursuri de măiestrie susținute de mari artiști și importante formații ale lumii muzicale contemporane.

Am așteptat cu emoție această integrală Bartók. Îi ascultasem în concerte cu unele dintre lucrări și fusesem impresionată de pasiunea cu care le interpretau, de intensitatea expresiei, de diversitatea timbrală, dar și de precizia cu care era cizelat fiecare detaliu. Cvartetele de Bartók nu sunt chiar ceea ce am putea numi o muzică accesibilă. Dar ei au reușit întotdeauna să atragă publicul către ea, să dea o senzație de firesc și naturalețe chiar și celor mai abstracte pagini din aceste geniale creații. Să le cânți și să le înregistrezi pe toate șase este în sine un act de curaj, nu doar din cauza dificultăților de ordin muzical și tehnic, a efortului mental și fizic pe care îl presupune o asemenea performanță, ci și datorită faptului că ești comparat cu marile formații care au interpretat și înregistrat această integrală de-a lungul anilor. Și vorbim aici de ansambluri precum Juilliard, Végh, Takács, Emerson, Belcea, pentru a enumera doar câteva dintre ele. E greu în aceste condiții să vii cu o viziune proprie, să spui ceva nou într-un mod atât de convingător încât să fie acceptat de critici și de public.

Dar Arcadia a reușit această performanță. Criticii celor mai importante reviste muzicale, precum și ai site-urilor de specialitate, compară interpretarea „arcadienilor" cu cele ale formațiilor mai sus amintite. Subliniază originalitatea viziunii lor, pe care o pun pe seama faptului că cei patru interpreți provin din Transilvania, zona de baștină a lui Bartók, având astfel o înțelegere profundă a limbajului bartokian și a universului expresiv al lucrărilor sale, pe care le simt ca pe o limbă maternă. În textul de prezentare a celor două CD-uri, interpreții își afirmă tocmai această filiație: „Béla Bartók este un compozitor ungur, fără îndoială, dar rădăcinile sale sunt aici, în Transilvania – muzica sa o demonstrează cu prisosință. Având conștiința acestui fapt și trăind toți patru în centrul Transilvaniei, am simțit mereu o afinitate puternică și un sentiment profund că avem ceva special de spus cântându-i muzica."

În recenziile apărute, unele deosebit de analitice, trădând o foarte bună cunoaștere a lucrărilor și a interpretărilor precedente, criticii remarcă faptul că versiunea celor patru români aduce un suflu poetic și o generozitate a expresiei care îi diferențiază de alte formații celebre. În *MusicWeb International* citim: „O interpretare care accentuează poezia lui Bartók, cu tempouri care fac perceptibilă frumusețea muzicii." Același critic apreciază: „Aceasta este o interpretare plină de pasiune și cu o altfel de intensitate decât cea a Cvartetului Takács, ambele abordări fiind însă la fel de valabile." În *American Record Guide* criticul remarcă: „Latura modernistă a lui Bartók este uneori estompată, iar acolo unde alte formații se luptă cu ferocitatea și volumul, acești interpreți aleg ritmul și subtilitatea. Deși această înregistrare nu depășește magistrala realizare a Cvartetului Emerson de acum 30 de ani, ele vor sta una lângă alta în colecția mea."

În octombrie 2018, *WQXR Radio New York* îi plasează pe locul 2 în topul *The Best Classical New Release*, iar în decembrie 2018, *Diapason Magazine* le acordă calificativul maxim. În 8 decembrie 2018, la postul de radio BBC3, acest dublu CD este desemnat Discul Săptămânii.

În *Classica Magazine*, la secțiunea Discurile lunii ianuarie 2019, integrala realizată de Cvartetul Arcadia a primit calificativul maxim, 5 stele, însoțit de următoarea observație: „să remarcăm calitatea articulației, densitatea și sonoritatea vibrantă a acestei formații pe care o simțim în permanență atentă la propriul echilibru."

Trebuie menționată și calitatea tehnică deosebită a acestei înregistrări, așa cum remarcă criticul de la *MusicWeb International*: „sunetul are o căldură naturală, sonoritatea sălii de concert mai degrabă decât a studioului." CD-urile sunt însoțite și de un foarte documentat text de prezentare a lucărilor – în engleză, germană și franceză, semnat de muzicologul Paul Griffith și presărat cu fotografii ale interpreților, făcute la Casa Memorială Bartók de la Sînnicolau-Mare.

Am petrecut câteva ore foarte plăcute ascultând această înregistrare și citind recenziile din presa de specialitate. Sunt foarte multe și foarte laudative. Ar lua prea mult spațiu să le reproduc, chiar și numai pe cele mai importante. Am încercat să fac o selecție care să dea cititorului o imagine a unui mare succes al acestei prestigioase formații românești. Am să închei selecția cu un citat din numărul pe noiembrie 2018 al revistei *Gramophone*: „Dacă mi s-ar cere să recomand un ciclu de Bartók unui necunoscător intimidat de incomoda sa reputație, l-aș trimite direct la Cvartetul Arcadia. Chiar și pentru un suporter înfocat, această largă, generoasă viziune asupra lui Bartók ca poet, visător și umorist, aduce ceva distinctiv și minunat."

Interpretarea celor șase Cvartete de Bartók este un adevărat examen de maturitate pentru orice formație de acest gen, iar înregistrarea apărută la *Chandos* este cea mai bună dovadă că Arcadia a trecut examenul cu brio.

Înregistrarea nu se găsește în magazinele din România, dar se poate cumpăra online pe Amazon. V-o recomand cu toată căldura!

Adriana BERA

In memoriam Grigore Constantinescu

Unul din cei mai marcanţi şi iubiţi critici muzicali, muzicologi şi profesori români, Grigore Constantinescu s-a stins din viaţă pe 21 ianuarie 2020. Născut la 5 decembrie 1938, a absolvit Conservatorul bucureştean în 1962 şi a devenit cinci ani mai târziu cadru didactic în aceeaşi instituţie, urmând ca titlul de doctor în muzică să-i fie acordat de Conservatorul clujean în 1976. Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti a avut privilegiul de a-l păstra şi în acest an academic, în calitate de profesor consultant.

foto: Alexandru Dolea

În ceea ce mă priveşte, pierd astăzi încă un părinte, şi îndrăznesc să mă alătur astfel durerii „surorii" mezine, Irina Boga. Ce am învăţat – în ultimii 34 de ani – de la Grigore Constantinescu şi ce am admirat cel mai mult la el? Modul firesc, natural în care ştia să facă de toate: să dea tonul unei cronici la un spectacol de operă, să moduleze acel ton într-o emisiune radiofonică, să contureze în tuşe poetice, precise şi personale portretul unui muzician, al unei formaţii sau al unui gen muzical. Ne-a arătat ce înseamnă să te implici în proiecte culturale – aşa cum sunt Fundaţia *Mihail Jora* şi concursurile de interpretare pe care le-a organizat mulţi ani – şi, mai presus de toate, cum să transmită toate acestea. Comunicarea era vitală pentru el, fie că se afla la catedră, fie pe o scenă de concert, fie în faţa microfonului sau a calculatorului.

Subtilitatea stilului său muzicologic, umorul din eseistica sa, dar şi profunzimea din cartea lui rămasă preferata mea, *Ipostaze stilistice ale melodiei în opera romantică*, au fost modele pentru mine. Am apelat mereu la competenţa sa absolută în domeniul operei şi tot ceea ce înseamnă acest gen: compoziţie, spectacol, vocalitate, dramaturgie, regie, interpretare.

Grigore Constantinescu este cel care m-a învăţat două lucruri esenţiale în studenţie: cum să „croşetez" (expresia îi aparţine) o analiză muzicologică şi cum să fiu liberă în a-mi alege subiectele. Profesorul meu de muzicologie m-a sprijinit părinteşte, m-a condus cu fineţe şi prietenie pe drumul ales, m-a obligat să învăţ rapid să dactilografiez şi să-mi iau permisul de conducere… Îmi vor lipsi fără consolare telefoanele matinale – primele primite cu ocazia diverselor aniversări sau sărbători din familie.

Ştiu cum şi-a dedicat întreaga existenţă prezenţelor feminine care l-au înconjurat cu dragoste: Luli, Irina, Eliza şi Tereza. Noi, cealaltă familie, muzicologică, îi vom simţi lipsa şi îi vom purta mereu aceeaşi filială recunoştinţă.

Valentina SANDU-DEDIU

Vocea lui Grigore Constantinescu

Am scris târziu aceste rânduri, pentru că de fiecare dată când mă pregăteam să încep, aveam tendinţa să mă opresc şi să mă gândesc ce m-ar inspira. Şi de fiecare dată îmi răspundeam la fel. Aş lua telefonul şi aş forma numărul „de fix" al lui Grigore Constantinescu, unul dintre ultimele numere de telefon fix pe care le ştiam pe dinafară, ca să-i aud vocea.

Dar vocea lui nu mai poate fi auzită acum, decât în înregistrări.

Alta decât cea de la radio, vocea lui Grigore Constantinescu sintetiza de fiecare dată zâmbetul şi blândeţea pentru care am vrut cu o ambiţie care nu mă caracteriza la acea vârstă, să fiu studenta lui la muzicologie şi a nimănui altcuiva.

O mare ştiinţă de carte, o capacitate de a nuanţa în funcţie de persoana căruia i se adresa, un har pedagogic cert, sunt trăsături care l-au făcut pe Grigore Constantinescu profesorul pe care l-au iubit generaţii de studenţi.

alături de soţie

Ştia să nu impună, ci doar să propună, ştia să te facă să crezi că ideile lui erau ideile tale, preluând pe de altă parte orice părere, oricât de năstruşnică din punct de vedere academic şi găsindu-i potenţialul de a se transforma în idee.

Totul trecea prin vocea lui cu inflexiuni tenorale, nuanţată, orice convorbire fiind nelipsită de apariţia unui moment, cel puţin unul, în care amândoi râdeam…

Grigore Constantinescu a fost un personaj pozitiv aşa cum mulţi dintre noi, studenţii lui, nu am reuşit să fim niciodată, un reper luminos, care rămâne aşa în memoria noastră, chiar dacă nu ne mai poate oferi sfatul căutat, echilibrul dorit, răspunsul pe care nu reuşeam să îl găsim singuri şi îl auzeam întotdeauna spus de vocea lui Grigore Constantinescu.

Oltea ŞERBAN-PÂRÂU

In memoriam DAN ANDREI ALDEA, SFINX-ul rockului românesc

Dan Andrei Aldea este muzicianul rock şi folk care a trecut graniţele genurilor muzicale fără niciun efort; mai mult, a provocat admiraţia generală cu fiecare melodie, solo ori orchestraţie. Dacă punem la socoteală ceea ce se cunoaşte mai puţin - faptul că de mic a fost considerat un copil-minune al viorii – mulţi se vor întreba de ce nu a urmat o carieră în direcţia muzicii clasice? Răspunsul îi aparţine: la 15 ani a descoperit chitara electrică, într-o epocă în care genul rock a explodat, şi de atunci a făcut o lume întreagă să se rostogolească la vale!

La cel mai mare festival pop, în 1971, a apărut cu grupul Sfinx reinventat într-o formulă de trio, uimindu-l inclusiv pe marele Oschanitzky, atunci în juriu! Absolvent al Conservatorului la vioară, a fost urmărit permanent de daimonul creativ şi a încercat dintotdeauna să creeze întru muzică (în cele mai absconse şi neaşteptate forme ale acesteia). Şi i-a reuşit, părerile melomanilor, muzicienilor şi criticilor muzicali au avut mereu contururi superlative!

De la muzica cvasiacustică (de care ţine, de exemplu, „Om bun") ori aceea pentru teatru („Cântecul bufonului") şi film şi până la compoziţiile de rock ori muzică progresivă edificate cu Sfinx, Aldea a avut mereu coerenţă şi strălucire, că a fost vorba de melodii de-sine-stătătoare ori de un întreg disc, conceptual („Zalmoxe"). A colaborat deopotrivă pe discurile colegilor de scenă, de la folk (Vali Sterian, Anda Călugăreanu şi atâţia alţii) la culegerile de şlagăre internaţionale ale casei Electrecord, iar tuşeul său se simte, unic, şi după decenii.

Din păcate, nemulţumit de ceea ce se întâmpla în România, în 1981 a ales libertatea şi s-a stabilit la München. Acolo a avut ocazia să-şi dezvolte propriul studio şi a lăsat din nou urme în toate producţiile pentru care a fost angajat, prea puţin cunoscute aici. Că a fost Saragossa Band sau discurile „Faust", pentru melomanii români contează cel mai mult, credem, colaborarea la ultimele două discuri ale lui Doru Stănculescu, relansate anul trecut, singura accesibilă aici.

Din octombrie 2014, Dan Andrei Aldea a revenit în România, în oraşul soţiei sale, Oradea, găsindu-şi adevărata tihnă după care tânjea. Nu-şi propusese să susţină concerte, dar... nu s-a putut opune cererii fanilor. Şi bine a făcut. Cum în Germania a cântat ani de zile ca instrumentist şi solist, şi-a adus aminte de rockul ctitorilor genului, de fapt de ceea ce l-a determinat să-şi schimbe cariera „clasică". La insistenţa fanilor, având în impresarul Florin Budeu un sprijin important, nu a lăsat deoparte nici compoziţiile proprii. Singur, apoi însoţindu-se cu grupul Desperado, a revenit asupra unora dintre piesele sale de căpătâi, de la „Secolul vitezei" (da, cu acel solo imposibil) la „Ursitoarele"...

Momentul interviului a fost acela în care TVR 2 şi-a asumat misiunea de a-i redeschide poarta întregii ţări „omului bun", prin emisiunea „Omul cu chitara". Restul a fost magie, revelaţie, pentru că redactorul a fost şi rămâne un fan al lui Dan Andrei Aldea şi al fiecărei secunde înregistrată de acesta, cu vocea sau cu instrumentele, iar oricare dintre ele reprezintă o încercare de Muzică, în particular o conectare simbiotică la cultura română.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Doru IONESCU

Originar din com. Petelea, jud. Mureş, **Ion Barta** a condus redacţia de muzică uşoară şi jazz a Radiodifuziunii Române între 1978 şi 1987. Până în anul 2000 a realizat o serie de emisiuni cu audienţă, cum ar fi "La microfon melodia preferată", "Start melodii", "Estrada duminicală", precum şi diverse emisiuni muzical-umoristice la Redacţia Teatru a postului public de radio. Ion Barta a făcut parte din "vechea gardă" a realizatorilor Radio România. Vestea dispariţiei sale a fost de altfel comunicată pe reţelele de socializare de fosta sa colegă Lucia Popescu-Moraru.

Lelia PRUNDU

JAZZ INDOLIAT – CHORUSURI ÎN CER...

De obicei asociem zilele de sărbători de la finele unui an şi perioada incipientă a anului următor cu urări de viaţă lungă, de sănătate... Din păcate, joncţiunea temporală a anilor 2019 şi 2020 a adus cu sine tragice dispariţii de pe această lume ale unor nume notorii aparţinând jazzului autohton. Într-un interval de timp consternant de scurt – doar trei săptămâni –, doi septuagenari şi un sexagenar s-au exilat fulgerător, prematur, în nemurire...

Un răscunoscut nonconformist, **Titi Stoiculescu**, alias **Hilarius Johannes Konstantin Schmidt** din Sibiu (7 ianuarie 1944 – 25 decembrie 2019), de profesie cadru didactic de limba engleză, a avut o importantă contribuţie la întemeierea,

Florian Lungu, Konstantin Schmidt

la începutul anilor '70, în parteneriat cu **Nicolae Ionescu**, a primului **Club de Jazz** la Casa de Cultură a Tineretului din burgul de pe Cibin. Ca spectator-fan în 1970 şi 1971 la **Festivalurile Naţionale de Jazz** de la Ploieşti, **Titi Stoiculescu** a legat o relaţie de amiciţie cu **Alexandru „Puiu" Comănescu** şi cu **Paul „Puiu" Mancaş**, iniţiatorii / organizatorii celor trei ediţii festivaliere ploieştene (1969 - 1971). După o întrerupere de trei ani, **Festivalul de Jazz** avea să renască, să se perpetueze la Sibiu din 1974. Neobosit, cu fervoarea ce l-a caracterizat dintotdeauna, **Stoiculescu** a întemeiat împreună cu **Alexandru Rădulescu** Clubul **„Sibiu Jazz Studio"** (sub egida OJT Sibiu) în prima lună a anului 1980, iar în aprilie 1981, al treilea club din oraş, **„Student Jazz Studio"** – tentativele sale fiind însă în scurtă vreme interzise de autorităţile politice locale care nu vedeau cu ochi buni faptul că **Titi Stoiculescu / Konstantin Schmidt** frecventa ambasade ale unor state occidentale la Bucureşti. De menţionat că în perioada anterioară „schimbării la faţă" din 1989, el a colaborat la emisiunile de jazz ale Radiodifuziunii Române din Capitală. Din anul 1997 până în 2019 a preluat şi deţinut conducerea **Festivalului Internaţional de Jazz** de la Sibiu, în calitate de manager al „Sibiu Jazz Festival Foundation", implicându-se inclusiv în realizarea componentei artistice a concursului **„Sibiu Jazz Competition"** organizat anual de Casa de Cultură a Studenţilor. Notabil este şi faptul că **H. J. K. Schmidt** a ajutat / a coordonat festivalurile de jazz din alte localităţi, precum Cluj, Ploieşti, Braşov, Alba Iulia, Timişoara, oferindu-le oportunitatea de a găzdui recitaluri ale unor artişti străini dintre cei invitaţi la Sibiu.

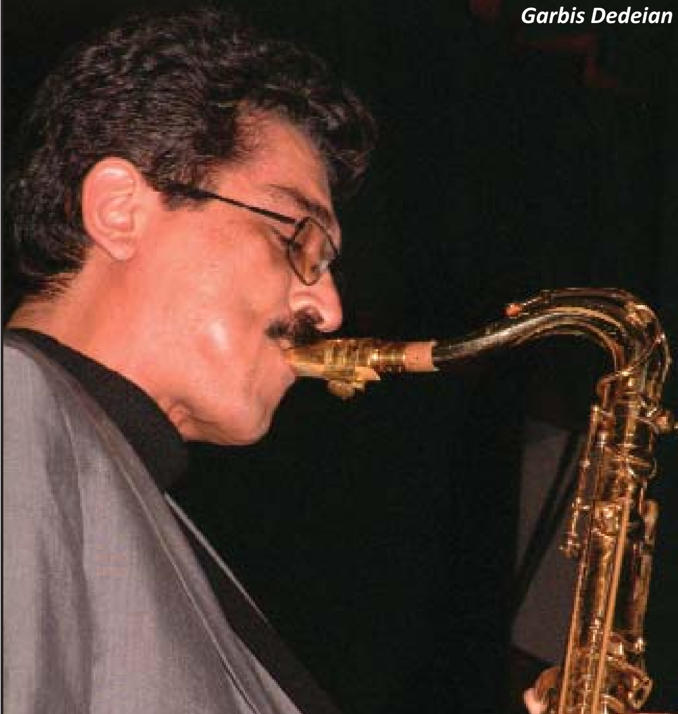
La Satu Mare vedea lumina zilei ca fiu al unui violonist, **Peter Wertheimer** (21 iulie 1947 – 6 ianuarie 2020), cel care avea să devină o personalitate accentuată a interpretării de jazz din România, impunându-se ca inspirat improvizator la saxofon sopran, saxofon alto, saxofon bariton, flaut, clarinet, contrabas. Copilăria şi adolescenţa le-a petrecut la Timişoara, dar a fost exmatriculat din Şcoala de muzică întrucât familia sa făcuse cerere de a emigra în Israel. A plecat la Bucureşti, unde, beneficiind de sprijinul unor muzicieni, şi-a putut relua studiile, inclusiv la Conservatorul din Capitală. S-a afirmat curând în arealul autohton al artei sunetelor, s-a produs scenic în diverse teatre, case de cultură etc., a făcut parte din Orchestra Electrecord, cu care a întreprins turnee în anul 1974 în Germania şi Elveţia şi a fost angajat ca membru al Orchestrei de estradă a Radiodifuziunii (actualul Big band). **Peter Wertheimer** a fost aplaudat la festivalurile de gen de la Sibiu, Bucureşti, ulterior (în 2013) fiind invitat cu grupul propriu la Festivalul de Jazz de la Gărâna. De amintit fructuoasele conlucrări realizate cu **Johnny Răducanu**, **Eugen Gondi**, **Marius Popp**, **Dan Mândrilă**, **Radu Goldiş**, **Adrian Enescu**. În 1977 a emigrat în Israel şi a locuit mai întâi în Kfar Gabirol şi apoi s-a mutat la Tel Aviv. Nu doar remarcabil saxofonist, muzicianul a semnat numeroase aranjamente în genurile pop, jazz, muzică clasică. I-a acompaniat pe unii dintre cei mai mari cântăreţi israelieni: **Arik Einstein**, **Shalom Hanoch**, **Dudu Fisher**, **Ofra Haza**, **Ilanit**, **Dori Ben-Zeev**, **Yizhar Cohen**, **Arik Lavie**, grupul **Gevatron** şi artişti de jazz, ca **Avi Adrian, Arik Livnat, Sophie Milman.** Dar a apărut de asemenea şi ca solist al Orchestrei Filarmonice din Israel, deopotrivă ca actor de film. În 1996, compozitorul / dirijorul **Rafi Kadishzon** a compus o lucrare muzicală numită "Concertul pentru Peter şi orchestră", iar în 2007 „Israel Camerata Jerusalem" a susţinut un concert dedicat muzicianului cu prilejul împlinirii vârstei de şaizeci de ani. A înfiinţat la Tel Aviv o şcoală de jazz. Să amintim prezenţele sale pe genericele albumelor „Jazz în ţara

Peter Wertheimer

mea" (LP Johnny Răducanu, 1976), „Panoramic Jazz Rock" (LP, 1977, reeditat pe CD, 2013), „Flaşnetarium" (LP, 1995) şi „Seminţe prăjite" (CD, 2008) – toate trei, discuri ale grupului **Marius Popp.**

Existenţa pământeană a lui **Garbis Dedeian** a început la Bucureşti, în data naşterii, 24 aprilie 1959, şi a durat şase decenii, până în ziua de 13 ianuarie 2020. Beneficiind de un mediu familial prielnic apropierii de arta sunetelor (tatăl său fiind clarinetist), a urmat Liceul de Muzică nr. 1 din Capitală, învăţând clarinetul cu profesorul **Florian Popa,** la Şcoala Populară de Artă. Jazzul l-a atras din adolescenţă, primii paşi fiindu-i îndrumaţi de regretatul **Mihai Berindei**, în clubul căruia a debutat, în duo cu pianistul **Puiu Pascu**. Prima sa apariţie în context festivalier s-a petrecut la **„Sibiu '79"**, pe

atunci el aparţinând Big band-ului Centrului Universitar Bucureşti. Anul 1982 a însemnat pentru **Garbis Dedeian** o triplă afirmare: un premiu acordat Quartetului său la Concursul debutanţilor din cadrul Festivalului sibian, prezenţe de succes la **Festivalurile de Jazz** de la Braşov şi Costineşti. Zestrea nativă dublată de strădaniile pentru perfecţionare a tehnicii, a frazării, a stilului l-au propulsat pe **Garbis Dedeian** în „liga întâi" a jazz-ului românesc actual. Am înnegri multe rânduri urmând pas cu pas împlinirile unei activităţi impetuoase, astfel că în contextul de faţă vom aminti doar faptele-eveniment: locuri fruntaşe (la clarinet, saxofon tenor) în topul revistei „Săptămîna" (1984); prezenţele aplaudate în serialele de concerte „Jazz '85" (la Teatrul „Constantin Tănase"), „Jazz Alive" şi „Perpetuum Jazz" (Bucureşti) dar şi în ciclul de spectacole „Atelier de improvizaţie" (la Teatrul Dramatic din Constanţa), la majoritatea sărbătorilor festivaliere din ţară (pe lângă cele deja menţionate, la Festivalurile de la Galaţi, Iaşi, Craiova, Satu Mare, Cluj, Arad), din capitală („Camel Jazz Alive Summit", „Intel Jazz", „Coca Cola Superjazz"), la festivalurile pop „Mamaia" şi „Cerbul de Aur", în multe cluburi de jazz bucureştene ca şi din ţară, dar şi peste hotare – în Germania, Ungaria, Republica Moldova, Grecia, Siria, Italia, Franţa, Ucraina, Bulgaria, Iugoslavia, Austria. **Garbis Dedeian** a considerat de datoria lui să detecteze şi să direcţioneze spre

Garbis Dedeian

jazz tinere talente. Ghitaristul – violonist **Florentin Dună**, pianiştii **Petrică Andrei**, **Petru Popa**, **Marius Vernescu**, trompetistul **Emil Bîzgă**, ghitariştii **Capriel Dedeian** (fratele său), **Sorin Romanescu**, bateristul **Adrian Ştefănescu**, saxofoniştii **Cătălin Milea**. **Eddie Neumann**, vocalistul **Paul Ioanid** şi mulţi alţii s-au afirmat alături de el. Doi basişti de cert renume, **Pedro Negrescu** şi **Decebal Bădilă**, au debutat în formaţia muzicianului. De consemnat interesantele proiecte ale lui **Dedeian** numite „Saxophone Summit", „Tribute To Coltrane" etc. puse „în pagină scenică" la mai multe cluburi, filmate, difuzate de Televiziune. Şaptesprezece creaţii proprii au fost cumulate în volumul „Culegere de teme de jazz". Şapte dintre cele mai inspirate compoziţii ale sale se află înscrise în albumul de autor „Armine" (2018). În ziua în care împlinea 60 de ani – 24 aprilie 2019 –, lui **Garbis Dedeian** i s-a înmânat ***Premiul pentru jazz*** al revistei **„ACTUALITATEA MUZICALĂ"**.

Florian LUNGU

Fatidicul 59...

La mic interval ne-au părăsit două doamne frumoase şi talentate, ambele, bizară coincidenţă, la aceeaşi vârstă, 59 de ani...

Cristina Ţopescu n-a fost doar un valoros om de televiziune, ci şi o apropiată a fenomenului muzical, încă de tânără. A fost câtiva ani logodită cu Ştefan Bănică jr. şi a avut deseori în emisiunile sale invitaţi de pe tărâmul muzical. În anul 1991 am prezentat împreună cu ea festivalul

Cristina Ţopescu, O. Ursulescu

internaţional "Bucureşti '91" de la Sala Palatului, cu care ocazie realizez acum că Bucureştii n-au nici o manifestare importantă în domeniul muzicii uşoare, nici măcar la nivel naţional! Cristina Ţopescu, la debut într-o asemenea postură, avea emoţii uriaşe, fiind liniştită permanent de tatăl ei, renumitul Cristian Ţopescu, care-i aranja, cu rigoarea-i binecunoscută, foile cu textele de prezentare... dar tot a venit la microfon o dată fără textul potrivit, pe care eu îl scrisesem în dublu exemplar, aşa că ne-am descurcat fără probleme. Tot din culise îşi încuraja soţia Michael Creţu, muzician de origine română (a plecat din ţară în 1975, la 18 ani) deja celebru pe plan mondial. Soţia sa, de care între timp s-a despărţit, era, fireşte, Sandra, care a strălucit atunci, în cele nu mai puţin de 5 zile de festival, alături de Al Bano şi Romina Power, Boney M, Mauro sau Gibson Brothers. În ultima parte a vieţii, Cristina Ţopescu a avut colaborări la un post TV on line.

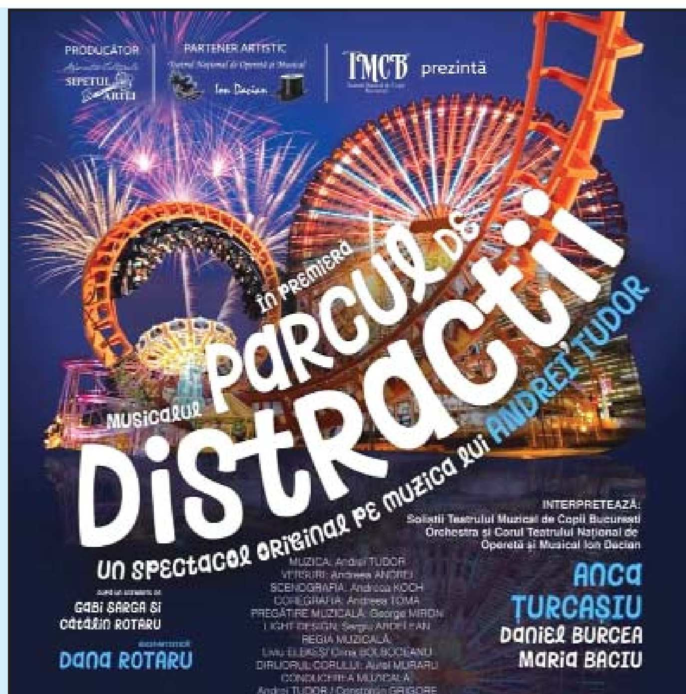

Patricia şi George Grigoriu

Compozitorul George Grigoriu a avut trei copii: Andreea (reputata textieră Andreea Andrei), gemenii Patricia şi Cezar. **Patricia Grigoriu** a absolvit Institutul de teatru, a jucat în filme şi un timp a activat pe scena Teatrului de revistă "Constantin Tănase", călcând pe urmele mamei sale, fiindcă Simona Cassian fusese un nume de marcă al music-hall-ului. A emigrat în Statele Unite, la Saint Louis, dar în urmă cu câţiva ani s-a repatriat, stabilindu-se în Capitală, unde îşi amenajase un apartament cochet, dominat de tablourile şi fotografiile ce-i aminteau de părinţii ei, dar şi de activitatea sa artistică. O boală nemiloasă a răpus-o la numai 59 de ani, lăsându-i neconsolaţi pe fraţii Andreea şi Cezar, cumnatul Ionel Tudor şi nepotul Andrei Tudor.

U. OCTAVIAN

Parcul de distracții

Aflat în sală, un personaj important din organigrama ProTV (post ale cărui producții sunt mai toate importate) se îndoia la sfârşitul reprezentației că este vorba de un spectacol original şi nu de un format cumpărat de peste hotare! Şi chiar că îi dăm dreptate, într-atât de profesionist, de modern, de bine pus la punct a fost totul, chiar din seara premierei, încât ai fi fost tentat să crezi că eşti pe o scenă occidentală. "Parcul de distracții" este un musical 100% original, românesc, interpretat de prima generație de copii-actori ai Teatrului Muzical de Copii Bucureşti. Această nouă instituție, proiect unic în România, de care Capitala avea nevoie, posedă cu siguranță profesori foarte bine pregătiți şi cu ştiința muncii cu copiii, surpriza fiind, pentru spectatori şi specialişti deopotrivă, totală. Meritul principal îi revine fireşte autorului muzicii, Andrei Tudor, care nu întâmplător are o fetiță frumoasă, Maya, cu înzestrări muzicale excepționale, deci pentru el n-a fost o problemă să pătrundă în universul magic al copilăriei. Despre ce este vorba, în câteva cuvinte? Scenariştii Gabi Şarga şi Cătălin Rotaru au imaginat o poveste

fantastică despre curajul de a păşi pe drumul tău, înfruntând necunoscutul, depăşind orice obstacol, cu puterea magică a copilăriei. Personajele principale sunt doi frați, fetiță şi băiețel, lăsați în grija rudelor (o mătuşă autoritară şi rea, interpretată admirabil de Anca Țurcaşiu) de părinții plecați să muncească. Ei reuşesc să fugă din casa în care nu erau deloc fericiți şi descoperă în Parcul de distracții o oglindire a lumii reale, un loc plin de muzică, bucurie şi culoare, dar şi, ca în viață, de pericole şi nedreptăți, o lume pe care însă o vor îmblânzi cu puritatea, inteligența şi frumusețea lor. În fața publicului (copiii din sală sunt în extaz, participând emoționați la tot ce se întâmplă pe scenă), Parcul de distracții (excelentă scenografia semnată de Andreea Koch) prinde viață, se animă, muzica lui Andrei Tudor oferindu-ne, practic, o înlănțuire de şlagăre, pe versurile inspirate ale Andreei Andrei. O poveste care te ține cu sufletul la gură, până când, în final, părinții îşi regăsesc odraslele şi totul se termină cu bine, viziunea regizorală a Danei Rotaru fiind şi ea la înălțime. Practic, am asistat la un nou tip de spectacol pentru cei mici, dar şi pentru părinți, un adevărat show complet (un rol important este cel jucat de Sergiu Ardelean - light design), interpretat de la un capăt la celălalt "live" de artişti-copii extrem de talentați (pregătiți gratuit de un an de zile!), alternând două perechi diferite de frați în spectacol, ambele la fel de cuceritoare şi fermecătoare. Uluitor este faptul că scena este în permanență plină cu zeci de copii cu talent actoricesc, muzical şi coregrafic (coregrafia: Andreea Toma), toți evoluând cu o siguranță rară, semn că s-a lucrat intens pentru a se pune la punct la perfecțiune totul. Costumele sunt şi ele incredibile, ingenioase şi simpatice, iar ceea ce se transmite dinspre scenă către sala Teatrului Național de Operetă şi Musical "Ion Dacian" este reala bucurie a tuturor protagoniştilor, indiferent de vârstă, ceilalți doi adulți, înafară de Anca Țurcaşiu, fiind Daniel Burcea şi Maria Baciu (părinții) şi Teodor Voican (iepurele "Pufos"). Soliştii Teatrului Muzical de Copii Bucureşti au şansa de a avea alături orchestra (conducerea muzicală: Constantin Grigore)

şi corul (dirijor: Aurel Muraru) Teatrului Național de Operetă şi Musical "Ion Dacian", dar ei nu s-au arătat nicidecum timorați de colaborarea cu aceşti profesionişti cu mare experiență, un rol important în această evoluție relaxată jucându-l cu siguranță pregătirea muzicală asigurată de George Miron.

Experiența celor implicați în acest proiect este evidentă, Vitalii şi Crina Bolboceanu au lucrat la ProTV, aceasta din urmă fiind acum la TVR şi co-semnând regia muzicală alături de Liviu Elekeş, dirijori fiind, vă reamintim, Constantin Grigore şi Andrei Tudor. Ceea ce se cuvine subliniat apăsat este faptul că avem de-a face cu un musical 100% original, românesc, un nou tip de spectacol, un show

complet, interpretat "live" de copii - o poveste fantastică despre curajul de a păşi pe drumul tău, înfruntând necunoscutul şi depăşind orice obstacol, prin puterea magică a copilăriei. Cei doi fraţi lăsaţi în grija rudelor de părinţii plecaţi să muncească descoperă în "Parcul de distracţii" o

oglindire a lumii reale, un loc plin de muzică, bucurie, culoare, dar şi de pericole şi nedreptăţi, reuşind în final să îmblânzească totul cu puritatea, inteligenţa şi frumuseţea lor. Aventura celor doi fraţi prin Parcul de distracţii îi poartă pe spectatori într-o călătorie fantastică, în care muzica, dansul, efectele de sunet şi lumină, costumele, decorurile şi proiecţiile întregesc tabloul vesel al unei poveşti despre regăsirea valorilor, importanţa alegerilor făcute în viaţă şi reîntregirea familiei. Musical-ul este indiscutabil o premieră absolută în peisajul artistic autohton, un spectacol original şi complex care promovează atât creaţia muzicală şi dramaturgică românească, cât şi performanţa artistică a copiilor actori, susţinuţi de orchestră şi cor "live", pe o scenă profesionistă. De altfel, producătorul spectacolului şi promotorul Teatrului Muzical de Copii Bucureşti, Asociaţia culturală "Sipetul artei", are ca scop declarat dezvoltarea mediului artistic şi mijlocirea accesului publicului la artă şi cultură, susţinerea excelenţei tinerilor talentaţi în domeniul artistic, crearea unui spaţiu profesional de manifestare artistică pentru copii şi tineri înzestraţi şi promovarea valorilor culturale autentice româneşti prin producţii originale realizate la cel mai înalt nivel de profesionalism.

Numele cunoscute care au asistat la premieră (Mihai Cosma, Paula Seling, Nico, Radu Gheorghe, Anda Pop, Bogdan Dragomir) au aplaudat laolaltă cu entuziaştii micuţi din sală evoluţia superlativă, alături de adulţii amintiţi deja, a copiilor de mare talent din ambele distribuţii: Diana Dancu, Ana Maria Măргean (Leny), Ştefan Niciev, Ştefan Zaharescu (Tody), Ecaterina Ştefan, Miruna Neacşu (Dina), Ioana Romanescu, Antonia Alexandrescu (Nina), Bianca Hanu, Isabela Luţă (Prinţesa Fondantă), Tania Murgu, Mara Ionescu (Prinţesa Roza), celelalte personaje fiind întruchipate de copii din ansamblul TMCB.

Musical-ul "Parcul de distracţii" este realmente o încântare şi ne prilejuieşte descoperirea unei alte faţete a talentului lui Andrei Tudor, care se adaugă acelora de autor de mari şlagăre în muzica uşoară românească, de pianist pop şi de jazz, de dirijor (inclusiv de orchestră simfonică), de profesor la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti. Tânărul muzician şi-a găsit colaboratorii ideali în cei de la Asociaţia culturală "Sipetul artei" (producătoare a spectacolului), preşedinte: Victor Alexandru Mattion, semnând muzica fascinantă a unui spectacol ce ne ajută să fim din nou copiii care alergam uimiţi prin "Târgul Moşilor". În "Parcul de distracţii" nu avem însă nici "femeia cu barbă", nici "sirena", nici "atletul cu muşchi de oţel" sau alte şmecherii ale corturilor cu minuni, ci un crâmpei de viaţă reală, în care copiii rămân adesea singuri, părinţii sunt plecaţi, nu o dată în străinătate, iar cei mici rezistă în această lume dură doar dacă sunt uniţi, puternici şi inteligenţi. În concluzie: o nouă instituţie, Teatrul Muzical de Copii Bucureşti, şi un musical admirabil punând în pagină o autentică lecţie de viaţă. Viaţa anului 2019.

Marius GHERMAN

Revenire

Pe când se numea Cişmigiu, frumoasa Luminiţa Kalmar a participat şi a cucerit premii la numeroase festivaluri naţionale de muzică uşoară, cum ar fi cele de la Amara ("Trofeul tinereţii") sau "Aurelian Andreescu" - acesta din urmă găzduit de Teatrul de revistă "Constantin Tănase" din Bucureşti. A susţinut numeroase spectacole, fiind tentată la un moment dat chiar de romanţă! După o întrerupere de câţiva ani, răstimp în care s-a dedicat educaţiei fiului ei, înzestrata interpretă anunţă revenirea în forţă pe scenă, primul pas fiind făcut prin intrarea în studio pentru a înregistra melodii noi, unul din muzicienii cu care intenţionează să reia colaborarea fiind Daniel Alexandrescu (de la K1). Cum datorită performanţelor de la vremea respectivă a apărut şi pe coperta "Actualităţii Muzicale", nu putem decât să ne bucurăm şi să-i dorim succes, fiindcă muzica uşoară românească are nevoie de asemenea apariţii pline de farmec şi prospeţime! (Foto: Marius Bărăgan)

Lelia PRUNDU

Respect

Destul de rar, din păcate, avem ocazia să consemnăm inițiative artistice ce țin de respectul față de valorile autentice, cu cariere consistente, care, aşa cum se spune,

Alexandru Arşinel

"lasă ceva în urmă". Legat de cea mai importantă scenă a țării, Sala Palatului din Bucureşti, avem de-a face, practic, cu eforturile unui singur impresar, Stoian Anghel, care, aşa cum mărturisea, nu poate uita cât a colaborat în trecut cu artiştii de seamă, la popularitatea cărora a contribuit din plin şi care, la rândul lor, l-au sprijinit în ascensiunea profesională, el fiind astăzi nr. 1 în branşă. Lui Anghel Stoian îi datorăm două spectacole comemorative Dan Spătaru, un altul Mădălina Manole, precum şi reprezentațiile omagiale închinate, între alții, la împlinirea unui anumit număr de ani de carieră, monştrilor sacri Draga Olteanu Matei, Marina Voica, Jean Constantin, Alexandru Arşinel, Vasile Muraru, ca şi unor vedete ale muzicii populare. De această dată Sala Palatului a fost

Aurelian Temişan, Silvia Dumitrescu

arhiplină la un eveniment consacrat împlinirii a 60 de ani de carieră (şi 80 de viață) de către marele actor Alexandru Arşinel, respectiv a 35 de ani de activitate la nivel înalt a Silviei Dumitrescu. Timp de aproape 5 ore, publicul a aplaudat, a cântat, a ovaționat, a lăcrimat în compania unor artişti, nota bene, din ceea ce numim îndeobşte "generația de aur", care fiecare la rândul său ar putea face (unii au şi făcut) obiectul unui asemenea spectacol. Nu numai publicul de o anume vârstă, matură să-i zicem, se regăseşte în repertoriul acestor artişti, ci şi mulți tineri care resping superficialitatea şi vulgaritatea atât de des întâlnite la ora actuală…

Grație numelor înscrise pe afiş, sălile ar fi oricum ticsite, dar, spre meritul lui, organizatorul a apelat de fiecare dată la un profesionist redutabil, experimentat, regizorul Cosmin Man, director la postul Etno TV (de altfel nu o dată manifestările au fost retransmise integral pe acest popular canal de televiziune), care a "orchestrat" de fiecare dată un eşafodaj scenic modern şi elegant, cu nu mai puțin de 5 ecrane (videoleduri). Primirea publicului în sală s-a făcut, timp de o oră, pe fundal, cu piese ale celor doi sărbătoriți, întrerupte doar de materiale filmate cu ei. În videoledul central au rulat imagini şi patru materiale cu Alexandru Arşinel şi Silvia Dumitrescu, legate de carieră, familie, colaboratori, în cele două leduri-tablou au fost proiectate fotografii cu cei doi, iar pe ecranele laterale - imagini din sală. Un alt aspect demn de toată stima este

Marina Voica

prezența pe scenă a valoroasei orchestre "Majestic" dirijate de compozitorul Viorel Gavrilă, cu secvențe muzicale proprii, dar mai ales cu un acompaniament de înaltă clasă, o notă maximă meritând şi cele două componente ale backing-ului vocal, Mirela Cumpănaş şi Alina Massier (sper ca Doru Chiriacescu, care le-a remarcat la spectacolul anterior, să fie acum mulțumit că le-am numit!).

Alexandru Arşinel, premiat la finalul recitalului de Agenția Anti-drog, prin Gigel Lazăr, şi-a concentrat prestația superlativă într-un singur grupaj, în care a alăturat unor momente comice savuroase ("Ecce homo", "Ziarele",

Vasile Muraru, Valentina Fătu

aparținând neuitatului Mihai Maximilian) melodii de muzica uşoară în care vocea-i baritonală şi muzicalitatea au fost puse perfect în valoare - "Luna" sau "Hai, zâmbeşte!". Pe ecran au fost reamintite secvențe unice din cariera sa, între care cele de pe scena grădinii "Boema", multe din ele alături de partenera de-o viață, Stela Popescu. Sigur, Arşinel, aşa cum am consemnat, a fost sărbătorit printr-un spectacol magistral şi pe scena Teatrului de revistă "Constantin Tănase", al cărui manager a fost până la sfârşitul anului 2018, totuşi considerăm că statura artistică uriaşă a acestui idol al publicului merită o mult mai amplă sărbătorire în mass-media şi în special pe micul ecran, pentru că el este un adevărat "Artist al poporului", chiar dacă noi am renunțat a mai acorda aceste titluri onorante, aşa cum se face, de pildă, în Republica MoldovA…

Silvia Dumitrescu a muncit foarte mult pentru acest concert, reuşind să puncteze momentele reprezentative ale unei cariere prodigioase. Astfel, n-au lipsit titluri

Gabriel Cotabiță

emblematice, cum ar fi "Nu-mi pare rău" de Marius Țeicu (text Roxana Popescu), lansat la festivalul de la Mamaia, sau "Lumea mea", muzica şi text Florin Ochescu, al cărui videoclip a fost premiat la "Cerbul de aur". De altfel, soțul interpretei, chitaristul Florin Ochescu, a avut câteva apariții în concert, apreciate de oamenii de muzică din sală, între

S. Dumitrescu, Annes

care compozitorul şi dirijorul George Natsis sau solista Camelia Florescu. Un alt invitat de onoare a fost compozitorul Virgil Popescu, mânuind chitara-bas în orchestră la piesele sale "Sperând pe mai târziu" (versuri Aurel Storin), respectiv "Asta-i opinia mea" (text Dumitru Popescu-Chiselet). Silvia Dumitrescu a cântat aceste două melodii alături de corurile de copii "Meloritm", dirijat de Elena Nicolau, şi "Friendship", dirijoare Claudia Stoicescu. De mare efect au fost duetele susținute alături de câțiva dintre invitați, fiecare dintre aceştia oferind şi câte o piesă din repertoriul propriu. Astfel, Marina Florea, după "Asta-

Marina Florea, Florin Ochescu, S. Dumitrescu

i seara mea" de Mihai Alexandru, a încins un duet fantastic cu "Sarica", cunoscută compoziție a lui Florin Ochescu. La rândul ei, Anca Țurcaşiu şi-a făcut încălzirea cu melodia "Dă-mi un motiv" de Gheorghe Gheorghiu, după care a abordat un colaj ("Dragă vecină", "Catrina", ş.a.) alături de Silvia Dumitrescu. Pe aceeaşi linie, Annes (solistă laureată la Mamaia sau la Amara), după recentul hit propriu "Caută-mă!", ne-a reamintit, printr-un duet admirabil cu Silvia, compoziția lui Mihai Grigoriu (fiul textierului Angel Grigoriu) "Şi mama-mi spune…". În sfârşit, seria duetelor

Mirabela Dauer

alături de protagonistă a fost completată de temperamentalul Aurelian Temişan, cu "M-am supărat, iubirea mea" de Marcel Dragomir, pe versuri de Aurel Storin, ceea ce nu înseamnă că el a putut ocoli piesele etno-citadin atât de iubite de spectatori, semnate de Mihai Alexandru.

Un recital excepțional a susținut Marina Voica, într-o dezlănțuire de vervă, farmec şi inteligență artistică. Practic, ea ne-a reamintit talentul său rar de compozitoare (cu şlagărul reluat de întreaga sală, "Într-un colț de

cafenea" - Şi afară plouă, plouă…), de textieră, cu "Dansul pentru noi doi" (după "Dance me to the end of the world" de Leonard Cohen), dar şi de promotoare a tezaurului nepieritor al muzicii uşoare româneşti, cu "Să nu ne despărţim" de Gherase Dendrino. În forma pe care a afişat-o şi de această dată, este evident că Marina Voica ar merita un nou spectacol omagial la Sala Palatului! Tot trei melodii a interpretat Mirabela Dauer, altă voce de excepţie a genului, şi ea o prezenţă constantă în preferinţele marelui public. Repertoriul ei a inclus "Taina nopţii" de Ion

Adrian Daminescu

Cristinoiu (laureată la concursul TV "Şlagăre în devenire"), "E bine, bine, e foarte bine!" de Marcel Dragomir (premiat pe aceeaşi scenă cu decenii în urmă, la festivalul "Bucureşti '92") şi o piesă de dincolo de Prut. Două voci masculine de top au pus la rândul lor în valoare creaţii ale compozitorilor noştri, aşa cum au făcut-o în întreaga lor carieră exemplară: Gabriel Cotabiţă - "Raiul e pe pământ" de Ion Cristinoiu şi piesa care, practic, l-a lansat, "Noapte albastră" de Ionel Tudor, iar Adrian Daminescu - "Şi m-am îndrăgostit de tine…" de Vasile Veselovschi (versuri Mihai Maximilian) şi "Femeie" de Nicolae Caragia. Gabriel Dorobanţu ne-a reamintit compoziţia lui Dumitru Lupu lansată în urmă cu 35 de ani pe scena "Polivalentei" bucureştene, "Nu ştiu cine eşti", şi o piesă din repertoriul internaţional, "Serenada", filtrată prin sensibilitatea sa atât de specială. În timp ce Stela Enache, altă solistă din vechea generaţie, a adus un omagiu lui Florin Bogardo, prin "Să nu uităm trandafirii" şi inevitabilul "Ani de liceu". În schimb, Carmen Rădulescu a optat pentru compozitori impuşi în deceniile recente, Cristian Faur ("Toata iubirea ta"), respectiv Marius Cristi Popa ("Rătăciţi sub clar de lună"). Aşa cum ne-am aşteptat, româno-italianul Ciro de Luca a dat viaţă unor piese din repertoriul peninsular.

Ca la orice spectacol care se respectă, au existat şi câteva surprize gustate din plin. Ca de obicei, Aurel Moga a fost în mare vervă, optând pentru un colaj din "refrene de ieri şi de azi", alături de un vechi şlagăr basarabean, "Mi-e dor", lansat de Sofia Rotaru în 1960 ("Zile, zile trec pe rând"…). Jean Paler a fost dezlănţuit cu glumele sale suculente, iar solista Nelly Cimpoca a cântat o piesă de Eugen Doga din filmul "Şatra" şi "Am trup de ceaţă" de Dumitru Lupu, cântec lansat de Ileana Şipoteanu. Excepţională, ca de fiecare dată, prestaţia cuplului comic Vasile Muraru-Valentina Fătu, mai ales că ei, deosebit de inspiraţi, au ales un cuplet de mare actualitate, cu tematică electorală. Tot la capitolul surprize plăcute trebuie amintite standurile speciale ale casei de discuri Eurostar (unde Silvia Dumitrescu şi-a lansat două albume de ultimă oră, retrasând hit-urile sale din anii '80, respectiv '90) şi ale editurii ProUniversitaria, cu câteva atractive titluri cu tematică muzicală. Nonconformistă, ca de obicei, în ceea ce priveşte vestimentaţia şi culoarea părului, Silvia Dumitrescu a dovedit încă o dată că nu s-a schimbat (şi bine a făcut!) în ciuda trecerii timpului, aşa că ne-a asigurat încă o dată că… "Dansul" e normal la vârsta ei (cunoscuta piesă a lui Doru Caplescu), inclusiv atunci când cântă şi dansează pe patine cu rotile! Finalul a fost emoţionant, cu soliştii rămaşi până la acea ora târzie (ar fi frumos totuşi ca toţi să-i respecte pe sărbătoriţi…) cântând alături de Silvia Dumitrescu şi de orchestra condusă de Viorel Gavrilă

Anca Ţurcaşiu, S. Dumitrescu

celebra compoziţie a lui Adrian Enescu, "Cred în tine". "Credem în voi" şi "Nu ne pare rău" că anii au trecut, vă iubim la fel ca altădată, păreau a spune cei 4000 de spectatori care, în picioare, au transformat finalul spectacolului într-o tulburătoare declaraţie de dragoste şi fidelitate: asemenea artişti şi asemenea spectatori merită orice efort, orice sacrificiu, între ei cimentându-se de-a lungul deceniilor o relaţie indestructibilă.

Olga MĂNĂILĂ

Romanța Apusenilor

Puțini, când le vorbeşti despre Zlatna, cunosc istoria milenară a acestei localități sau ştiu că aici a urmat primele clase eroul național Avram Iancu, în schimb micul oraş este tot mai vizibil ca imagine datorită unui festival internațional de film etnografic, FIFE (nu ştiu dacă mai are loc, dar era o manifestare-unicat la un moment dat) şi mai ales Festivalului național al romanței "Te-aştept pe-acelaşi drum", despre care se scrie şi se vorbeşte tot mai mult. Aşa e pretutindeni, localitățile respective se mândresc şi cu alte

Silviu Ponoran, Alina Mavrodin Vasiliu

realizări sau borne istorice, dar când spui Sanremo te gândeşti automat la festivalul de muzică uşoară (la a 70-a ediție în 2020!), Cannes – festivalul filmului, Monte-Carlo – cazinoul... Zlatna este la ora actuală o bijuterie de oraş, iar primarul Silviu Ponoran şi-a transferat calitățile de gospodar şi în plan cultural, ca moştenire de la tatăl său, muzicianul şi profesorul Valeriu Ponoran, căruia la actuala ediție poeta locală Lia Maria Şovea i-a dedicat o poezie din care am reținut un catren: "Când frunze ruginii acoperă pământul/ Şi când romanța își începe cântul/ Ne amintim în fiecare an/ De omul şi tenorul Valeriu Ponoran". Tradiția provoacă emulație, iar festivalul, ajuns la ediția a 17-a, a făcut arhiplină în ambele seri sala "Ampelum" (localnicii speră ca în curând să aibă o sală de spectacole modernă), în ciuda afişajului redus, mai ales că lista vedetelor din recital a fost absolut impresionantă. Distribuția atractivă a atras şi de această dată mulți spectatori din localități apropiate, Abrud, Câmpeni, Roşia Montană, Alba-Iulia şi chiar din străinătate. Indiscutabil, este cel mai serios festival al romanței din țară după "nava-amiral" de la Târgovişte, "Crizantema de aur", ce nu poate fi egalată. Forța evenimentului zlătnean rezidă din valorile care au bătut, unele, cale lungă până în Munții Apuseni. Componența juriului, de pildă, a fost una imbatabilă sub raportul competenței şi al rangului profesional: Jolt Kerestely (preşedinte), Alina Mavrodin Vasiliu, Florentina Satmari şi două absolvente ale Academiei de muzică "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca, soprana Arona Bogdan şi Georgeta Plută, aceasta din urmă câştigătoare a Trofeului cu câțiva ani în urmă. Al doilea (de fapt cel dintâi, la o manifestare muzicală!) pilon de soliditate este reprezentat an de an de acompaniamentul impecabil al redutabilei orchestre conduse de prof. Ovidiu Barteş (vioară): Kalman Urszui (pian), Victor Geogean (acordeon), Marius Szabo (vioară), Zeno Zanc (contrabas). Au existat şi câțiva sponsori, iar de sunet şi lumini s-a ocupat ca de obicei Eugen Hârşu. Este meritul organizatorilor că au făcut eforturi ca festivalul să fie la un nivel înalt în toate secvențele sale (veți vedea mai jos lista recitalurilor), aceştia fiind Primăria şi Consiliul local Zlatna, Consiliul județean Alba (cu o implicare consistentă, preşedintele Ion Dumitrel fiind nelipsit din sală), Centrul județean de cultură "Augustin Bena", Casa de cultură "Horea Popescu" din Zlatna (Cosmina Bogdan a muncit foarte mult), Centrul național de informare şi promovare turistică Zlatna. O asemenea desfăşurare impresionantă de forțe nu putea rămâne nemediatizată, principalii parteneri media fiind revista "Actualitatea Muzicală", ziarul "Ultima Oră", Hora TV şi Radio România Cluj, acestea două transmițând în direct Gala festivalului. De asemenea a existat şi un stand de carte muzicală al Editurii ProUniversitaria, Jolt Kerestely fiind asaltat pentru autografe pe volumul dedicat lui de colega noastră Oana Georgescu.

Juriul a fost exigent, dar şi îngăduitor uneori, primul caz fiind al Luciei Raluca Câmpean, din Cluj-Napoca, 38 de ani, absolventă a Academiei de muzică "Gh. Dima". A fost distinsă cu Premiul special al Centrului județean de cultură "Augustin Bena", deşi evidențiază o interpretare rece, fără căldura şi pasiunea cuvenitei romanței (la ediția anterioară primise tot un premiu special...). Tot la "Gheorghe Dima" este student în anul IV un alt clujean, de 22 de ani, Andrei Titus Sânpelean. A interpretat două romanțe de Aurel Giroveanu, fiind distins cu Premiul special al Consiliului

Paul Surugiu-Fuego, Jolt Kerestely

Județean Alba. Distanța mică îi face pe clujeni (mai ales că în marele oraş nu există, aspect absolut trist, un festival de acest gen şi nici unul de muzică uşoară!) să vină la Zlatna, atraşi şi de renumele în creştere al manifestării. Cristina Beldean Moşuțan, 45, a absolvit la rândul ei Conservatorul clujean şi este în prezent profesoară la Dej, fiind recompensată cu Premiul special al Casei de cultură "Horea Popescu" din Zlatna. Odată cu prezența pe podium, valoarea laureaților a crescut. Premiul III a fost înmânat solistei Teatrului Național de operă şi balet "Oleg Danovski" din Constanța Petronela Mihaela Ionescu, în vârstă de 45 de ani. Absolventă a U. N. M. B., ea a confirmat premiul cucerit la "Crizantema de aur". Între atâția laureați cu pregătire muzicală academică s-a strecurat un absolvent al Facultății de Teologie ortodoxă din Alba-Iulia. Alexandru Demeter, 51, din Ponorel, jud. Alba a reeditat clasarea din 2017, câştigând tot premiul II. Absolventă a Academiei de muzică "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca, Alina Huțu din Botoşani, 39, merita cu siguranță Trofeul competiției, datorită interpretărilor sensibile, în adevăratul spirit al romanței. Considerând probabil că se află la debut într-un concurs de romanțe, juriul i-a acordat doar premiul I, dar cu siguranță are viitorul în față pe acest tărâm. Trofeul, cu o valoare foarte mare în raport cu celelalte distincții, a fost câştigat de Alina Ureche din Republica Moldova, 31, profesoară de canto la Chişinău, creditată probabil cu şanse mai mari grație celor două premii I cucerite anterior la "Crizantema de aur" şi la "Crizantema de argint". Cântă frumos, dar are unele lacune în privința comportamentului... Au mai fost încă 6 finalişti, dintre care venea cu un palmares bogat Magdalena Suciu, 50, din Braşov, dar n-a fost de ajuns. Repertoriul abordat de finalişti a inclus cântece nemuritoare compuse de Ionel Fernic, Aurel Maxiny, Titel Popovici, Ionel Băjescu Oardă, Henry Mălineanu, Nicolae Kirculescu, Ioan Tomescu, Dan Mizrahy, Nelu Danielescu, Mia Braia, Paraschiv Oprea, Temistocle Popa, P. Popescu-Peppo, Grigore Perieţeanu.

Şi iată-ne ajunşi la recitaluri. Nu ştiu câte manifestări similare se pot mândri cu o asemenea "baterie" de staruri în numai două seri! E un mister cum au reuşit organizatorii, dată fiind distanța şi... gajurile, dar felicitări lor din toată inima! Unele din aceste recitaluri au fost în întregime dedicate romanței în stare pură, am zice. Directoare artistică a "Crizantemei de aur", Alina Mavrodin Vasiliu este sufletul festivalului de la Târgovişte şi în egală măsură o doamnă incontestabilă a romanței, propunându-ne şi acum, cu o dăruire interpretativă excepțională şi dramatism mergând până la lacrimă, o colecție de lucrări lansate şi premiate la Târgovişte. Tenorul Sorin Lupu, solist al Operei din Cluj-Napoca, câştigător aici în urmă cu 2 ani, a venit să-şi încurajeze fiul, pe care l-a îndrumat către romanță, dar a susținut şi un recital incandescent. Un alt tenor, Tudor Bărbos din Baia-Mare, 30, angajat al Operei Române din Cluj-Napoca, a demonstrat prin evoluția sa că a meritat din plin Trofeul câştigat la ediția anterioară. Membră în juriu, soprana Arona Bogdan a absolvit Conservatorul bucureştean, a cântat pe scena Operei Naționale în Capitală, dar şi, timp de 7 ani, la Opera din Viena. N-a avut răgaz să pregătească un program de romanțe, aşa încât a interpretat două canțonete, precu, şi "Serenada" de Mircea Chiriac şi "Până când nu te iubeam" de Anton Pann. Dacă tot am amintit de Avram Iancu în debutul articolului, a descins, alături de formația sa Crai Nou, acest veritabil "crăişor al munților"... muzicali (de fapt el în prezent Crai, Crăişor e de-acum fiul lui, Tudor!), idolul întregii țări, Nicolae Furdui Iancu, cu ținuta sa impecabilă, frumusețea cântului, respectul pentru romanța veche românească, într-un program cu adevărat emoționant. Cele două mari surprize ale gazdelor au ieşit din sfera strictă a romanței şi este foarte bine – aşa au făcut în anii anteriori cu Vasile Muraru şi Valentina Fătu, Alexandra Canareica, Jean Paler, Stela Enache. Soprana Ana-Maria Petre şi cântărețul mexican Freddy Camacho ne-au purtat într-o călătorie muzicală fermecătoare prin America Latină, experiența făcându-i să interacționeze cu spectatorii încântați, cei în vârstă cântând cu foc alături de ei "Cielito lindo", "Paloma" sau "La cucaracha". Iar momentul culminant al festivalului l-a reprezentat prestația superlativă a lui Paul Surugiu-Fuego, campion incontestabil al popularității naționale.

Juriul

Nicolae Furdui-Iancu, S. Ponoran, formația "Crai Nou"

Merita să vedeți cum toți spectatorii, în picioare, îl fotografiau cu telefoanele, pentru a povesti a doua zi cum s-au simțit alături de idolul lor. Dat fiind specificul manifestării, a ales în special piese lirice, de suflet, spre bucuria Alinei Mavrodin Vasiliu, care l-a invitat pentru un recital similar la "Crizantema de aur". Într-o gradație repertorială savantă a emoției, Paul Surugiu-Fuego a încheiat cu şlagărul "Copacul", avându-l lângă el, plângând în hohote, pe autorul melodiei, compozitorul Jolt Kerestely...

Preşedintele juriului şi laureaţii

Da, aşa cum ne-a cântat Fuego, a fost "O seară minunată", fabuloasă am spune. Nu atât la nivel de concurs, unde au fost ani şi mai buni, dar la nivel de festival în ansamblu – vedete, public, juriu, tot – a fost de departe cea mai puternică ediție a festivalului național al romanței "Te-aştept pe-acelaşi drum" de la Zlatna, jud. Alba, în Munții Apuseni. Să ne aşteptați şi la ediția următoare, dragi zlătneni, vom încerca să ajungem… pe-acelaşi drum! (Foto: Evelina Cîmpean)

Octavian URSULESCU

Pictorul vedetelor

Prezent cu lucrările sale în diverse colecții şi remarcat la toate vernisajele de grup, pictorul Traian Nica Țuckman acordă în ultimul timp o atenție sporită personalităților din muzica uşoară. Începutul l-a făcut cu un portret dăruit compozitorului Jolt Kerestely, tabloul fiind aşezat la loc de cinste pe peretele studioului său de înregistrări, Midi Sound, de pe Calea Floreasca. Următoarea surpriză i-a făcut-o Corinei Chiriac la lansarea de la magazinul Muzica a dublului album "Strada Speranței", cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani. Cum artistul plastic este nelipsit de la evenimentele casei de discuri Eurostar, după aceste personalități au venit la rând alte două nume de calibru ale genului, compozitorul Marius Țeicu şi textierul Eugen Rotaru, portretul acestuia din urmă fiind înmânat văduvei sale, actrița Maria Rotaru. De la această ultimă lansare până la următoarea mai erau doar câteva zile, ața încât nimeni nu se aştepta la surpriza uriaşă făcută de pictor, dar acesta, a mărturisit, a lucrat zi şi noapte şi a terminat tabloul cu doar o oră înainte de eveniment! Este vorba de dubla lansare, tot la casa de discuri Eurostar, a noilor producții Marian Nistor-Savoy, cu care ocazie Traian Nica Țuckman a dat la iveală, în ovațiile celor prezenți, unui tablou înfățişându-i pe Marian Nistor şi Dorina Paraschiv Nistor, cei "Doi romantici"! Cum următoarea lansare Eurostar va fi, probabil, consacrată compozitorului Eugen Doga… mai ştii ce surpriză ne mai pregăteşte artistul plastic?

cu Oana Georgescu şi Corina Chiriac

cu Marius Țeicu

Laura CLINCIU

Frumoşii ani ’80...

Anii ’80, în muzica uşoară, au fost nu numai bogaţi în şlagăre (multe din ele se cântă cu acelaşi succes şi azi!), dar şi binecuvântaţi cu voci de excepţie. Nimic mai firesc, fiindcă a fost un deceniu dominat de strălucirea festivalului

Alexandra Canareica, Venera Stîngă, Natalia Guberna, Paul Stîngă

de la Mamaia, reluat în 1983, de emisiunea “Steaua fără nume” a TVR (unde au fost descoperite atâtea voci excepţionale), de concursul “Şlagăre în devenire” şi de numeroase alte programe TV în care preocuparea pentru calitate era în prim-plan. Nu întâmplător soliştii de valoare lansaţi în acei ani sunt şi azi în actualitate, după trei decenii şi mai bine, în timp ce în rândul “noului val” asistăm la dispariţii spectaculoase după un prim succes, şi acela supralicitat de propaganda caselor de producţie, ce înlocuiesc fără regret stelele căzătoare cu alte comete fără identitate, cu tot felul de pseudonime străine… Conştientă de interesul melomanilor pentru artiştii de valoare care ne-au înfrumuseţat tinereţea, casa de discuri Eurostar a avut fericita iniţiativă de a propune editarea de albume discografice Nataliei Guberna şi Alexandrei Canareica, două din cele mai frumoase voci ale anilor ’80, cu o activitate susţinută şi în prezent, chiar dacă fiecare dintre ele a avut o traiectorie proprie în devenirea artistică, ceea ce s-a reflectat şi în repertoriul discurilor.

Tulceanca Alexandra Canareica s-a impus prin laurii cuceriţi la cele mai importante competiţii muzicale, fiind dublu laureată, performanţă rară, atât la festivalul de la Mamaia, cât şi la a doua înfruntare naţională, ca forţă, cea de la Amara. Momentul de vârf al carierei sale de dinainte de 1990 a fost cucerirea Trofeului “Steaua fără nume” al televiziunii la cea care avea să fie ultima ediţie finalizată cu trofeu a celebrului concurs. Acest lucru se petrecea în martie 1989, ultimii ani ai deceniului 9 fiind nespus de rodnici pentru interpretă, cu numeroase melodii încredinţate ei de compozitorii noştri. De altfel, Alexandra Canareica a ţinut să reunească pe albumul său de debut “Cât dorul este dor” (şlagăr aparţinând lui Dinu Giurgiu) bună parte din succesele ei din acea perioadă, între care şi cele oferite publicului la lansare, “Cu dragostea nu te juca” de Petre Găluşanu sau “A fi” de Dani Constantin (în prezenţa compozitorului, care şi-a reascultat nostalgic mai vechea creaţie). Discul, de mare calitate, este o radiografie a unei epoci, între compozitori şi textieri numărându-se mulţi dintre cei care au marcat cu talentul lor acea perioadă, cum ar fi Alexandru Vilmanyi, Gh. E.

Alexandra Canareica, Natalia Guberna, Stela Enache

Marian, Eugen Dumitru, Doru Căplescu, pe album fiind incluse şi câteva creaţii memorabile ale compozitorilor români şi basarabeni. Între cei veniţi special la reîntâlnirea cu valoroasa solistă s-au numărat, înafara compozitorului şi maestrului de sunet Dani Constantin (despre care Alexandra Canareica îşi aminteşte că era extrem de riguros şi de exigent), colegele de generaţie şi de festivaluri, la rândul lor laureate la Mamaia, Amara sau “Steaua fără nume”, Camelia Florescu şi Carmen Anton, istoricul muzical Mircea Nicolau (venit de la Constanţa), bancherul Stere Paris (tulcean şi el), membrii Asociaţiei “Credinţă şi demnitate”, în frunte cu preşedinta Valentina Spânu.

Se înţelege că unii dintre participanţi au venit pentru ambele protagoniste, cum ar fi colegii la rândul lor cu apariţii la casa de discuri Eurostar - Ioana Sandu, George Rotaru, Aurel Moga, George Cantea. Tot din “familia Eurostar” fac parte Stela Enache şi Vasile

cu Vasile Menzel şi Sergiu Cioiu

cu compozitorul Dani Constantin

Chiriacescu. Natalia Guberna şi-a conceput uşor altfel propriul album, introducând şi câteva piese în prima audiţie, cum ar fi melodia titulară, “Nu mă-ntreba” de Nicolae Caragia. Înafara acesteia, la lansare a dat viaţă cunoscutelor sale şlagăre “O iubire mi-a bătut la geam” de Dinu Giurgiu sau “Valuri albe”, dar şi compoziţiei lui Mihai Constantinescu “De ce?”, ca un omagiu adus prietenului dispărut de curând şi cu care a întreprins atâtea turnee memorabile, evocate la eveniment. Cum spuneam, spre deosebire de Alexandra Canareica, Natalia Guberna a avut un alt traseu al lansării, în cadrul emisiunilor de televiziune realizate de Titus Munteanu, între care “Meridianele cântecului”, precum şi în postura de componentă a grupului vocal feminin Trio Expres. Au fost două lansări remarcabile, drept care reprezentanţii casei de discuri Eurostar, Venera şi Paul Stîngă, au fost aplaudaţi cu căldură la finalul serii.

Menzel, care la un moment dat, spre încântarea publicului, au încins un rock and roll ca în vremurile bune pe una din melodiile Nataliei Guberna! Sergiu Cioiu a apreciat în cel mai înalt grad talentul mai tinerelor sale colege, actriţa Doina Ghiţescu a destins ca de obicei atmosfera, iar cunoscuta realizatoare TV Ioana Bogdan, care ne-a oferit imaginile alăturate, a “mitraliat” permanent scena cu performantul său aparat foto. N-au lipsit nici de această dată compozitorul Viorel Covaci, coregrafa Maria Mitrache Bokor şi colecţionarul meloman Doru

Vasile Menzel, Larry Freddy

Alături de numeroasele vedete ale muzicii uşoare româneşti care intră periodic în catalogul ei, casa de discuri Eurostar oferă adesea şansa debutului discografic unor artişti ambiţioşi, cu activitate anterioară care îi recomandă în acest sens. În această categorie intră şi Larry Freddy, remarcat an de an la tradiţionalul eveniment de la Casa studenţilor din Capitală şi dedicat Mihaelei Runceanu. Pe numele real Răzvan Ghiţă, solistul este născut în 1968 şi a urmat cursuri de actorie şi canto muzică uşoară, fiind absolvent al Şcolii populare de artă. De altfel, la evenimentul de lansare a albumului, de la magazinul Muzica din Capitală, a fost prezent, alături de poeta Rodica Elena Lupu, şi profesorul său, actorul, regizorul, compozitorul, coregraful şi interpretul Vasile “Pasy” Menzel. Larry Freddy este în paralel asistent medical de Radiologie, dar pasiunea pentru muzica uşoară l-a dus pe scena multor concursuri de muzică uşoară sau în cadrul unor emisiuni TV de divertisment. Cum cinematografia ocupă de asemenea un loc important în activitatea sa, Larry Freddy a fost producător al scurt-metrajului “Tensiune”, a apărut în serialele TV “La bloc”, “La serviciu”, “Gaşca” sau, cu roluri secundare, în filmele “Dolina-Vizita Arhiepiscopului”, “Minte-mă frumos în Centrul vechi” sau “Raport despre starea naţiunii”. A reţinut de asemenea atenţia realizatorilor de video-clipuri şi reclame, iar una din realizările cu care se mândreşte pe drept cuvânt este rolul principal din piesa “Mercier şi Camier”, după Samuel Beckett, regizor George Balint. Dar, fireşte, cum muzica uşoară a fost mereu în prim-plan, albumul de care vorbim este o chintesenţă a preocupărilor solistului în acest domeniu, cu preferinţe pentru şlagărul interbelic de muzică uşoară românească şi şansoneta franceză. Cum vom recenza separat acest CD, ne mărginim să semnalam aici apariţia sa, cu o menţiune specială pentru Venera şi Paul Stîngă de la casa de discuri Eurostar, a căror deschidere faţă de toţi artiştii români, indiferent de cartea de vizită, este mai mult decât meritorie.

Pagini de **Octavian URSULESCU**

Experienţă şi tinereţe

Nu o dată organizatorii de concerte comit greşeala de a miza doar pe numele foarte noi apărute pe firmamentul genului, ceea ce, la marile spectacole populare în aer liber, gratuite, îndepărtează spectatorii mai vârstnici sau pe cei cu alte preferinţe muzicale. Ceea ce nu s-a întâmplat niciodată la Focşani, acolo unde consultanţii artistici Andreea şi Radu Fornea au ştiinţa alcătuirii unor distribuţii echilibrate, deschise tuturor gusturilor. În sprijinul celor scrise mai sus stă şi faptul că unii dintre "veterani" au mult mai mult succes decât soliştii aflaţi la început de drum lansaţi la diverse concursuri TV, mai ales că aceştia au în general un repertoriu propriu redus, fiind nevoiţi să apeleze la reluări sau împrumuturi de la alţi artişti, doar că, în acest caz, organizatorii ar apela la originale şi nu la imitatori! Concertul la care ne referim, care a adunat ca de obicei mii de spectatori entuziaşti în Piaţa Unirii, a fost prefaţat de o colorată şi atractivă paradă, o caravană ce a străbătut oraşul în aplauzele mulţimii. Iar cei din piaţă nu şi-au părăsit locurile din faţa scenei, cu atât mai mult cu cât caravana a poposit în final alături de ei, pentru că nu vroiau să rateze în nici un caz întâlnirea cu unul din aşii autorizaţi ai muzicii de petrecere, Nicu Paleru, aflat între două turnee dincolo de Ocean. Piteştean, el a moştenit talentul de la tatăl său, lăutar, dar interesant este faptul că oficial a debutat ca solist de muzică uşoară, în fruntea formaţiei Inedit. În deceniile scurse de la debut a lansat numeroase albume de succes ("Petrecerea burlacilor", "Eu beau vinu' cu borcanu'", "Vinu' lu' Paleru", "Dă-i cu şpriţu'pân-la ziuă"), iar la spectacolul de la Sala Palatului în care a aniversat 20 de ani de carieră a lansat un nou CD, "Mamă scumpă şi miloasă". Primirea publicului a fost pe măsura popularităţii interpretului, una foarte mare în toată ţara. Vorbeam în titlu de îmbinarea experienţei cu tinereţea, următorii doi solişti care au urcat pe scena dotată profesionist de Ovidiu Popică ("Visual Emotion") fiind cam de vârsta prezentatoarei Diana Enache; fiica lui Adrian Enache n-a cântat (întreprinde adesea turnee peste hotare alături de tatăl său), dar a moderat cu feminitate şi graţie. Bucureşteanul Liviu Teodorescu, care-l concurează la înălţime pe Aurelian Temişan, s-a apropiat de mic de muzică, concurând la Eurovision Junior şi făcând parte din trupa realizatorului TV Titus Munteanu la emisiunea "Numai cu acordul minorilor". Mai târziu a intrat la Conservator, a concurat la "Vocea României", fără a câştiga, dar asta i-a adus cooptarea în distribuţiile de mare audienţă de la ProTV ale serialului "Pariu cu viaţa" şi orchestrei La La Band. Clasat pe podium la "Uite cine dansează" şi câştigător la "Te cunosc de undeva", versatilul artist şi-a sporit popularitatea, aşa încât regizorii de scenă Alexandra şi Mihai Paraschiv au potolit cu greu asaltul micuţelor admiratoare, ca în piesa sa "Fanele"! Spre deosebire de alţi colegi de generaţie, Liviu Teodorescu chiar are repertoriu propriu bogat, aşa că nu i-a fost deloc greu să aleagă dintre titlurile cunoscute fanilor: "Un loc în viaţa ta", "Târziu", "În braţele tale", "Cine m-a pus?", "Matematica iubirii", "Dor de ea", "Adu-mi aminte să te uit", "Aşa e ea, dulce", "Obsesie", "Gelos", "Eşti piesă". Într-un articol în care era tratată situaţia de la competiţiile muzicale TV observam că mai

Diana Enache

Jo

Liviu Teodorescu

degrabă necâştigătorii şi-au făcut un nume în muzică, nu cei care au triumfat, grație votului publicului. Liviu Teodorescu n-a câştigat "Vocea României", iar Jo a ocupat locul 2 la "X Factor", în 2012. Ioana Bianca Anuța este din

Mandingo

Slatina, a fost şi ea la Eurovision Junior, a avut o trupă rock de copii (a fost eleva lui Dan Bittman), după care a urmat cursuri muzicale şi de actorie (a şi prezentat de câteva ori la TVR şi, asemeni lui Liviu Teodorescu, s-a impus la emisiunea Antenei 1 "Te cunosc de undeva"). A venit şi ea la Focşani tot cu formația proprie şi n-a ocolit titlurile de circulație, chiar dacă unele au fost lansate, cum este moda, alături de parteneri masculini: "Până vara viitoare" (cu Randi), "Lasă-mă pe mine" (cu Uddi), "Dragoste nebună", "Şoapte" (ambele cu Dorian Popa), "Ochelari de soare" (cu Horia Brenciu), "Cu inima" (alături de Cabron). Se înțelege, are în palmares şi câteva piese solistice, cum ar fi "Copilul", "Sangria", "Maria", "Nimeni nu-i perfect", "Cu un picior în Rai", aduse la microfon cu vervă şi antren. Finalul concertului a însemnat din nou experiență, una de 17 ani în prim-planul genului. Formația Mandinga, ce-i drept, este aproape alta decât la ora debutului, dar stilul a rămas acelaşi – un mix de piese româneşti, spaniole, cubaneze, accentuând mai mult acum pe latura jazz-istică – latino, salsa, merengue, cumbia, nu întâmplătoare fiind aparițiile pe scena festivalurilor de jazz de la Montreux (Elveția) şi Sibiu. Show-ul actual este strălucitor şi evidențiază un pop şi rhythm and blues latino, punând în valoare vocea solistei Barbara, la rândul ei învingătoare la emisiunea de imitații "Te cunosc de undeva". În 2012 Mandinga, ne amintim, a reprezentat România la finala Eurovision de la Baku (Azerbaidjan), cu piesa "Zaleilah", propunând atunci o altă solistă (reamintim că la început, în perioada succesului cu "Soarele meu", solistă vocală a fost Elena Gheorghe). La Focşani accentul a căzut pe piesele cântate în limbi străine: "Soy de Cuba", "Nina sincera", "Arquitectura", "Besame", "Europarty", "Habibi I Love You", "Papi Chulo", "Bling", "Hello", "La vita e bella". Şi acesta a fost şi leit-motivul sărbătorii de după concert, de la hotelul vedetelor, Laguna, unde gazda Mirela Cristea i-a provocat pe toți la cântec şi dans, fiindcă... "Viața e frumoasă" la Focşani! (Foto: Like FX by Infinity Sounds)

Octavian URSULESCU

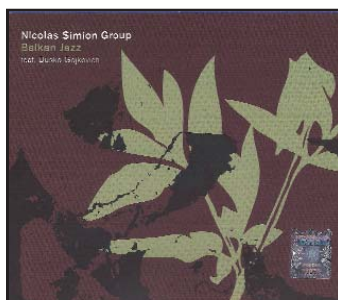

Nicu Paler

Ioana Sandu: „În noaptea de Crăciun"

Aproape fiecare sfârşit de an ne aduce un album sensibil şi emoționant datorat Ioanei Sandu. De această dată artista (semnează şi două texte) i-a oferit ocazia debutului pe un disc de calitate (editat de casa de discuri Eurostar) unui talentat solist, Cristinel Capus. Este vorba în principal de colinde tradiționale, intrate de-acum în folclor, dar şi de două compoziții ale lui Francisc Reiter ("În noaptea de Crăciun", "Să nu fii singur de Crăciun"), muzician care semnează în egală măsură orchestrațiile şi mixajul. Încă o dată înzestrata Ioana Sandu ne surprinde nu numai prin calități vocale, talent, sensibilitate, ci şi prin rara generozitate, Cristinel Capus fiind țintuit într-un scaun cu rotile...

Nicolas Simion Group: „Balkan Jazz" (feat. Dusko Gojkovich)

Talentatul şi neobositul muzician ne propune, în postură de compozitor, orchestrator şi fireşte instrumentist (sax tenor şi sopran, clarinet bas) un album extrem de interesant, avându-l drept invitat de onoare pe celebrul Dusko Gojkovich (trompetă, corn).

Este vorba de un septet internațional de mare valoare. O singură piesă, "Gankino Horo", este compusă de Boris Kotlov. Rețin atenția titluri cum ar fi "Fighting Song", "Slovakian Peasant Song", "Balkanella", "Antiphon", "May I Dance?". Albumul a fost înregistrat live la Stadtgarten din Köln – regia muzicală şi mixajul Wolfgang Müller şi Christof Wurster, cel dintâi semnând editarea şi masterizarea. (**O. G.**)

După 25 de ani

Cine n-a citit aventurile celor patru muşchetari (de fapt, corect ar fi muschetari, de la muschete, deşi ei excelau în mânuirea spadei), din continuarea "După 20 de ani" a aventurilor din "Cei trei muşchetari" de Alexandre Dumas-tatăl, înseamnă că n-a avut copilărie! Chiar aşa, or mai citi copiii din ziua de azi cărți de basme, poveşti, aventuri, Ispirescu, Creangă, Andersen, Frații Grimm, Perrault, de Amicis, Jules Verne, Wells, Twain, Gârleanu sau tot ce ştiu este Harry Potter (nu-i rău nici asta, basmele au evoluat), tablete şi telefoane smart? Țin minte cum citeam noaptea, sub plapumă, cu o lanternă, să nu mă descopere părinții, aventurile lui Tarzan sau ale celor de pe submarinul Dox, zdrențuite de cât fuseseră împrumutate şi trecute din mână-n mână, din colecția "15 lei"... Introducerea aceasta, ca o paranteză, nu este deloc gratuită, fiindcă tocmai de aceea publicul de toate vârstele, nu numai noi, "seniorii", face neîncăpătoare sălile la concertele acelor artişti care nu doar cântă, ci "spun" poveşti frumoase la fiecare spectacol al lor. La loc de cinste se înscrie indiscutabil Paul Surugiu-Fuego, personalitate plurivalentă (actor, cântăreț, pictor, compozitor, textier, regizor) ajunsă la maturitate şi la performanțe incredibile la nici 45 de ani: zeci de "Discuri de platină" şi "de Aur", Artist al poporului din Republica Moldova, prin Decret prezidențial, sute de turnee în întreaga lume (de altfel şi-a început anul în Israel, după care a plecat imediat în SUA), mii de concerte în țară (are două turnee naționale în fiecare an, unul primăvara, altul iarna). Adevărat brand, marcă înregistrată de mare succes, la fiecare concert al lui standurile cu CD-uri, DVD-uri, tricouri, calendare, poster-uri, brelocuri, fotografii sunt luate cu asalt de admiratori şi mai ales de admiratoarele sale. Pentru că întotdeauna femeile au fost mai sensibile, au vibrat altfel la mesajul plin de căldură şi de iubire al interpretului, care ştie ca nimeni altul să se adreseze direct sufletului spectatorului, pe care-l "ține în palmă" nu cu ritmuri sacadate şi texte vulgare, ci cu sinceritate maximă şi cu o profundă poezie a cântecului.

Îmi aduc aminte cum a fost la debut. L-am cunoscut în casa compozitorului George Grigoriu, era un băiat timid şi slăbuț, care venea tocmai de la Turda pentru a lua lecții cu ilustrul mentor al atâtor vedete. Maestrul a crezut în el, dovadă că i-a oferit şansa debutului, cu un microrecital la festivalul de la Mamaia. Apoi şi-a spus Fuego, fiind primul de la noi care a descoperit filonul aurifer al genului latino, abordat ulterior de o sumedenie de solişti şi formații. Prima oară l-am prezentat la un mare eveniment la hotelul Bucureşti, eram curios să-l văd la lucru în noua postură. Delir, extaz, publicul dansa şi cânta alături de el ca la un star internațional, deşi, atenție, punea şi atunci accentul tot pe muzica uşoară românească, cu versiuni dinamice ale câtorva şlagăre semnate Temistocle Popa. Au trecut 25 de ani, sărbătoriți mai întâi la Chişinău, la Palatul Național, şi apoi la Sala Palatului din Bucureşti, dar păstrând cele mai multe din elementele de garantat succes de acolo, fiindcă întreaga echipă tehnică, cu zeci de tone de echipament, a fost aceea de la Chişinău – scenografie, lumini, sunet, grafică, proiecții, plus extraordinara orchestră condusă de Frații Advahov şi formația Angry Band. Cum se spune în fotbal, echipa învingătoare nu se schimbă, de această dată fiind vorba de scheletul, eşafodajul unui concert grandios de mai bine de 3 ore, o reprezentație

cu frații Advahov

"La mulți ani, paharul sus!" de Sonia Vlaicovici, "Valurile vieții" de Nelu Vlad (de la formația Azur), "Casa părintească" de Mihai Ciobanu, "Să cântăm, chitara mea" de Temistocle Popa, momentele retro ("Du-mă-acasă, măi tramvai" de Vasile Vasilache, "Valurile Dunării" de Iosif Ivanovici), la care se adaugă propriile creații ale protagonistului, "Eu nu te-ntreb", "Șapte căni" (adaptare folclorică), "Ți-am adus un măr". Inspirate și de mare efect au fost colajele – cel latino, cele de șlagăre vechi și noi, reunind creații semnate de Adrian Romcescu, Paul Surugiu-Fuego, Yan Raiburg, cu refrene la care au participat vocal, cu entuziasm, cei 4500 de spectatori: "Sărut femeie, mâna ta!", "Iubirea înflorește primăvara", "Numai tu", "Toată lumea dansează", "Prima mea poveste de iubire", "Ești visul meu", "Cântați cu mine", "Ce seară

excepțional gândită, alternând șlagărul cu momentele de emoție pură, folclorul autentic cu muzica ușoară, recitările tulburătoare cu secvențele de muzică patriotică (concertul s-a difuzat în premieră, parțial, la TVR2 pe 1 decembrie, cu o audiență foarte mare, fiind reluat integral de Crăciun). Vasile și Vitalie Advahov sunt absolvenți de Conservator, iar remarcabila lor orchestră, numeroasă și foarte valoroasă, putând aborda orice gen muzical, ține de Primăria Capitalei Republicii Moldova. La melodiile de muzică ușoară orchestra era dublată și de formația Angry Band și de backing-ul vocal. Selecția titlurilor a fost, cu siguranță, extrem de dificilă, căutând să acopere atâția ani de succese, de stiluri muzicale, de colaboratori. N-au lipsit piesele de succes "Te iubesc" și "Ninge, tot ninge", ambele de Marian Mărgărit, "Gândurile mele" de Yan Raiburg, "Am încredere-n dragostea ta" de Petre Gălușanu, "Mamă, te iubesc!" de Vlad Crețu (chitaristul a făcut parte din formație),

cu Mirabela Dauer

minunată!". Și chiar că a fost o seară minunată, cum ne-au declarat după concert actrițele Adina Popescu-Enescu și Ileana Popovici, mari admiratoare ale artistului. Toți invitații au fost la mare înălțime, veniți de la Chișinău sau din țară: surorile Osoianu, Oana Lianu (nai, vocal), Nicolae și Isidor Glib, Irina Loghin, Mioara Velicu. Tulburător și dureros a fost momentul poetic susținut de actorul Ion Dichiseanu, venit din sală, cu poemul "Actorul" de Adrian Artene, urmat pe ecran de proiectarea portretelor marilor noștri slujitori dispăruți ai scenei și ai ecranului, timp în care protagonistul cânta cu lacrimi în ochi melodia "Se duc artiștii" de Igor Grosu, pe versuri de Grigore Vieru. Un autentic atu al spectacolului a constat de altfel în

selecția versurilor, de la Vieru la Alexandru Macedonski, Andreea Andrei, Dan V. Dumitriu, Carmen Aldea Vlad, Yan Raiburg, Narcis Avădănei, Mircea Block, Paul Surugiu-Fuego, Aurel Felea, Marian Mărgărit, Angel Grigoriu. Singura vedetă de muzică uşoară invitată a fost Mirabela

Dauer, copleşitoare ca de obicei cu glasul său vibrant, mai ales că acum a avut ocazia să cânte în duet alături de eroul concertului câteva din marile sale şlagăre: "Te-aştept să vii" de Ionel Tudor, "Dormeau pe-o frunză două stele" de Marius Țeicu, "Veniți, privighetoarea cîntă (Noapte de mai)" de Marian Nistor, "Roata morii" de Vasile Vasilache. Inspirate au fost ilustrațiile coregrafice oferite de excelenta trupă de dans a coregrafului Adrian Cristea ("Bursucu "), de dansatorii emisiunii "Drag de România mea" (coregraf: Florin Mariş) şi de ansamblul folcloric "Valea Prahovei" (coregraf: Vlăduț Simulescu).

La 25 de ani de la debut, Paul Surugiu-Fuego a atins o maturitate remarcabilă, stăpânind cu lejeritate un concert de o asemenea amploare. De altfel, în ultimii doi ani emisiunea sa "Drag de România mea" bate recorduri de audiență la TVR2, ca şi "Fuegovelionul" de la acelaşi post, în care interpretul ne-a uimit la ultima ediție cu o prestație actoricească uluitoare, într-o scenetă de Teodor Mazilu în care rolul respectiv, al "Tovarăşului Sasu", fusese jucat magistral cândva de Toma Caragiu. Următoarea sa provocare va fi spectacolul "Fuego Simfonic", cu o sută de instrumentişti şi interpreți pe scenă, din 22 martie de la Sala Palatului, pentru care biletele se vând rapid încă din ziua în care au fost puse în vânzare. Va fi cu siguranță un nou triumf al artistului!

Octavian URSULESCU

Pe un CD UCMR:
Minunata lume a lui Mihai Constantinescu

Puțini sunt muzicienii (pentru că în cazul său este vorba de tripla ipostază compozitor-textier-interpret) care să se identifice atât de plenar cu şlagărul vesel, contaminant prin optimism şi antren! Şi mai ales cu universul magic al copilăriei, pentru că poate fi oare ceva mai edificator decât faptul că şi astăzi, la multe decenii de la lansarea acestora, copiii zburdă şi năvălesc fericiți pe scenă alături de idolul părinților şi bunicilor lor, dansând şi cântând împreună cu el "O lume minunată", "Un zâmbet, o floare", "Vitezomanul Gică", "Păpuşa" sau "Iubiți şi câinii vagabonzi"? Da, ați citit bine, al părinților şi bunicilor puştilor de azi, care au preluat ştafeta pe care o vor preda la rândul lor generațiilor următoare. Fiindcă aceste cântece nu se vor demoda nicicând, ele reprezentând candoarea şi puritatea unei vârste pe care Mihai Constantinescu a trăit-o perpetuu, el însuşi un copil mare şi bun...

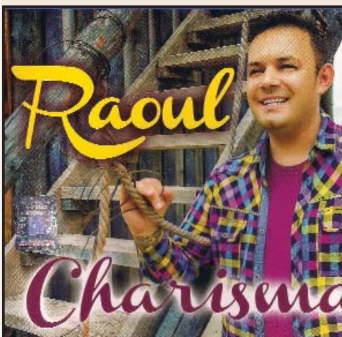
S-a născut pe 4 ianuarie 1946 la Bucureşti şi a absolvit în 1973 Institutul de educație fizică şi sport, una din specialitățile preferate fiind echitația. Între timp, însă, absolvise clasa de muzică uşoară a profesoarei Florica Orăscu de la Şcoala populară de artă. Pentru că în viață totul se leagă, aici corepetitor era compozitorul Marius Țeicu, Olimpia Panciu îi era colegă, iar când reputatul realizator TV Titus Munteanu a venit într-o "prospectare de talente" i-a remarcat şi a pus bazele celebrului trio "Marius, Olimpia şi Mihai", care a dominat ani buni peisajul emisiunilor muzicale de divertisment TV. Dar până să ajungem aici va mai trece un timp, pentru că Mihai a făcut parte din Corul de copii Radio, iar la numai 18 ani a fost cooptat de prietenul din copilărie Dragoş Vasiliu în formația Mondial, care îşi avea "sediul" la legendarul Club 303 al Politehnicii. Erau anii în care tinerii descopereau muzica occidentală difuzată de posturile de radio Monte Carlo sau BBC, dar şi de emisiunile neuitatului Cornel Chiriac la Radio România. Mai degrabă romantic, Mihai Constantinescu cânta în concerte melodii lansate de Salvatore Adamo sau Michel Polnareff, dar şi compoziții ale lui Romeo Vanica. Trupa Mondial începea să devină tot mai cunoscută, cu "Primăvara", "Balada unui greier mic", piese internaționale, postura de solist vocal fiind preluată apoi de regretatul Gabriel Drăgan, pentru că Mihai îşi începea cariera solistică. I-am descoperit talentul la ediția 1969 a festivalului de la Mamaia, care de fapt s-a ținut la Teatrul Dramatic din Constanța, eu în postură de cronicar din partea cotidianului "Scânteia tineretului", el şi Olimpia Panciu în cea de interpreți. Mihai cucerise publicul cu compoziția "Păpuşa", desenând "cu creionul pe hârtie" primul său mare şlagăr. Ne-am întors toți trei cu trenul, ne-am împrietenit, pentru ca tot atunci să-i descopăr şi mâinile îndemânatice. Eram tineri, banii nu ne dădeau afară din casă, iar Mihai confecționa nişte veioze tare ingenioase, cu abajur din sfoară şi picior din fructe de platan lăcuite. Nu m-am lăsat până n-au cumpărat toți cunoscuții mei, iar eu am luat vreo trei! Înafară de Mondial, a mai cântat cu Modern

Grup, unde evoluau viitorii compozitori Marius Ţeicu, Marcel Dragomir, Petre Magdin, adaptărilor după piese franţuzeşti, gen "O porumbiţă", Mihai alăturându-le tot mai mult inspirate creaţii proprii. Inevitabil, vine şi consacrarea internaţională, câştigând în 1975 premiul III la puternicul festival de la Dresda cu compoziţia sa "Am visat", interpretată de Corina Chiriac (gest minunat, artista a inclus cântecul în recitalul ei de la "Cerbul de aur" 2019). A fost finalist la câteva ediţii ale concursului TV "Şlagăre în devenire", fiind recompensat în 1981 cu Premiul Tinereţii pentru melodia în care rememora perioada studenţiei, "IEFS, ura!". În anul 2002, secretarul de stat la Ministerul culturii, Ion Antonescu, "Mareşalul" (care la un moment dat a locuit peste drum de el, pe str. Sandu Aldea – e vorba de apartamentul din care cantautorul a fost evacuat atât de nedrept), a organizat la Sala Radio o fastuoasă gală a muzicii uşoare româneşti, "O zi printre stele", unde fireşte Mihai Constantinescu s-a numărat printre cei distinşi cu Diploma de Excelenţă. În 1999 lansase unul dintre cele mai difuzate şlagăre ale sale, "Iubiţi şi câinii vagabonzi", care figurează la loc de cinste în caietul de cântece ce i-a fost editat în 2002, după trei decenii de succese, de Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, al cărei membru a fost. În anii '90 a colaborat fructuos cu Anastasia Lazariuc, editând între altele albumele "La Est şi la Vest de Prut" şi "Adio, tristeţe!", iar piesa "Maria" a rămas peste timp un hit incontestabil.

Mihai Constantinescu a colindat lumea cu cântecele sale, a trecut de câteva ori şi Oceanul, dar a fost înainte de toate un artist naţional, care ridica spectatorii în picioare la orice spectacol al lui aici, acasă. Puţini cunosc un episod definitoriu pentru respectul imens faţă de public: i se prăpădise unul din părinţi, iar noi seara aveam spectacol, la Ploieşti parcă. Mihai şi-a stăpânit durerea şi lacrimile şi a cântat ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Publicul nu şi-a dat seama de nimic (pe atunci nu exista presă mondenă şi site-uri de can-can-uri), dar ce era în sufletul lui... Mostre convingătoare au fost şi numeroasele turnee pe care le-am făcut împreună în ţară, mai ales cele din judeţul meu natal, Mureş, şi în împrejurimi, în Covasna şi Harghita, trupa fiind completată de Mirabela Dauer şi de Natalia Guberna. Mihai, a cărui popularitate era uriaşă, era asaltat de tinerii de etnie maghiară, care-i ştiau pe de rost toate refrenele! Parcă îl văd, mare iubitor de natură, plimbându-se prin parcurile bucureştene, aşa cum mărturisea că-i place atât de mult, ocazie cu care, cu siguranţă, s-au născut compoziţiile sale "Anotimpuri", "Un zâmbet, o floare", "Iubiţi-ne că suntem flori", "Toamna". În 2010 şi-a editat în regie proprie o superbă colecţie de melodii, gravate pe patru CD-uri, dar de atunci a mai compus şi mai ales şi-a remixat şi refăcut în tipare moderne cele mai cunoscute creaţii. Pe scenă, Mihai Constantinescu era jovial, plin de viaţă, de o tinereţe contaminantă, dar în particular – interiorizat, nostalgic şi mai ales critic la adresa aşa-zisei "industrii muzicale" actuale, care promovează impostura şi lipsa de talent. La fiecare întâlnire îmi adresa aceleaşi întrebări justificate: "De ce nu este difuzată muzica mea şi a colegilor mei? Ce fel de politică de programe şi muzică românească au posturile publice de radio şi televiziune? Ce să le spun oamenilor care mă opresc pe stradă, întrebându-mă de ce nu mă mai pot vedea şi asculta?". Întrebări la care n-am putut niciodată să-i răspund, dar ştiu că ele i-au şubrezit mult sănătatea, fiind o persoană extrem de sensibilă. Noi, la Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România, îi preţuim creaţia, dovadă albumul de faţă, cu 19 dintre cele mai fredonate şlagăre ale sale, în frunte cu "Sus în deal", cântec de uriaş succes care a provocat comentarii şi n-a mai prea fost difuzat până în 1990, datorită versurilor "Sus în deal e-o casă/ Şi acolo-i mândra mea" şi asocierii cu Casa Poporului şi... "Tovarăşa", deşi aceasta locuia în Primăverii. Ceea ce astăzi ne provoacă... "un zâmbet şi-o floare"...

U. OCTAVIAN

Raoul: „Charisma"

Cu ocazia unui spectacol de la Sala Palatului în care a fost invitat, Raoul (Rareş Borlea) a lansat şi acest album, editat de casa Big Man. Cu o singură excepţie, "Inimă de floare albastră" de Duşan Bacici, celelalte 12 titluri sunt compuse de protagonist, versurile aparţinându-i în totalitate (normal, el a lansat de curând şi un volum de versuri). Orchestraţii: Jimi Lako, Alin Timofte; mixaj şi masterizare: Alexandru Malschi; backing vocal: Sorin Petric. Originar din Turda, ca şi Fuego sau Alin Oprea, Raoul evidenţiază căldură în interpretare, sensibilitate, cu acest disc pus sub semnul iubirii. Se remarcă titluri pe care protagonistul le cântă cu succes în concertele sale din ţară şi de peste hotare (doar în prima parte a acestui an a fost invitat în SUA şi Israel): "În toată viaţa", "Să nu regreţi", "Pentru ochii tăi", "Colţ de stea", "Mă blestem să te iubesc", "Una la o mie", "Iubire".

Oana Lianu: „Forever"

Spectacolul aniversar "Fuego-25" de la Sala Palatului a adus în faţa publicului bucureştean o artistă extrem de interesantă, cu intervenţii aplaudate atât la nai, cât şi vocal. Oana Lianu a absolvit Academia de muzică "Gh. Dima" din Cluj-Napoca, este conf. univ. dr., a publicat 3 cărţi abordând naiul şi folclorul românesc, este apreciată în ţară şi în străinătate, dar, considerăm, prea puţin cunoscută marelui public şi este păcat. Albumul de faţă, editat de casa de discuri Eurostar, este o colecţie de 21 de evergreen-uri, piese nemuritoare, în mare parte din muzica uşoară internaţională, dar şi canţonete şi folclor, aduse la microfon cu un glas excepţional, cu inflexiuni timbrale remarcabile, acoperind un ambitus de 3 octave. Nu lipsesc "Ciocârlia", compusă de lăutarul Angheluş Dinicu pentru inaugurarea Turnului Eiffel din 1899, piese de succes ale lui Joe Dassin, născute din colaborarea cu Toto Cutugno, melodii celebre plecate pe drumul succesului mondial şi veşnic din ţări cum ar fi SUA, Italia, Rusia, Israel, Franţa, România, Cuba, Brazilia, Peru – o colecţie impresionantă de refrene nemuritoare. Iată un disc pe care nu trebuie să-l rataţi! (**O. G.**)

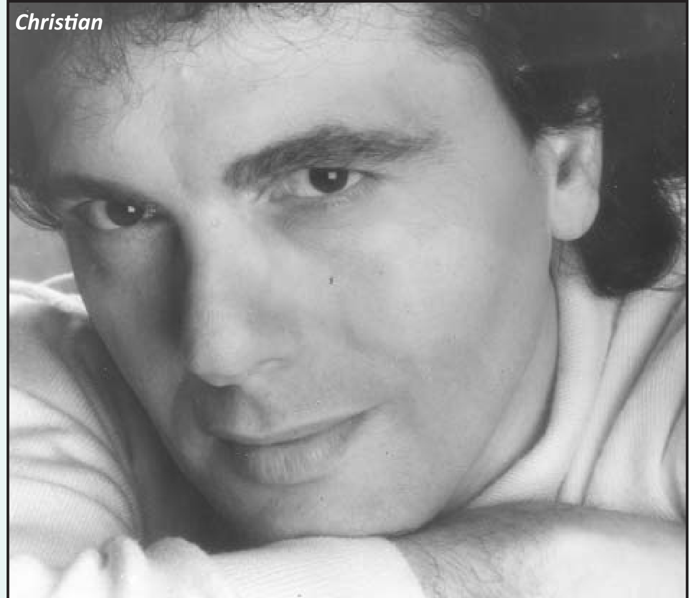
Sanremo - Istoria unui festival (XII)

Secretul succesului

Care să fie secretul atracției exercitate constant de festivalul de la Sanremo? S-au propus explicații discografice, sociologice, publicitare, de obicei expuse doct de specialişti şi ziarişti, dar nimeni nu a reuşit iluminarea definitorie, aşa încât nu vom şti niciodată pentru ce se aşteaptă cu atâta înfrigurare serile de festival, pregătite intens prin fotografii, scandaluri, dezvăluiri, controverse. Şi la ediția a 40-a, în 1990, ca în fiecare an de altfel, s-a decretat: nu mai e ca altă dată, nu vor fi cântece mari, starurile s-au demonetizat, organizarea lasă de dorit... Dar totul a funcționat, din nou, aproape perfect, vedetele străine nu au absentat, programul a fost respectat întocmai, milioane de telespectatori au urmărit competiția cu sufletul la gură. Să încerc o evaluare lucidă, din postura de martor ocular, punând în prim-plan, deocamdată, elemente concrete, mai puțin cunoscute. Considerentele artistice ar necesita o incursiune în însăşi istoria muzicii uşoare italiene, ce ar presupune un spațiu imens. Orăşelul din Liguria s-a numit întâi San Ramolo, apoi Sant Eremo. La această ediție festivă cele 20 de cântece de la secțiunea "Campioni" au avut 28 de interpreți (solo, duo, grupuri). După ce timp de 11 ani se utilizaseră "negativele orchestrale", revenirea la orchestra de acompaniament a fost salutată de

Al Bano şi Romina Power

toată lumea. Cei 52 de instrumentişti au inclus 22 corzi, 4 chitare, 12 suflători, 4 claviaturi (plus 2 programatori de computer pentru efecte speciale), 2 percuție, 8 backing vocal. În general au fost piese cu linii melodice sigure, sentimentale, aduse la microfon de mari vedete (Milva, Caterina Caselli), de tinere cu personalitate pregnantă (Grazia de Michele, Paola Turci), de învingătoarea morală din 1989, Mia Martini (decedată între timp, dă numele ei Premiului Criticii), de Lena Biolcati sau de Marcella Bella cu fratele ei Gianni. Mai ritmate au fost doar trei piese, cântate de Eugenio Bennato cu Tony Esposito (dansantă), Peppino di Capri (tropicală), Ricchi e Poveri (swing). O manieră componistică mai modernă, cu construcții elegante au evidențiat melodiile propuse de Giacobbe, Reitano, Fogli, Christian, chiar I Pooh, o altă caracteristică ținând de textele pacifist-umanitare. Mai îndrăznețe pot fi considerate doar creațiile unor Mango şi Salvi, fără a fi, totuşi, şocante. Un mic scandal a produs Patty Pravo refuzând cântecul "Donna con te", o lambada melancolică, acceptarea venind în ultima clipă din partea solistei cu origini albaneze Anna Oxa. Oxa s-a lansat în 1978 la concursul tinerilor (inaugurat în 1974), la 17 ani, cu o apariție în manieră punk. Alți tineri lansați la secțiunea "Novitá": Emanuela Cortesi, prima câştigătoare (acum una din cele 8 coriste), Cutugno (cu grupul Albatros în 1976 şi solo în 1980), Pupo, în 1980. Inițial s-a chemat "Giovanni", apoi "Nuove proposte", în 1989 s-a divizat în "Emergenti" şi "Nuovi", iar din 1990 s-a reunificat sub titulatura "Novitá". Între soliştii străini invitați să "dubleze" prin versiuni proprii cântecele secțiunii "Campioni" s-au mai numărat Nicolette Larson, francezul nevăzător Gilbert Montaigné, duo-ul folk America, Papa Winnie (din Jamaica), Sarah Jane Morris,

Christian

antrenantul Kid Creole cu grupul The Coconuts. Cum sonoritățile latino erau la modă, organizatorii i-au mai convocat pe Toquino (Brazilia), Mijares (Mexic), Valeria Linch (Argentina), grupul Moncada (Cuba) şi, nu se putea altfel, Kaoma.

Mai e Sanremo ce-a fost cândva?

Mulți afirmă că, din unele puncte de vedere, o ediție extrem de puternică şi de echilibrată a fost a 40-a, din 1990. Dar, se înțelege, fiind o ediție festivă s-au depus atunci eforturi financiare sporite, au fost invitate zeci de vedete internaționale, a fost schimbat locul tradițional de

George Benson

desfăşurare, Teatrul Ariston, cu mult mai încăpătoarea sală Palafiori, s-a încercat chiar organizarea (în avans, nu în paralel cum au spus unii) unei manifestări dedicate țărilor din Estul Europei ("Sanremo Libertá"), chiar dacă producătorii italieni au marginalizat-o total. Se înțelege că a fost prima oară când TVR a transmis şi la noi seara de Gală în

direct (dar de ce nu a preluat şi "Sanremo Libertá", care pentru noi avea o importanţă sporită?), din păcate comentariul românesc din studio s-a menţinut şi ulterior la aceleaşi cote amatoreşti. Se înţelege, numeroşii suporteri de la noi ai lui Toto Cutugno au fost întristaţi de înfrângerea acestuia, cu superba melodie "Gli amori", însă în urma altui cântec într-adevăr de clasă, "Uomini soli" (I Pooh). De atunci nivelul competiţiei a cam scăzut, din varii motive: bani mai puţini (de aceea s-au mai rărit starurile internaţionale), dar mai ales neimplicarea în competiţie a marilor valori ale

I Pooh

cântecului italian, ceea ce se petrece acum şi la noi la Eurovision sau dusese la decăderea festivalului de la Mamaia. S-a tot încercat şi acolo o întinerire forţată, o "modernizare" ce s-a dovedit păguboasă, pentru că Sanremo este înainte de toate un festival al tradiţiilor, al belcanto-ului peninsular, al acelor cântece ce se fredonează uşor. De fiecare dată când au fost introduse formaţii rock, ritmuri ultramoderne, cu accente dansante, sau interpreţi hip-hop grefa a fost respinsă. Nu întâmplător, în transmisia din 1996 TVR (iată şi o bilă albă!) a folosit ca inserturi muzicale, în pauzele publicitare din Italia, tocmai secvenţe de la puternica ediţie 1990.

Dar să revedem pe scurt filmul ediţiei a 46-a. Omniprezentul Pippo Baudo a fost inspirat doar pe jumătate

Paola Turci

în alegerea celor două tinere ("soubrettes") care au stat alături de el pe scenă. În timp ce blonda Valeria Mazza, argentiniancă de origine, şi-a confirmat calităţile de manechin, impresionând în elegantele sale ţinute Versace, bruneta cam dolofană Sabrina Ferrili a decepţionat total, fiind chiar vulgară (având acelaşi agent teatral ca Ramona Bădescu a noastră, am tot sperat să fie aleasă la una din ediţii superba noastră compatrioată...). În concurs a fost multă tinereţe, iar când vedetele s-au încumetat totuşi să urce pe scenă, juriile (probabil şi ele cu o medie de vârstă scăzută) au aruncat "veteranii", fără justificare valorică, în urma numelor noi. Aşa au păţit delicata Paola Turci (cu sensibila-i compoziţie "Volo cosi"), blondul Amedeo Minghi, un veritabil poet al cântecului (la piesa "Cantare a d'amore" a semnat şi versurile) sau formaţia "istorică" New Trolls, trimisă pe... ultimul loc. Nu s-au clasat foarte bine, deşi au avut piese frumoase, nici trei foşti câştigători ai concursului – Enrico Ruggeri, Aleandro Baldi şi Riccardo Fogli (fost component al grupului I Pooh), în timp ce Federico Salvatore ("Sulla porta"), cotat între favoriţi de reputatul critic muzical Mario Luzzato Fegiz de la "Corriere della sera", n-a urcat nici el pe podium. Promiţătoare s-a dovedit tânăra şi frumoasa Raffaella Cavalli, 17 ani, în timp ce Ivana Spagna, după locul 3 cucerit cu un an înainte, a "prins" totuşi locul 4. Cu totul regretabil, prezentatorii-traducători din studioul TVR, pe lângă multe exprimări nefericite ("Anul trecut s-au numărat printre câştigătorii ediţiei trecute", "Calităţile vocale masive", ş.a.), au dovedit că nu cunosc nici specificul şi istoricul festivalului, nici palmaresul soliştilor. Firesc ar fi fost, de pildă, să evidenţieze faptul că Luca Barbarossa ne-a vizitat ţara cu echipa de fotbal a artiştilor italieni, că Fogli a susţinut un recital la "Cerbul de

Sarah Jane Morris

aur" (organizat de... TVR!)... O imensă nedreptate (uite că şi la ei!) i-au făcut juriile lui Al Bano, care a ridicat literalmente sala în picioare cu emoţionantul cântec "E la mia vita", dar a fost trimis pe locul 7! Dar, dincolo de aceste erori, care la urma urmei ar fi putut reprezenta orientarea gustului muzical italian în acel moment, sistemul de jurizare, cu mii de votanţi anonimi, nu lasă loc, ca la noi, "aranjamentelor". A triumfat melodia "Vorrei incontrarti fra cent anni", cu Ron şi Tosca, urmată de simpaticii "marţieni" din trupa Elio e le Storie Tese (cu umor şi orchestraţie remarcabilă), iar pe locul 3 câştigătoarea ediţiei precedente, Giorgia, cu "Strano il mio destino". S-au mai perindat pe scenă, în aplauzele publicului, Alba Parietti (celebră ca animatoare a emisiunii TV "Domenica in"), precum şi nume faimoase ale muzicii pop, cum ar fi Bon Jovi, Céline Dion, Tina Turner, Cher, Michael Bolton, George Benson (doar că "melodia lui George Benson", cum spuneau neprofesioniştii noştri comentatori, era de fapt...a formaţiei Beatles!), Alanis Morissette, formaţia Cranberries, deci numeroşi artişti care se adresau publicului tânăr.

Octavian URSULESCU

Omagiu lui Eugen Rotaru

Cu câteva luni în urmă, casa de discuri Eurostar lansa, în cadrul unui eveniment găzduit de magazinul Muzica din Capitală şi despre care am relatat la vremea respectivă, un album conţinând o parte din şlagărele compuse de Marius Ţeicu pe versurile colaboratorului său de-o viaţă Eugen Rotaru, plecat dintre noi la sfârşitul anului 2018. De această dată am asistat, în acelaşi cadru, la o dublă lansare. Pe de o parte soţia poetului, actriţa Maria Rotaru, a lansat o carte apărută sub egida Editurii Muzicale, pe care am recenzat-o de asemenea în paginile noastre. Cartea este de fapt o culegere, sub formă de partituri şi texte, a celor mai cunoscute melodii născute din colaborarea lui Eugen Rotaru cu compozitorii noştri de frunte, cântecele respective fiind gravate pe două CD-uri editate de casa de discuri Eurostar şi ataşate volumului. Cum tirajul acestei cărţi nu a fost foarte mare, el fiind destinat în principal colaboratorilor apropiaţi, casa de discuri Eurostar a pus la dispoziţia marelui public, sub formă comercială (carcase din plastic, booklet cu fotografii şi texte de prezentare) aceste două colecţii de şlagăre. Anunţat prin afişe şi popularizat pe internet, evenimentul a suscitat mare interes, sala de la etaj a magazinului Muzica (jos pălăria pentru ospitalitatea deplină a gazdelor!) fiind arhiplină, publicul fiind atras şi de numele importante trecute pe afiş. Chiar dacă, din motive cu siguranţă întemeiate, Adrian Romcescu, Adrian Daminescu sau Viorel Gavrilă n-au mai ajuns la eveniment, celelalte personalităţi au compensat din plin prin vervă şi implicare. S-a detaşat şi de această dată compozitorul Marius Ţeicu, care de altfel are cele mai multe creaţii pe aceste două albume, alese dintre cele aproape 100 de melodii elaborate împreună cu Eugen Rotaru. Marius Ţeicu a cântat, a povestit cu umor rar episoade ale prieteniei lor, a istorisit cu haz nebun întâmplări din anii de la liceul de muzică din Timişoară, unde a fost coleg cu Titus Munteanu. Între cei care au adus la microfon secvenţe de pe cele două albume au fost Stela Enache, Daniel Iordăchioae (cu o pledoarie pentru respectarea valorilor artistice ale neamului) şi Alexandra Ungureanu. Delicata interpretă a făcut un gest apreciat, acceptând să dea viaţă singură piesei pe care în mod normal o cântă în duet cu autorul acesteia, Adrian Romcescu! Dacă o parte din cei trecuţi pe afiş a absentat, în schimb au ţinut să participe Mariana Cristinoiu, soţia regretatului compozitor, venită special, schimbând două autobuze, de la Crevedia, precum şi interpreţi care nu figurează pe discuri, dar care nutresc o mare stimă faţă de opera lui Eugen Rotaru. Este vorba de foarte bunul prieten, actorul şi cântăreţul Sergiu Cioiu, cu amintiri savuroase din anii tinereţii, dar şi de solista Natalia Guberna, căreia Eugen Rotaru i-a scris câteva texte pentru versiuni în limba română ale unor şlagăre internaţionale. Inclus pe albume cu câteva compoziţii de mare succes, Mircea Drăgan, deşi în absenţa interpreţilor pieselor respective, a rememorat emoţionant momentele speciale când acestea au fost cântate pe scena festivalului de la Mamaia. Aflată într-un turneu cinematografic, actriţa şi interpreta Ileana Popovici a transmis un mesaj primit cu aplauze, amintind de anii când era elevă la liceul din Bolintin-Vale şi locuia la cămin, iar mama lui Eugen Rotaru o primea de câteva ori pe săptămână… să facă baie! Despre profesia de bază a poetului, cea de profesor de chimie, a vorbit fosta sa elevă de la Liceul “Iulia Haşdeu” din Bucureşti, actriţa Doina Ghiţescu, căreia textierul i-a fost şi diriginte! Alex, fiul lui Eugen Rotaru, a venit special din SUA, unde are o frumoasă carieră în domeniul cinematografiei, şi a filmat întreaga

Maria Rotaru, Sergiu Cioiu

Alexandru Ungureanu

festivitate, alte prezente notabile fiind şi de această dată, ca la multe din lansările Eurostar, cele ale coregrafei Maria Mitrache Bokor şi melomanului Doru Chiriacescu. Finalul a fost apoteotic, în ovaţiile zecilor de spectatori reprezentând Asociaţia "Credinţă şi demnitate", condusă de Valentina Spânu. După cuvântul laudativ rostit ca de obicei de producătorii Venera şi Paul Stîngă de la casa de discuri Eurostar, pictorul Traian Nica Ţuckman a venit cu o imensă surpriză, constând în două portrete de o fidelitate remarcabilă reprezentându-i pe Marius Ţeicu şi pe Eugen Rotaru. După câte am înţeles, aceste două personalităţi ale muzicii noastre uşoare vor figura, alături de Jolt Kerestely, Corina Chiriac, Dorina Paraschiv şi Marian Nistor (portretizaţi deja), precum şi de alte nume importante, într-o viitoare expoziţie a artistului.

Doi romantici

Anul 2019 a fost unul deosebit de rodnic pentru Marian Nistor, din toate punctele de vedere. În plan

Savoy şi soţii Stîngă

concertistic a constatat cu bucurie că tinerii n-au uitat şlagărele sale, marca Savoy, mai mult, le cunosc pe dinafară şi le cântă cu frenezie. Aşa a fost cazul concertelor susţinute în clubul bucureştean Fabrica sau la manifestarea "Bărbaţi pe Mătăsari", la ambele evenimente media de vârstă fiind de circa 25 de ani! Alături de soţia sa Dorina Paraschiv Nistor, artistul a înregistrat un succes fulminant cu hit-uri fără vârstă, cum ar fi "Mulţumesc, iubită mamă!" sau "Frunza mea albastră". Recent, el a debutat în plan editorial ca poet, cu un volum de poezii (între care versuri proprii la unele compoziţii), volum însoţit de două CD-uri conţinând creaţii din cele cinci decenii de activitate muzicală. Cartea are un tiraj limitat şi a fost dăruită colaboratorilor apropiaţi, prietenilor şi sponsorilor. În fine, cele mai mari satisfacţii i le-a oferit muzicianului colaborarea cu producătorul Paul Stîngă şi cu casa de discuri Eurostar. După ce aceasta i-a editat în vară două albume din seria "Best of" Savoy (Cele mai cunoscute melodii), iată că ultima lună a anului 2019 i-a adus lui Marian Nistor bucuria lansării altor două albume, unul din aceeaşi colecţie, "Best of nr. 9", şi altul de colinde. Niciodată parcă sala de la etaj a magazinului Muzica de pe Calea Victoriei n-a fost atât de plină, chiar dacă de această data media de vârstă a fost… ceva mai ridicată, în special datorită prezenţei admirabile a seniorilor din Asociaţia "Credinţă şi demnitate" condusă de Valentina Spânu. Şi cum să nu fie aşa, când între spectatori am remarcat o admiratoare fidelă, care n-a ratat nici un cântec, emisiune sau concert Savoy de la vârsta de 15 ani, acum având 47? N-au lipsit vechi colaboratori, cum ar fi muzicianul Vali Stoian, dar şi prieteni apropiaţi, între care câţiva, în frunte cu Doru Chiriacescu, au susţinut proiectele artistice ale lui Marian Nistor. Au ţinut să fie prezenţi şi la acest eveniment, aşa cum fac mai mereu când este vorba de colegii de breaslă, interpreţii Natalia Guberna (însoţită de o realizatoare TV din Braşov) şi Aurel Moga. Reputaţii realizatori Lucia Popescu Moraru

cu pictorul Traian Nica Ţuckman

şi Titus Andrei (acestuia i-a fost oferită cu mult timp în urmă, de către Marian Nistor, melodia "Alina", dedicată

cu compozitorul Viorel Covaci

unei persoane dragi…) au depănat amintiri din perioada când la Radio România se mai difuza şi muzică… românească, nu ca acum, insistând asupra popularităţii uriaşe a grupului Savoy, cu solicitări intense în emisiunile de specialitate. Compozitorul Viorel Covaci a mărturisit a fi fost influenţat, la începuturile sale componistice, de creaţiile lui Marian Nistor, în timp ce un alt membru al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, Mircea Drăgan, a avut cea mai consistentă intervenţie, fiindcă melodiile Savoy sunt înregistrate în studioul său, Drăgan Music. De mai bine de patru decenii toate piesele lui Marian Nistor au trecut prin mâna "naşului" (Mircea Drăgan l-a cununat pe Marian, cu care a fost până de curând şi vecin de cartier), aşa încât amintirile comune au fost suculente şi consistente. Practic, intervenţiile vorbitorilor au fost doar intermezzo-uri între cele 11 melodii compuse de Marian Nistor pe versurile poeţilor Mihai Eminescu, Grigore Vieru, Zaharia Stancu, Alexandru Macedonski, Corneliu Vadim Tudor sau Ion Lotreanu şi interpretate alături de Dorina Paraschiv Nistor. A fost un recital compact şi extrem de aplaudat, cu extrase de pe cele două albume, "Doi colindători romantici" şi "Nimeni nu ne desparte" (Savoy-Best 9). N-au lipsit şlagărele reluate în cor de toţi cei prezenţi, între care "Lacrimă şi cânt (Domnişoară)", piesă cu succes internaţional la vremea respectivă, "Noapte de mai (Veniţi, privighetoarea cântă!)", "În limba ta", "Apa trece, pietrele rămân", "Fata mea cu ochelari". În finalul serii au venit şi marile surprize: Venera şi Paul Stîngă de la casa de discuri Eurostar au urcat pe scena cu două superbe torturi marca "Doux Art", cunoscuta cofetărie "on line", iar pictorul Traian Nica Ţuckman, după ce a rememorat câteva amuzante întâlniri cu Marian Nistor, a scos din "tolbă" un excepţional tablou înfăţişându-i pe protagonişti, tablou pe care l-a intitulat "Doi romantici". Aşadar, în locuinţa Nistor, alături de zecile de discuri, unele de aur, se află acum la loc de cinste, pe perete, acest frumos tablou…

„Nu-s o fată ca oricare"...

...şi chiar că interpreta **Camelia Florescu** nu este! Modestă şi discretă, a parcurs 40 de ani de carieră (cum o fi trecut atât de repede timpul?), o carieră cu care nu mulţi se pot mândri în muzica uşoară românească. Să recapitulăm: "Trofeul Tinereţii" la festivalul de la Amara, premiul II la Mamaia în 1986, două etape trecute cu brio la concursul TV "Steaua fără nume", turnee în Italia, Grecia, Turcia, Germania, Egipt (unde a fost şi manager artistic), Ungaria, Franţa, Anglia, Israel, Ucraina, Republica Moldova, cântând în 11 limbi străine. A absolvit Şcoala de arte la Craiova şi apoi facultatea de Drept, a cântat 10 ani în cadrul Ansamblului artistic al Armatei, a colaborat fructuos, şi în calitate de textieră, cu compozitorul Francisc Reiter şi interpreta Ioana Sandu. Împlinită şi în plan personal, a fost susţinută la spectacolul de faţă de fiul său Ciprian Octavian, 25 de ani, absolvent al unei facultăţi de Management în Anglia. Înafara activităţii muzicale intense, Camelia Florescu este şi o poetă extrem de apreciată, publică în zeci de reviste, a apărut în peste 50 de antologii şi a fost distinsă cu mai bine de 40 de premii de poezie! De altfel, mulţi dintre colaboratorii ei în plan literar, din ţară şi din străinătate, au ţinut să fie prezenţi la eveniment, alături de Silvia Dumitrescu, Sanda Ladoşi, compozitorii Virgil Popescu, Ovidiu Komornyik şi Oleg Baraliuc (toţi patru au rostit cuvinte elogioase la microfon), Prinţul Paul şi Prinţesa Lia, Ileana Şipoteanu, Denis Ştefănescu, Bianca Brad, care a recitat din creaţia sărbătoritei (toate trei venite special de la Constanţa), Carmen Anton, Mircea Nicolau, Sergiu Cioiu, Ioana Bogdan, Aurel Moga, Florin Apostol.

Camelia Florescu

Evenimentul, găzduit de sala de festivități (arhiplină!) a restaurantului Monarh de pe Calea Plevnei, a fost inspirat structurat de artistă, astfel încât a alternat momentele dinamice (evoluțiile solistei alături de trupa ProDance), şlagărele, intervențiile la microfon ale invitaților cu cele lirice sau chiar pătrunse de dramatism (compoziția

"Testament" a lui Oleg Baraliuc). Aleasă "Prințesă a frumuseții" în 1990, Bianca Brad a jucat în multe filme, a avut apariții TV, iar aici a recitat cu sensibilitate din volumul de versuri, fiindcă seara a coincis cu lansarea unui CD cu piese în premieră (editat de casa Eurostar), dar şi a unui elegant volum de versuri. Între invitații care au rostit cuvinte de apreciere s-au numărat ambasadorul George Călin, scriitoarea Odilia Roşianu (absolventă a Liceului "George Enescu"!), Carmen Voinea (jurnalistă, om de litere, personalitate TV). Melodiile incluse în program, unele din ele, cum spuneam, cu simpatice ilustrații coregrafice ale trupei ProDance, au fost toate în primă audiție şi pe versurile artistei, figurând pe albumul pentru care s-a făcut coadă la sfârşitul spectacolului. Este vorba de "Să mă înveți" de Ovidiu Komornyik, "Baila salsa" de Jimi El Laco – secvență latino urmată de o alta country, în piesa "De la-nceput până la sfârşit" de Bela Andraşi, cu compozitorul în public. Oleg Baraliuc a sosit special de la Chişinău, însoțit de frumoasa sa soție, valoroasă balerină. Instrumentist apreciat, a făcut parte din orchestra faimoasei Alla

compozitorul Virgil Popescu şi Corul Si-Re-Fa

Pugaciova, a compus pentru toate vedetele din Basarabia, în frunte cu Ion Suruceanu, şi ne-a adus aminte că a cântat pe scena festivalului de la Amara în urmă cu 30 de ani, cu formați sa, "Dacii". Oleg Baraliuc are pe disc două compoziții, orchestrate de el şi înregistrate în propriul studio de la Chişinău, ambele pe versurile Cameliei Florescu, cea inclusă în spectacol fiind tulburătoarea "Testament", în care protagonista şi-a pus în valoare extraordinarele calități vocale, deloc alterate de trecerea timpului. Este şi cazul lui Virgil Popescu, tot cu două compoziții în primă audiție pe album, evident în aranjament propriu, dintre ele fiind aleasă, pentru finalul concertului, "Aşa a fost să fie muzica", piesă simbolizând, într-un fel, devoțiunea cu care solista a slujit muzica uşoară în cei 35 de ani de carieră fructuoasă (a rotunjit ea totalul, rar pentru o femeie să...adauge, nu să scadă!). Concretizând permanenta preocupare a compozitorului pentru colaborarea cu copiii, cântecul a fost interpretat de solistă alături de Corul Si-Re-Fa al Şcolii româno-finlandeze (nici nu ştiam că există aşa ceva!), coordonatoare prof. Andreea Parfene. Este vorba de un modul ce sintetizează înțelegere, armonie, pasiune şi fireşte talent, reunind, în formula completă, 60 de copii, de la clasa pregătitoare la clasa a VIII-a. Corala a luat parte la multe festivaluri, a colaborat cu formația ProConsul şi este inclusă în programul național Cantus Mundi. Două reprize extrem de aplaudate a susținut talentatul chitarist Adam Jenei, 15 ani, elev în clasa

a IX-a la Baia-Mare, cea mai gustată, ca şi la concursul TV "Românii au talent" de la ProTV, fiind secvența dedicată idolului său, Jimi Hendrix. Adam Jenei a deprins pasiunea pentru muzică de la tatăl lui, István, pianist (acesta l-a încurajat din sală), reuşind să cânte, ca autodidact, la chitară-bas, claviaturi, tobe, inclusiv în formația sa băimăreană, The Wings. Indiscutabil, aripile talentului său cert îl vor ajuta să zboare departe pe tărâmul muzicii rock şi nu numai.

Hotărât lucru, Camelia Florescu nu este deloc "o fată ca oricare", cea mai bună dovadă fiind acest spectacol pregătit în cele mai mici detalii, cu o minuție rară. O carte frumoasă de versuri, un CD doar cu piese noi (deşi are la activ numeroase melodii din anii anteriori aparținând compozitorilor noştri), un numeros public fidel, colegi care o prețuiesc – iată ce ne-a oferit acest eveniment pus sub semnul pasiunii, profesionalismului şi iubirii față de muzica uşoară românească, slujită, după cum se poate constata, de interpreți care cred în ea, în virtuțile unui gen muzical care ne reprezintă ca popor. Suntem o familie mică, dar unită, cu respect adânc față de creația originală şi față de talentul indiscutabil al compozitorilor noştri.

Pagini de **Mihai CHIHER**

Dirty Shirt – rock maramureşean de export

De 25 de ani, la Seini (un orăşel pe drumul dintre Baia Mare şi Satu Mare) există un grup metal rock cu un nume atunci ciudat, astăzi cunoscut pe scenele din toată Europa – Dirty Shirt! Premiaţi la toate festivalurile concurs la care au participat în anii 90, rockerii maramureşeni abordau un stil modern pentru acele vremuri, progressive metal rock, cu inserţii hardcore, având doi lideri de imagine şi… sound: solistul Dan "Rini" Crăciun şi claviaturistul Mihai Tivadar. În deceniul următor, trupa şi-a întrerupt activitatea, după sute de concerte şi mai multe apariţii discografice underground.

Din păcate, vremurile showbusiness-ului autohton deveniseră tulburi prin 2001 şi, colac peste pupăză, Mihai a plecat la un master în ştinţe economice în Franţa. Până la urmă, avea să se stabilească acolo… dar şi să i se facă dor de scenă. În câţiva ani, acesta şi-a reactivat colegii, compunând linii melodice de departe, orchestrate de aceştia la Seini. Curând au început să înregistreze şi să concerteze în toată Europa. Au câştigat notorietate internaţională, au lansat mai multe discuri.

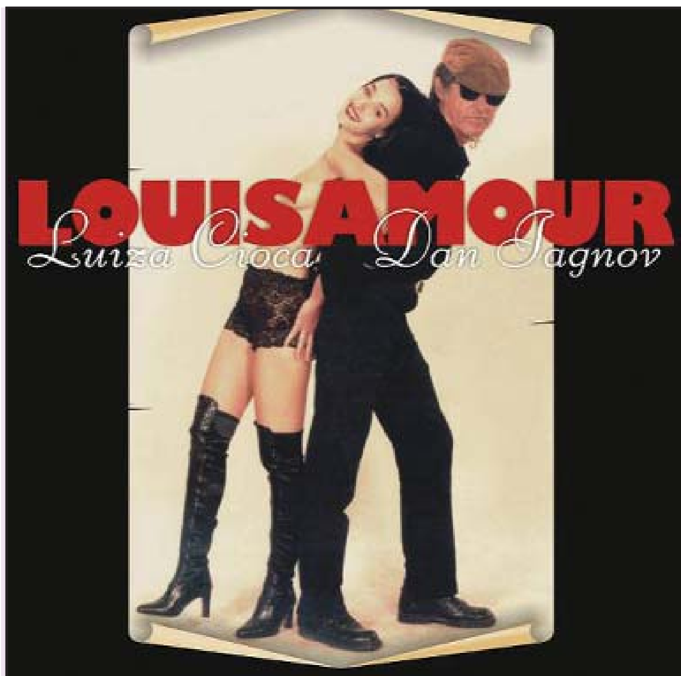
În 2014, au obţinut locul secund la cel mai important concurs de metal rock din Europa, de la Wacken, în Germania. Mai mult, rockerii oşeni au fost selecţionaţi pe DVD-ul aniversar al celor 25 de ani de festival, alături de nume de prima ligă. Cu mai multe prelucrări în manieră metal rock - din folclorul românesc - de-a lungul timpului, Dirty Shirt au purces în anii din urmă într-un proiect de senzaţie: un turneu alături de Ansamblul "Transilvania" din Baia Mare. Concertul din 1 aprilie 2017 (Arenele Romane, Bucureşti), a fost filmat şi publicat pe un DVD. Iar în 2019 au fost invitaţi de organizatorii de la Wacken pentru a susţine un recital pe aceeaşi prestigioasă scenă. În acest moment, se poate spune că reprezintă trupa de rock românesc nr. 1 la export, după alte egide autohtone prezente pe scena internaţională de gen de două decenii, precum Negură Bunget, Moonlight Breakfast ori Bucovina.

Doru IONESCU

Compozitorul şi muza sa

Unul dintre cei mai retraşi, mai enigmatici compozitori de muzică uşoară a fost Dan Iagnov, plecat dintre noi în 2012. A refuzat întotdeauna publicitatea de orice fel (de aceea ne-au şi rămas foarte puţine imagini cu el), a evitat festivalurile, de apariţii TV sau în presă nu mai vorbim. Pentru puţinii colaboratori care au trecut pragul apartamentului său din Piaţa Lahovary misterul era sporit de semi-obscuritatea care îl domina, doar pianul fiind învăluit de o lumină difuză... Circula numai cu bicicleta, înveşmântat mereu în negru şi cu nelipsita şapcă pe cap. În fiecare an cânta într-un piano-bar din Paris, fiind descoperit de mari vedete, cum ar fi cântăreţul Herbert Léonard sau actriţa Arielle Dombasle, care a şi făcut o pasiune pentru el. Toţi, vedete sau public oarecare, erau fascinaţi de melodicitatea *chanson*-urilor sale, de atmosfera poetică, intimistă a melodiilor pe care nu o dată le cânta el însuşi. I s-au solicitat partituri, le-a dăruit generos, cu modestia-i proverbială, artiştilor din Hexagon, fără nici o pretenţie sau contract semnat, cu siguranţă unele din ele s-au înregistrat fără numele lui în dreptul autorului... La Radio România Muzical a avut mult timp (50 de episoade) o emisiune remarcabilă, consacrată muzicii de pe malurile Senei, dar marele public îi cunoaşte (deşi nu o dată ele se cântă fără a fi amintit autorul...), între altele, sensibilele cântece interpretate de Sanda Ladoşi sau de actorul Ştefan Iordache, în duet cu Monica Anghel sau cu Sanda Ladoşi, toate reeditate pe discuri prin grija Mirelei Briţchi, care-i conservă în mod admirabil memoria. Dan Iagnov, compozitor al dragostei,

a iubit, a fost iubit, dar a avut o singură mare, adevărată muză, frumoasa şi atât de muzicala Luiza Cioca. Luiza era originară din Oneşti, oraş cu o densitate incredibilă de artiste de valoare dăruite muzicii noastre uşoare: Loredana Groza, Alexandra Ungureanu, Carmen Rădulescu, Anda Vaciu, Mioara Feraru, Cristina Spătar, un rol important jucându-l regretatul dascăl şi animator Eugen Bertea. Luiza Cioca a cucerit premii importante la numeroase competiţii de muzică uşoară puternice (Amara, Oneşti), iar cel care i-a pus plenar în valoare sensibilitatea şi feminitatea ("Luisamour" este un adevărat imn al iubirii) a fost Dan Iagnov. Între bijuteriile născute din colaborarea lor, pusă sub semnul pasiunii, am aminti şi "Tristeţe fără glas"sau "Tu nu ai înţeles", incluse de Mirela Iulia Briţchi pe minunatul album "Dan Iagnov – Cele mai frumoase cântece de dragoste pentru voci feminine", recenzaT separat. (foto: Irina Prosan)

Octavian URSULESCU

Automobilul…muzical!

S-a scris şi s-a vorbit mult despre remarcabilul muzeu "Casa romanţei" din Târgovişte, ale cărui exponate sunt într-adevăr unice. Nu numai în timpul festivalului naţional al romanţei "Crizantema de aur" numărul vizitatorilor este extrem de mare, reîntâlnirea melomanilor cu mărturiile emoţionante legate de pasiunea de-o viaţă, romanţa, retrăind cei mai frumoşi ani ai vieţii lor în faţa fotografiilor, costumelor, partiturilor, instrumentelor, cărţilor şi a altor exponate adunate cu trudă de Alina Mavrodin şi Teodor Vasiliu. Semnificativ este faptul că muzeul "Casa romanţei", care actualmente are un statut oficial, este găzduit chiar în clădirea de patrimoniu în care în 1968 s-a semnat actul de naştere a festivalului "Crizantema de aur"! Cu ocazia ediţiei a 52-a, din octombrie 2019, în curtea muzeului a apărut un automobil de epocă, al cărui număr de înmatriculare este… "Romanţa", şi pe care Teodor Vasiliu l-a achiziţionat din străinătate. Evident, pe perioada festivalului maşina a exercitat o mare atracţie, toţi dorind să aibă o fotografie ca amintire. În imaginea alăturată se pregătesc să urce la… volanul "Romanţei", alături de Alina Mavrodin şi de Teodor Vasiliu, care conduc Centrul cultural pentru UNESCO "Cetatea romanţei" din Târgovişte, compozitorii Marius Ţeicu şi Mircea Drăgan, membri ai juriului secţiunii de Creaţie a concursului "Crizantema de aur", interpretul Teodor Pugna, precum şi prof. Marian Niţă, autor al unui volum analizând romanţele scrise de versurile lui Mihai Eminescu.

Octavian URSULESCU

A fost cândva şlagărul…

Pe lângă numeroasele (evident, ţinând seama şi de titulatura publicaţiei noastre, majoritare) subiecte ce ţin de evenimentele la zi, revista "A.M." s-a ocupat, în articole ample sau chiar în serial, de istoria muzicii uşoare, de trecutul de glorie al acesteia. Fiindcă toţi cei de azi datorăm imens înaintaşilor, pe care din păcate tot mai puţină lume îi pomeneşte, ceea ce este foarte nedrept. Când spunem "înaintaşi" ne gândim şi la reprezentanţii de frunte ai muzicii internaţionale, a căror influenţă a fost nu o dată decisivă, de aici serialul consacrat unui festival care a însemnat şi înseamnă atât de mult pentru români, cel de la Sanremo, sau creionarea unor portrete ale artiştilor importanţi, inclusiv la rubrica "Despărţiri". Pe aceeaşi linie a readucerii în atenţia publică a valorilor genului s-au înscris şi cele câteva episoade dedicate vieţii şi carierei primei câştigătoare din ţara noastră a "Cerbului de aur" de la Braşov, Luminiţa Dobrescu. Iar un adevărat "deceniu de aur" al şlagărului românesc face obiectul seriei de articole inaugurate cu aceste rânduri.

Se ştie că în anul 1976, în urma unor atacuri concentrate şi repetate împotriva muzicii uşoare româneşti şi a reprezentanţilor Uniunii Compozitorilor şi

Radu Şerban

Muzicologilor, elita profesioniştilor genului, publicate în revista "Flacăra" (extrem de influentă pe atunci, avându-l în frunte pe poetul Adrian Păunescu), festivalul de la Mamaia a fost întrerupt "sine die". Din fericire, la Ministerul culturii (titulatura exactă era atunci Consiliul culturii şi al educaţiei socialiste) în funcţia de Secretar de stat, ocupându-se direct de acest resort, era un om extraordinar, Ladislau Hegheduş. Am mai spus-o, acest etnic maghiar, spre deosebire de alţi co-etnici care s-au perindat prin acelaşi minister după 1990, a făcut imens pentru muzica românească: a facilitat participarea reprezentanţilor ţării noastre la câteva festivaluri internaţionale, între care în îndepărtatul Tokyo (Radu Şerban, Mirela Voiculescu, Dan Ardelean, Eva Kiss, între alţii), dar mai ales a reuşit să acopere golul lăsat de dispariţia manifestării de pe litoral, până ce el însuşi a semnat, în 1983, reluarea festivalului de la Mamaia. Prima mişcare inteligentă a făcut-o în decembrie 1979, când a lansat, la Sala Palatului, timp de 3 zile, "Concursul de creaţie de muzică uşoară românească *Melodiile anului*". A doua ediţie s-a desfăşurat pe aceeaşi scenă, în decembrie 1980 şi a ţinut şi mai multe zile. Cum la primele ediţii era vorba de o trecere în revistă a recoltei de cântece a anului precedent, începând cu ediţia a 3-a, "Melodii '81", festivalul se va desfăşura în primele luni ale anului şi se va referi la anul anterior, mai mult, din acest moment sala gazdă va

Adrian Enescu

deveni, cu o singură excepţie, mult mai încăpătoarea Sală Polivalentă din Bucureşti (Palatul sporturilor şi culturii). Excepţia de care aminteam s-a produs la "Melodii '82", când a fost ultima manifestare artistică de divertisment desfăşurată la Sala Palatului până în 1990. Aşa încât următoarele 5 ediţii, de la "Melodii '83" până la "Melodii '87" (martie 1988) ne-am re-mutat la "Polivalentă", unde condiţiile erau foarte bune, scenografii de la TVR aveau spaţiu să amenajeze decoruri somptuoase, iar cei 6000 de

Manuela Fedorca

spectatori se bucurau entuziast nu numai de piese deja lansate, dar şi de melodii în primă-audiţie. O spun în cunoştinţă de cauză, fiindcă am prezentat ultimele 7 din cele 9 ediţii. Cum nu mă pot lauda că am păstrat, aşa cum se cuvenea, însemnări despre toate aceste manifestări, aşa cum poate s-ar fi cuvenit (mă gândeam eu oare atunci, cu

inconştienţa şi trufia vârstei, că voi avea nevoie de ele?), date exacte mi-au fost furnizate de către un pasionat tânăr istoriograf al muzicii uşoare din Constanţa, Mircea Nicolau. Tot el mi-a reamintit de "Concursul de muzică de dans pentru tineret", care îşi propunea să lanseze piese cât mai moderne, mai ritmate, pe gustul noii generaţii. Am prezentat, tot la "Polivalentă", prima ediţie, în 1985, precum

Geanina Olaru

şi pe cea de-a doua, în 1987, la Costineşti, la aceasta din urmă compozitorul Adrian Enescu având să pună bazele atât de fructuoasei sale colaborări ulterioare cu Loredana Groza şi Silvia Dumitrescu. Cum concursul era organizat împreună cu UTC, iar între timp nu mai eram în graţiile

Luminiţa Dobrescu, Edmond Deda şi Trofeul Cerbul de aur 1969

oficialităţilor uteciste, căci devenisem tot mai mult o "oaie neagră" datorită atitudinii mele şi relaţiilor cu străinătatea, n-am mai fost desemnat să prezint şi ediţia a 3-a, din septembrie 1989, exact acelaşi lucru petrecându-se cu o altă competiţie de mare popularitate pe care o "dirijasem" până atunci la Costineşti, "Muncă, tinereţe, frumuseţe" (unde între laureate au fost, de-a lungul timpului, interpretele Matilda Pascal Cojocăriţa, Manuela Fedorca, Geanina Olaru). Dar despre aceste două festivaluri voi reveni în cursul acestui serial, fiindcă ele au însemnat enorm în istoria recentă a şlagărului românesc.

Nu ne propunem să realizăm o istorie exhaustivă a şlagărului românesc, preferând un punct de vedere personal, ceea ce înseamnă că mă voi referi începând cam de la prima ediţie a festivalului internaţional "Cerbul de aur" de la Braşov, din 1968, pe care am urmărit-o direct şi care a constituit o primă şi uriaşă ieşire în lume a melodiilor româneşti de muzică uşoară. Atunci, TVR, împreună cu Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România, a tipărit o impresionantă culegere de peste o sută de cântece ale creatorilor din toate generaţiile, cu partituri şi texte traduse în limbi de circulaţie. Datorită acestui fapt s-a ajuns ca melodii ale compozitorilor noştri să fie cântate de laureaţi ai concursului (sau chiar nepremiaţi, cazul lui Julio Iglesias), unii dintre aceştia fiind deja solişti cu palmares internaţional sau care au devenit vedete în urma participării la festivalul nostru: Jacques Hustin, Kiki Dee, Frida Boccara, Joe Dolan, Dickie Rock, Helena Vondráčková, Eliane Dambre, János Kóos şi mulţi alţii. A fost, la acele prime patru ediţii ale manifestării de sub Tâmpa o adevărată revelaţie pentru public, telespectatori, specialişti şi fireşte pentru autorii pieselor să constate cât de interesant, de original sunau şlagăre româneşti

Trio Grigoriu

cunoscute, cântate uneori chiar în limba română. Ne-am dat cu toţii seama atunci cât de bogat este tezaurul muzicii noastre uşoare, descoperit cu surprindere chiar de finaliştii veniţi din toată lumea, îndeosebi atunci când era vorba de piese de inspiraţie folclorică sau cu delicate irizări folclorice, cu care ei nu erau obişnuiţi. Unul dintre compozitorii care s-au distins în acest sens a fost Edmond Deda ("Inimă, nu fii de piatră!", "Of, inimioară…", ş.a.), una din aceste melodii aducând prima victorie culorilor României în 1969, prin Luminiţa Dobrescu.

Edmond Deda a fost preocupat de pedagogia muzicii uşoare şi de jazz încă din tinereţe, înfiinţând la numai 24 de ani, în 1945, Conservatorul de jazz şi muzică uşoară din Bucureşti, bazat pe o programă analitică judicioasă, modernă, cu secţii de canto, mişcare scenică, instrumentală, precum şi cu una de studii auxiliare obligatorii - teorie-solfegiu, armonie, istoria muzicii uşoare şi a jazz-ului. Între profesori se numărau instrumentişti şi compozitori importanţi, cum ar fi Sergiu Malagamba, Dinu Şerbănescu, Teodor Sibiceanu, Jean Ionescu, Anatol Albin, Dan Mizrahi (pian pregătitor), Victor Iusceanu, Sandu Fieraru şi, se înţelege, Edmond Deda însuşi (pian, interpretare vocală - jazz şi muzică uşoară). A fost un adevărat laborator de talente care au făcut apoi carieră,

între elevi numărându-se George Grigoriu, Florentin Delmar, Marius Mihail, Horia Ropcea, Antoaneta Botez (fosta şefă a redacţiei de muzică uşoară la Radiodifuziune, alături de ea şi de Ovidiu Dumitru am realizat ani de zile emisiuni de muzică uşoară de mare audienţă la Radio). La nivel interpretativ recolta a fost la fel de bogată: Mara Ianoli-Mălineanu, Simona Cassian-Grigoriu, Trio Grigoriu, Adriana Mihai, Trio Armonia (una dintre componente, Mona Scotti, mi-a fost vecină şi locuieşte în prezent la Viena), Aida Moga, Lavinia Slăveanu, Alin Noreanu, Willy

Sergiu Malagamba în acţiune

Donea, Puica Igiroşanu, Georgeta "Juju" Mihalache, surorile Dimitriu, iar ulterior Norina Alexiu, Ion Ulmeanu (în perioada când Edmond Deda semna la Teatrul "Ion Vasilescu" spectacolul "De la Bach la…Tom Jones"). Cu aceştia, compozitorul a realizat primul concert de muzică uşoară şi jazz cu public radiodifuzat în direct din studioul aflat atunci la colegiul "Sf. Sava", sediul radio-ului fiind avariat de bombardamente (despre acei ani povesteşte pe larg compozitorul Paul Urmuzescu în cartea biografică pe care i-am dedicat-o). Regia acelui concert a fost semnată de studentul Sorin Grigorescu (viitorul regizor de la "Steaua fără nume" şi "Floarea din grădină"), în spectacol debutând Tro Grigoriu; au urmat concerte la Ateneu, prezentate de foarte tânărul Radu Beligan, în care îşi lansau primele lor creaţii compozitorii George Grigoriu, Florentin Delmar, Marius Mihail. Aceste creaţii erau interpretate de elevii de la canto şi tot cu aceştia, în grupuri vocale mergând până la nonet, erau oferite publicului, în noi aranjamente, lucrări clasice ale muzicii uşoare semnate Ion Vasilescu, Nicolae Kirculescu, Gherase Dendrino, Henry Mălineanu, Aurel Giroveanu. Unele din aceste cântece au fost înregistrate "live" pe discuri flexibile "Decelith" chiar în timpul emisiunilor, în intervalul 1945-1947 neexistând la noi imprimări pe bandă magnetică. Instituţie unică în această parte a Europei, Conservatorul înfiinţat şi condus de Edmond Deda s-a bucurat de aprecieri superlative din partea oficialilor Ministerului Artelor, între care Ion Dumitrescu şi Felix Aderca. Desfiinţarea Conservatorului a însemnat şi confiscarea pianelor, a mobilierului, a bibliotecii, dar şi a… discurilor, iar apariţiile lui Edmond Deda - pe scenă, la radio, pe tărâmul creaţiei - erau respinse, fiind calificate drept "cosmopolite", "decadente", cu "grave influenţe capitaliste" (deh, să nu uitam că iniţial instituţia sa s-a numit "Conservatorul de muzică americană"…).

De acelaşi tratament se bucurau şi interpretările vocale date unor creaţii ale colegilor de breaslă Gherase Dendrino, Vasile Veselovschi, Gelu Solomonescu, Noru Demetriad. Culmea este că deşi multe din compoziţiile semnate Edmond Deda erau de inspiraţie folclorică, nici acestea nu erau prea bine privite. Între acestea am aminti "Busuiocul", "Of, inimioară!", "Inimă, nu fii de piatră!", "Îndrăgostiţii n-au nevoie de cuvinte", "Ştiu adevărul", "Mă mai gândesc la dumneata" sau "Oglinda dragostei", aceasta din urmă beneficiind de nu mai puţin de 11 interpretări, între care cele datorate lui Aurelian Andreescu, Horia Moculescu, Gigi Marga, Lucky Marinescu. Melodia "Dacă n-ar fi dacă", pe versuri de I. Berg, a făcut obiectul unei campanii agresive, dar şi mai şocantă a fost soarta marelui şlagăr "Of, inimioară": respins iniţial la festivalul de la Mamaia, i s-a acordat apoi doar premiul III (lui Deda i se găsise chiar o poreclă amuzantă: "Laureat al festivalului de la… Dedanu"!), asta după ce în primăvara acelui an cântecul adusese nu mai puţin de 5 premii soliştilor respectivi, la "Cerbul de aur"! Foarte ataşat de creaţia colegilor săi şi de şlagărul românesc de muzică uşoară, compozitorul a realizat timp de 25 de ani "Medalioane muzicale" (Ion Vasilescu, Gherase Dendrino, Nicolae Kirculescu, Henry Mălineanu, Florentin Delmar), precum şi "Studioul muzicii uşoare" în sala Dalles, aparţinând Universităţii Populare.

Florentin Delmar

În cadrul catedrelor de muzică uşoară pe care le-a condus la Şcolile populare de artă din Bucureşti şi Braşov câţiva absolvenţi s-au impus în peisajul genului, cum ar fi Mihaela Mihai, Gabriela Sauciuc, Lucian Lepşa. A publicat două cărţi, "Parada muzicii uşoare româneşti" şi "Euterpe în vacanţă", surse de documentare şi în ziua de azi, în condiţiile penuriei informaţionale legate de epoca de până în 1980, iar timp de două decenii a susţinut rubrica muzicală a emisiunii radiofonice "De toate pentru toţi". Între cele 10 musicaluri semnate de el se detaşează "Corina" (după "Jocul de-a vacanţa" de Mihail Sebastian), cu Angela Similea şi Florin Piersic în rolurile principale. Pe parcursul acestui serial ne vom opri asupra carierelor multor compozitori de muzica uşoară, dar destinul lui Edmond Deda ni s-a părut definitoriu pentru o anume generaţie şi pentru avatarurile întâmpinate de creatori în timpul "obsedantului deceniu" şi chiar după, în strădania lor de a edifica o şcoală autohtonă, cu identitate solidă, a genului.

Octavian URSULESCU

Sebastian Burneci şi Orchestra de Cameră Radio - „Unspoken"

Trompetistul Sebastian Burneci, şef de partidă Suflători în Big Bandul Radio, este un nume cunoscut de cel puțin 15 ani pe scenele de jazz româneşti. Dar nu numai de jazz, ținând cont de numeroasele sale colaborări la proiecte discografice ori concertistice ale unor Ştefan Bănică jr, Direcția 5 & Loredana Groza, Voltaj, Horia Brenciu, Urma şi aşa mai departe. Nu puține sunt colaborările sale în muzica simfonică, cu nume importante ale scenei genului.

Dar tot jazzul este cel care l-a mişcat, încă din copilărie, atunci când tatăl său, suflător la Roşu şi Negru (trupa jazz-rock condusă la Iaşi de Nansi Brandes) asculta vinilurile de aur ale muzicii celei mai libere. Şcolit la Constanța, apoi la Universitatea de Muzică din Bucureşti, Sebastian a avut şansa să studieze în Olanda, cu profesori din toată lumea, în particular să cânte sub bagheta marelui muzician de origine română Peter Herbolzheimer, care a schimbat paradigma big bandului contemporan.

De ani de zile, trompetistul poate fi ascultat, de exemplu, la festivalul concurs „Johnny Răducanu" de la Brăila, în combo-ul condus de Andrei Tudor, care pune practic în scenă concurenți de top din toată Europa. Acolo

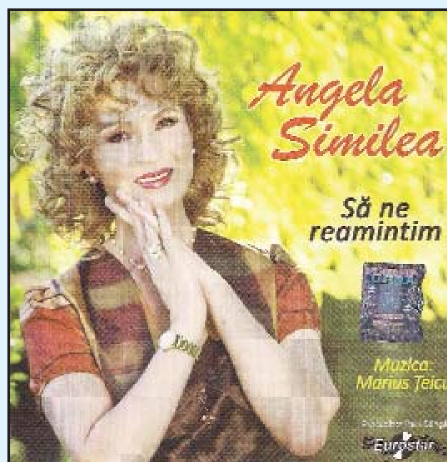
am aflat de proiectul „Unspoken", atunci când era în stadiul de proiect. Devenit certitudine în urmă cu un an, discul a fost repus în scenă la Sala Radio, în 29 mai 2019.

Compozițiile lui Burneci au fost interpretate de Orchestra de Cameră Radio, dirijată de Simona Strungaru (în acelaşi timp şi orchestrator al pieselor), împreună cu instrumentişti precum pianistul George Natsis, saxofonistul Cristian Soleanu, chitaristul Nicu Patoi, percuționistul Ghassan Bouz, flautistul Cezar Cazanoi, țambalistul Anatol Cazanoi şi solista Irina Sârbu. Un regal difuzat în emisiunea „Remix", de Crăciun, la TVR 3!

Doru IONESCU

Angela Similea: „Să ne reamintim"

Şi cum să nu ne reamintim cu nostalgie, dar şi cu bucurie imensă cele 14 şlagăre de Marius Țeicu incluse pe acest album editat de Casa de discuri Eurostar? Venera şi Paul Stîngă nu doar că prețuiesc bijuteriile mai vechi ale muzicii uşoare româneşti, dar le şi valorifică, le tezaurizează pentru generațiile viitoare, care cu siguranță vor descoperi cu uimire caratele unor melodii şi interpretări cu care nu ştim când ne vom mai întâlni. Prieteni de-o viață, cu peste 60 de melodii născute din colaborarea lor, Angela Similea şi Marius Țeicu ne reamintesc pe acest CD câteva din bornele unei istorii care, sperăm, încă se va mai scrie. Cea mai bună dovadă este aceea că fredonăm suspinând fericiți ascultând albumul de față, pentru că asta înseamnă adevăratul şlagăr – refrene de neuitat. Aşa cum sunt "Ce-ar fi să fiu", "Viața este mai frumoasă", "Flacăra nestinsei

iubiri", "Viața merge iubind înainte", "Unde eşti, copilărie?" şi multe altele, incluse la final într-un potpuriu. Cântece minunate, cu versuri frumoase, dintre cei şapte semnatari ai textelor mai fiind în viață doar Carmen Aldea Vlad...Dar, aşa cum spune un cântec de pe disc, "Nu voi putea uita niciodată".

Marius Țeicu: „Şlagăre, şlagăre"

Unul din puținii compozitori care a înțeles cât de important este să fi prezent în viața muzicală prin gravarea intensă pe discuri a creațiilor proprii este indiscutabil Marius Țeicu. Şi el o face cu perseverență şi acribie printr-o colaborare impecabilă cu reputata casă de discuri Eurostar. Albumul de față este doar unul din cele peste 20 născute din această colaborare exemplară, din care ar avea de învățat şi alți compozitori şi interpreți. Iar dacă v-a fost dor – şi sigur v-a fost – de anii

frumoşi când săptămânal se lansau pe micul ecran cântece minunate, iar Mamaia era un festival al valorilor muzicii uşoare româneşti, vă invităm să luaţi acest CD reunind adevărate 20 de şlagăre. O colecţie de vis, cu piese cântate solistic de Mirabela Dauer, Corina Chiriac, Angela Similea, Marius Ţeicu, dar şi cu duete excepţionale, cum ar fi cele dintre Corina şi Angela ("A

opta minune"), Angela şi Marius ("Tu, iubirea mea"), Corina şi Marius ("Unde erai?"). Titlul albumului este cât se poate de nimerit, fiindcă putem numi altfel decât mari şlagăre piese cum ar fi "Mama, doar mama", "Ce-ar fi să fiu?", "Nu-mi lua iubirea", "Tăcerea nu-i de aur", "M-am îndrăgostit la prima vedere", "Cheamă iubirea, ad-o-napoi", "Nu te enerva", "Dormeau pe-o frunză două stele", "Te-aş alege din nou"? Hotărât lucru, fără a fi gratuit nostalgici, am alege din nou anii aceia în care se scria şi se cânta muzică uşoară de mare calitate!

Paul Surugiu-Fuego: „25"

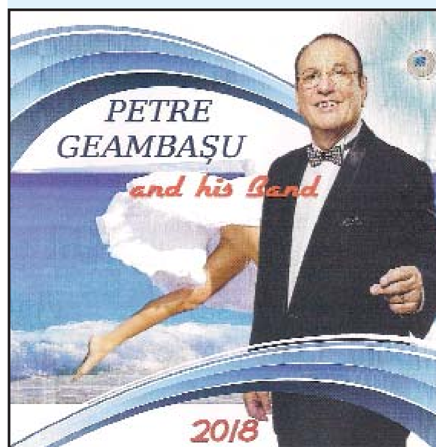
Cu ocazia celor două spectacole aniversând 25 de ani de carieră fructuoasă, cele de la Bucureşti şi Chişinău, artistul a lansat şi acest remarcabil album, editat de casa Euromusic din Cluj-Napoca (producător: Florin Puică Dat). 25 de ani de succese în 25 de cântece, ingenioasă idee, deşi în acest răstimp interpretul a lansat sute de melodii. Discul se deschide cu cel mai recent şlagăr al său, cântat în premieră chiar în concertul de la Palatul Naţional din Chişinău, "Lumina mea" de Eugen Doga, şi reuneşte în proporţii egale lucrări ale creatorilor români şi basarabeni. Din prima categorie fac parte Jolt Kerestely, Adrian Romcescu, Petre Găluşanu, Marius Cristi Popa, Nicolae Caragia, Andrei Kerestely, Rareş Borlea (Raoul), Marian Mărgărit şi protagonistul însuşi, cu 4 compoziţii, cele mai cunoscute titluri fiind "Ştiu că vei regreta", "Eşti visul meu", "N-ai! N-ai!", "Am încredere-n dragostea ta", "Cât de frumoasă eşti, femeie!", "Porţi de cer", "Lăsaţi-mi muzica!", "Nu sunt singur", "Ţi-am adus un măr", "Te iubesc". Artist al Poporului în Republica Moldova, Fuego a inclus pe acest album şi câteva creaţii ale autorilor de peste Prut cu care ridică publicul în picioare la toate concertele sale: "Cântaţi cu mine", "Ce seară minunată!", "Norocul meu", "Sărut femeie, mâna ta!" (Yan

Raiburg) sau "Casa părintească" (Mihai Ciobanu). Şi de această dată se detaşează calitatea versurilor, semnate, înafara poetului Grigore Vieru, între alţii, de Andreea Andrei, Narcis Avădănei, Carmen Aldea Vlad, Adrian Artene. Un album remarcabil al unui artist care, la doar 43 de ani, are în faţă mulţi ani de împliniri muzicale.

Petre Geambaşu and his band: „Best of"

Voce remarcabilă a muzicii noastre uşoare, absolvent al Conservatorului din Bucureşti, Petre Geambaşu reuneşte pe acest album 23 de titluri de mare succes înregistrate alături de formaţia sa, alături de care apare la evenimente de anvergură, emisiuni TV şi, în urmă cu câţiva ani, la un mare concert aniversar la Sala Palatului. Evident, majoritare sunt piesele ce-i pun în valoare ambitusul vocal remarcabil, cântate în limba spaniolă sau italiană, dintre care "Vivo per lei" este cântată în duet cu solista trupei, Marcela Scripcaru, absolventă a UNMB originară din Republica Moldova. Ceea ce nu înseamnă că n-avem ocazia să ascultăm multe melodii interpretate în limba română, originale sau versiuni ale unor şlagăre internaţionale: "Să nu uităm să iubim trandafirii", "Seara", "Pentru voi, îndrăgostiţii lumii!", "Revino", "Iubirea înfloreşte primăvara", "Poveste de mai", "Vino" - creaţii care stau fără să roşească alături de faimoasele "Soli", "Che sarà", "Felicità", "Paloma", "Jalisco". Petre Geambaşu este indiscutabil unul din acei "veterani" veşnic tineri la care organizatorii de spectacole ar face bine să apeleze mai des. (**O. G.**)

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII ŞI IDENTITĂŢII NAŢIONALE

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: Mihai COSMA
Redactori: Octavian URSULESCU, Norela-Liviana COSTEA
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Corespondenţi locali:
Sanda HÂRLAV-MAISTOROVICI, Mariana POPESCU, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU, Alex VASILIU, Petre-Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:
Alexandru I. BĂDULESCU, Adriana BERA, Corina BURA, Oana GEORGESCU, Răzvan GEORGESCU, Doru IONESCU, î Florian LUNGU, Carmen MANEA, Doina MOGA, Valentina SANDU-DEDIU, Mircea ŞTEFĂNESCU, Vasile VASILE, Laura Otilia VASILIU

www.ucmr.org.ro
http://biblioteca-digitala.ro/?pub=289-actualitatea-muzicala-uniunea-compozitorilor-si-muzicologilor-din-romania

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x